



**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI**

**TÜRKÇE KORECE KÖPEK TEMALI ATASÖZLERİNİN
TOPLUMDİLBİLİMSEL YÖNDEN KARŞILAŞTIRILMASI**

**Hazırlayan
Seungeun KİM**

**Danışman
Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ**

Yüksek Lisans Tezi

Temmuz 2025, KAYSERİ

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI**

**TÜRKÇE KORECE KÖPEK TEMALİ ATASÖZLERİNİN
TOPLUMDİLBİLİMSEL YÖNDEN KARŞILAŞTIRILMASI**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Seungeun KIM**

**Danışman
Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ**

Temmuz 2025, KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Seungeun KIM



T.C.

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Anabilim Dalı : Doğu Dilleri ve Edebiyatları

Program Adı : Yüksek Lisans

Tez Başlığı : Türkçe Korece Köpek Temalı Atasözlerinin Toplumdilbilimsel Yönden Karşılaştırılması

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Önsöz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 101 sayfalık kısmına ilişkin 07/07/2025 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı: % 3' dır.

Filtrelemeye **alıntılar dahil** edilmiştir. Filtrelemede **yedi (7) kelimeden daha az** örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 07/07/2025

Danışman: Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ

Öğrenci: Seungeun KIM

KILAVUZA UYGUNLUK

“Türkçe Korece Köpek Temalı Atasözlerinin Toplumdilbilimsel Yönden Karşılaştırılması” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Seungeun KIM

Danışman

Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ

Doğu Dilleri ve Edebiyatları ABD Başkanı

Prof. Dr. Ali Volkan ERDEMİR

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ danışmanlığında **Seungeun KIM** tarafından hazırlanan “**Türkçe Korece Köpek Temalı Atasözlerinin Toplumdilbilimsel Yönden Karşılaştırılması**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Kore Dili ve Edebiyatı** Anabilim Dalı’nda **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

03/07/2025

JÜRİ:

Danışman	: Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ	İmza
Üye	: Prof. Dr. Hatice Köroğlu TÜRKÖZÜ	İmza
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi İmge AZERTÜRK	İmza

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun /.... /..... tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

..... /..... /

Prof. Dr. Atabey KILIÇ

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Bu tez çalışması, yalnızca akademik bir süreci değil, aynı zamanda derin bir iç yolculuğu da beraberinde getirmiştir. Zorluklarla örülü bu sürecin içinde, kalemime kuvvet, gönlüme sabır veren Cenab-ı Hak’a sonsuz hamd ve şükürler olsun. O’nun lütfu olmadan hiçbir şey mümkün olmazdı.

Bu çalışma sürecinde bana ilim, anlayış ve teşvikle destekleyen danışmanım Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ’ne, bilgi ve yönlendirmeleriyle çokça yol gösteren Prof. Dr. Hatice TÜRKÖZÜ’ne ve Sümeyra SARAÇOĞLU’na teşekkürlerimi sunuyorum.

Her daim dualarıyla ve her yönüyle destekleyen kıymetli manevi kardeşlerim Hümeysra YİĞİT abla ve Amine Ebrar GÖKCE’ye ayrıca müteşekkirim. Ayrıca isimlerini burada tek tek zikredemesem de, İstanbul ve Denizli başta olmak üzere Türkiye’nin farklı şehirlerinde yıllar boyunca öğrencilik hayatımda ve bu tezin ortaya çıkış sürecinde bana maddî ve manevî desteklerini esirgemeyen tüm gönül teyzeler, ablalar, kardeşlerime son derece minnettarım. Cenab-ı Hak sizden ebedî razı olsun.

또한 저를 낳아주시고 길러주신 한국에 계신 어머니 이명순 여사께도 깊은 감사의 마음을 전합니다. 제가 건강하게 성장하고 이 자리에 설 수 있었던 것은 어머니의 오랜 희생과 인내 덕분이었음을 잊지 않겠습니다.

Son olarak, bu yüksek lisans çalışmasının, ilimde bir adım olmanın ötesinde, Allah’ın rızasını kazanmaya vesile olacak hayırlı bir başlangıç olmasını niyaz ederim.

Seungeun KIM, Kayseri, 2025

TÜRKÇE KORECE KÖPEK TEMALİ ATASÖZLERİNİN TOPLUMDİLBİLİMSEL YÖNDEN KARŞILAŞTIRILMASI

Seungeun KIM

**Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Temmuz 2025
Danışman: Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ**

ÖZET

Bu çalışma, Korece ve Türkçe'deki köpek temalı atasözlerini toplumdilbilimsel açıdan karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Atasözlerinin yalnızca kalıplaşmış deyimler değil, aynı zamanda toplumların değer yargılarını, kültürel yapılarını ve sosyal normlarını yansıtan dilsel araçlar olduğu kabul edilmektedir. Bu doğrultuda çalışma, köpek temalı atasözlerini olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ana başlık altında incelemekte, bunları anlam kümelerine göre sınıflandırarak analiz etmektedir.

Her iki dilde de köpek temsili büyük ölçüde olumsuzdur. Korece atasözlerinde köpeğe atfedilen olumsuz semboller %77,3 oranındadır ve bu oran içinde “değersiz, alçak ve zayıf varlık” gibi sosyal hiyerarşiyi yansıtan anlamlar %25,8 ile öne çıkmaktadır. Benzer şekilde Türkçe’de de olumsuz oran %80 olup, en sık rastlanan anlam kümeleri arasında “alçaklık, değersiz statü ve kötü öz gibi ifadeler” yer almakta ve bu tür temsiller tüm olumsuz örneklerin yaklaşık %26,0’sını teşkil etmektedir. Buna karşılık olumlu temsiller Korece’de %22,7, Türkçe’de %20,0 oranında olup, sadakat, koruyuculuk ve özveri gibi değerlere işaret etmektedir.

Bu dağılım, her iki toplumun tarihsel yaşam koşulları, köpekle kurduğu ilişki biçimi ve dini-kültürel kabulleriyle yakından ilişkilidir. Türk kültüründe köpek, genellikle dışlanan veya aşağı görülen bir varlık olarak değerlendirilmiş ve Kore kültüründe ise hem aşağılama hem de zaman zaman imrenme unsuru içeren çift yönlü bir temsil taşımıştır. Sonuç olarak, köpek figürü her iki toplumun kültürel değer sistemlerini ve geleneksel yaşam görüşlerini yansıtan güçlü bir kültürel göstergedir.

Anahtar Kelimeler: Atasözü, Hayvan Atasözleri, Korece Eğitimi, Toplumdilbilim.

**A SOCIOLINGUISTIC COMPARISON OF TURKISH AND KOREAN DOG-
THEMED PROVERBS**
Seungeun KIM

Erciyes University, Graduate School of Social Sciences
Master Thesis, July 2025
Supervisor: Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ

ABSTRACT

This study comparatively examines dog-themed proverbs in Korean and Turkish from a sociolinguistic perspective. Proverbs are not merely fixed expressions but are recognized as linguistic tools that reflect a society's value systems, cultural structures, and social norms. Accordingly, this research categorizes the proverbs thematically into positive and negative representations and analyzes them through semantic groupings.

In both languages, the representation of dogs is predominantly negative. In Korean proverbs, 77.3% of dog-related expressions carry negative connotations, with "worthless, lowly, and weak beings" reflecting social hierarchy accounting for 25.8% of these. Similarly, in Turkish, the negative proportion reaches 80%, with the most frequent semantic groups including expressions of "baseness, inferior status, and negative traits," which comprise approximately 26.0% of all negative cases. In contrast, positive representations appear at a rate of 22.7% in Korean and 20.0% in Turkish, highlighting values such as loyalty, protectiveness, and selflessness.

This distribution is closely related to each society's historical living conditions, the nature of human-dog relationships, and religious-cultural perceptions. In Turkish culture, the dog has often been regarded as an outcast or lowly being, whereas in Korean culture, the figure of the dog carries a dual image that reflects both contempt and, at times, envy. In conclusion, the dog figure serves as a powerful cultural indicator that reflects the traditional worldviews and cultural value systems of both societies.

Keywords: Proverb, Animal Proverbs, Korean Language Education, Sociolinguistics.

İÇİNDEKİLER

TÜRKÇE KORECE KÖPEK TEMALİ ATASÖZLERİNİN TOPLUMDİLBİLİMSEL YÖNDEN KARŞILAŞTIRILMASI

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ	xi
TABLolar LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı ve Önemi	1
Araştırma Konusu ve Yöntemi	4
Benzer Konuları Ele Alan Önceki Çalışmalar	9
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	12

BİRİNCİ BÖLÜM

TOPLUMDİLBİLİM VE ATASÖZLERİNİN TEORİK ARKA PLANI

1.1. Toplumdilbilimin Kavramı	13
1.2. Atasözleri ve Toplumdilbilim Arasındaki İlişki	15
1.3. Kore ve Türkiye’de Atasözlerinin Tanımı ve İşlevi	16

İKİNCİ BÖLÜM

KÖPEK TEMALİ KORECE ATASÖZLERİNİN TOPLUMDİLBİLİMSEL ANALİZİ

2.1. Olumlu Atasözleri.....	18
-----------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÖPEK TEMALİ TÜRKÇE ATASÖZLERİNİN TOPLUMDİLBİLİMSEL ANALİZİ

3.1. Olumlu Atasözleri.....	48
3.2. Olumsuz Atasözleri	53

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KORECE VE TÜRKÇE KÖPEK TEMALİ ATASÖZLERİNİN MUKAYESESİ

4.1. Olumlu Atasözlerinin Benzerlikleri.....	70
4.1.1. Sadakat, Bağlılık ve Minnettarlık Sembolleri	71
4.1.2. Koruyuculuk ve Tedbirli Olma Sembolleri	72
4.1.3. Çaba ve Öğrenme Sembolleri	74
4.2. Olumlu Atasözlerinin Farklılıkları	76
4.2.1. Korece Atasözleri	76
4.2.1.1. Mutluluk, Rahatlık, Tatmin ve Keyiflilik Sembolleri	76
4.2.1.2. Değerli Varlık Sembolü	77
4.2.1.3. Katalizörlük Sembolü	77
4.2.1.4. Hayat Sembolü.....	78
4.2.1.5. Dinçlik Sembolü	78
4.2.2. Türkçe Atasözleri.....	79
4.2.2.1. Güçlü İrade Sembolü	79
4.2.2.2. Etkileşim Sembolü.....	80
4.2.2.3. Yetkin Varlık Sembolü	81
4.3. Olumsuz Atasözlerinin Benzerlikleri	82
4.3.1. Değersiz, Alçak ve Zayıf Varlık Sembolleri	83
4.3.2. Çatışmacılık, Vahşilik, Zalimlik, Tehdit, Tehlike ve Bela Sembolleri	84
4.3.3. Cehalet, Dikkatsizlik, Sorumsuzluk, Akılsızlık, Düşüncesizlik ve Bocalama Sembolleri	85
4.3.4. Kötü İnsan, Suçlu İnsan ve Terbiyesiz İnsan Sembolleri	86
4.3.5. Zorluk, Kötülük ve Zor İşçilik Sembolleri	87
4.3.6. Müdahalecilik Sembolü	88
4.4. Olumsuz Atasözlerinin Farklılıkları	89
4.4.1. Korece Atasözleri	89
4.4.1.1. İkiyüzlülük, Riyakarlık, İhanet ve Lakaytlık Sembolleri	89
4.4.1.2. Değişmeyen Mahiyet Sembolü.....	90
4.4.1.3. Açgözlülük, Dürüst Olmama ve Fıtratsızlık Sembolleri	91
4.4.1.4. Uygunsuzluk Sembolü.....	93
4.4.1.5. Önyargı ve Olumsuz Damga Sembolleri	93

4.4.1.6. Talihsizlik Sembollü.....	94
4.4.1.7. Dışlanma ve Yabancılık Sembolleri	95
4.4.1.8. Hayal Kırıklığı Sembolü.....	96
4.4.1.9. Acelecilik Sembolü.....	97
4.4.2. Türkçe Atasözleri.....	98
4.4.2.1. Bencillik, Çalım ve Kibirlik Sembolleri.....	98
4.4.2.2. Tembellik Sembolü.....	99
4.4.2.3. Engelleyicilik Sembolü.....	100
4.4.2.4. İsrar Sembolü.....	101
4.4.2.5. Deneyimsizlik ve Yetersizlik Sembolleri	102
4.4.2.6. Yanlılık Sembolü	102
SONUÇ	104
KAYNAKÇA.....	108

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Anabilim Dalı
Bkz	: bakınız
ERÜ	: Erciyes Üniversitesi
s.	: Sayfa
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
ss.	: Sayfa Sayfa
TDK	: Türk Dil Kurumu



TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1.	Korece ve Türkçe Köpek Temalı Atasözlerinde Olumlu ve Olumsuz Temsillerin Sayısal ve Oransal Dağılımı	69
Tablo 4.2.	Köpek Temalı Atasözlerinde Köpeğin Olumlu Sembolizmi ve Görülme Sıklığı.....	71
Tablo 4.3.	Köpek Temalı Atasözlerinde Köpeğin Olumsuz Sembolizmi ve Görülme Sıklığı	83



GİRİŞ

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Türk halkının kökeni olarak bilinen Göktürk devleti, Kore'nin eski hanedanı olan Goguryeo (고구려) ve Asya ile komşu bir ülke olarak eskiçağdan itibaren Kore ile tarihî bağlara sahip olduğu bilinmektedir. Daha sonra Kore Savaşı (1950-1953) sırasında Türkiye'nin savaşa katılması ve 1957 yılında iki ülke arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasıyla, Kore ve Türkiye arasında günümüze kadar sağlam dostane ilişkiler sürdürülmüştür. Bu bağlamda, istihdam, evlilik göçü, eğitim ve turizm gibi çeşitli yollarla Türklerin Kore'yi çeşitli vesilelerle ziyaret etmeleri (Ministry of the interior and safety, 2024), Türklerin Kore kültürü ve Kore diline olan ilgisinin artmasına zemin hazırlamıştır. Özellikle 2023'te Türkiye'de meydana gelen depremde, dünya genelinde en fazla kurtarma ekibini gönderen ülke olarak Kore dikkat çekmiş ve bu durum, iki ülke arasındaki özel dostluk bağını ve karşılıklı olumlu duyguları bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Son yıllarda kültür, sanat, eğitim, ticaret ve yatırım gibi alanlarda Türkiye ile Kore arasındaki iş birliğini derinleştirmeye yönelik çeşitli sivil girişimler de dikkat çekmektedir. Özellikle K-POP, Kore dizileri ve sineması gibi Kore popüler kültürü, Türk gençleri arasında geniş bir hayran kitlesi oluşturmuştur. Bu ilgiye paralel olarak, Kore kültürünü doğrudan deneyimleme imkânı sunan kültür merkezleri ve Kore restoranlarının sayısı Türkiye genelinde hızla artmıştır. Bu gelişmeler, iki ülke arasındaki kültürel etkileşimin giderek daha somut ve yaygın bir hâl aldığını göstermektedir.

Kore ve Türkiye arasındaki bu dostane ilişki temelinde, Türkiye'de Korece öğrenenlerin sayısı da sürekli artış göstermektedir. Korece eğitimi Türkiye'de ilk kez 1989 yılında Ankara Üniversitesi'nde başlamış olup, 35 yılın ardından günümüzde İstanbul, Ankara

ve Kayseri’deki üç üniversitede aktif bir şekilde devam etmektedir. Ancak, Türklerin Korece öğrenme sürecinde, dilbilgisel veya mantıksal olarak anlamakta zorlandıkları ifadeler ya da kültürel bağlam içeren ifadeler konusunda sıkça güçlük çektikleri görülmektedir. Bu tür zorlukların üstesinden gelmek için, Korelilerin düşünce yapısını, yaşam geleneklerini ve toplumsal değerlerini anlamalarına yardımcı olacak kültürel arka plan bilgisi sağlanması, öğrencilerin Korece’yi daha etkili bir şekilde öğrenmesini sağlayabilir.

Böyle bir bağlam çerçevesinde bu araştırma, Türkiye’de Korece öğrenen öğrencilere anlamlı bir toplumdilbilimsel yaklaşım sunmayı ve Korece atasözlerinde yer alan Korelilerin değer yargılarını ve kültürel arka planını açıklamayı amaçlamaktadır. Bunun ötesinde, bu sayede Türk öğrencilerin yalnızca Korece bilgisi edinmenin ötesine geçerek, Korece’ye özgü toplumsal ve kültürel bağamları derinlemesine anlamaları ve iki ülke arasındaki kültürel benzerlikler ve farklılıkları fark etmeleri hedeflenmektedir. Nihai hedef, öğrencilerin Korece’yi etkili bir şekilde kullanmalarını sağlamak ve Kore toplumuyla iletişimlerinde yüksek bir anlayış düzeyi geliştirmelerine katkıda bulunmaktır.

Dil, yalnızca bir iletişim aracı olmanın ötesinde, toplumsal bağlamla derin bir şekilde ilişkilidir ve bu bağlamın yeterince kavranmaması, iletişim süreçlerinde temel sınırlamalara yol açabilir. Dilbilimci Susan M. Gass ve Evangelia M. Varonis (1991, akt. McKay & Hornberger, 1996, s.12), etkileşim dilinde öğrencinin dil yeterlilik seviyesinin önemli ölçüde değişken ya da değişebilir olduğunu vurgulamıştır. Toplumdilbilim, dil ile toplum arasındaki etkileşimi inceleyerek bu sınırlamaların aşılmasına önemli ölçüde katkı sunar. Özellikle, toplumdilbilim belirli bir toplumun kültürünün, değerlerinin, toplumsal kimliğinin ve normlarının dil aracılığıyla nasıl ifade edildiğini ve şekillendiğini analiz eder. Bu yaklaşım, dil öğrenimi ve iletişim becerilerinin daha etkili bir şekilde geliştirilmesine akademik bir zemin oluşturur. Diğer bir dilbilimci Prof. H. Douglas Brown ise, dil ile eğitim arasındaki ilişkiyi ele alırken, “Kültür, belirli bir dönemde bir topluluğun fikirlerini, geleneklerini, yeteneklerini, sanatlarını ve araçlarını içeren bir yapı olarak tanımlanabilir... Dil, kültürün bir parçasıdır ve kültür de dilin bir parçasıdır” diye vurgular. Ayrıca, “Dil ve kültür ayrılmaz bir bütündür, birini diğerinden ayırarak tam

anlamıyla anlamak mümkün değildir” diyerek, dil öğreniminde kültürel bağlamın önemine dikkat çeker (Jo, 2017, s.22, akt Oyunbileg, 2018, s.18).

Atasözleri, toplumdilbilimsel yaklaşımda özellikle değerli bir araştırma materyali olarak kullanılır. Atasözleri, toplumsal ve kültürel özellikleri yoğun bir şekilde yansıtarak, belirli bir dil topluluğunun değer yargılarını, düşünce yapısını ve geleneklerini ortaya koyar. Özellikle Korece atasözleri, Korelilerin geleneksel düşünce yapısını ve toplumsal normlarını günlük yaşam ve iletişimde doğal bir şekilde sergileyen dilsel ifadeler olarak önemli bir araştırma konusu oluşturur. Koreli dilbilimci Kim Seungyong (2021, s.1), “Korece’nin DNA’sının atasözlerinde saklı olduğunu ve bunlar aracılığıyla Korelilerin yaşam bilgeliği, değer yargıları ve düşünce yapılarını anlamanın mümkün olduğunu” belirtmiştir. Benzer şekilde dilbilimci Lee Kimoon (1982, s.1), atasözlerinin bir milletin düşünce yapısını ve kültürünü anlamada önemli bir rol oynadığını ifade etmiş ve atasözleri aracılığıyla toplumsal ve kültürel anlayışın önemini vurgulamıştır.

Özellikle hayvanlarla ilgili atasözleri, bir dilde yerleşik olan kültürel bağlamı anlamada önemli bir araçtır. Hayvanlar, insan yaşamında önemli bir yere sahip olmuş ve insanlara en yakın varlıklar olarak çeşitli yönlerden derin etkiler bırakmıştır. Ulaşım aracı, iş gücü, besin, giyim ve yaşam gereçleri gibi hayatta kalma kaynakları olarak pratik yardımlar sağlamış olmalarının yanı sıra (Bolomaa, 2009, s.2), duyguları, düşünce yapısını ve toplumsal olguları mecazi bir şekilde ifade eden bir araç olarak da kullanılmıştır (Bulut, 2020, s.27). Bu nedenle, hayvanların davranışları ya da karakterleriyle ilişkilendirilen atasözleri, belirli bir kültür ve toplumun değer yargılarını anlamada önemli ipuçları sunar.

Kore ve Türkiye’de hayvanlar atasözlerinin temel unsurlarından biri olarak kullanılsa da, her toplumun yaşam tarzı ve değerlerine bağlı olarak bu hayvanların taşıdığı sembolik anlamlar farklılık göstermektedir. Örneğin, Korece'deki “개 팔자가 상팔자라 (Köpeğin kaderi bile talihlidir)” atasözü, köpeği sorumluluk ve kaygıdan uzak, ‘mutlu bir varlık’ olarak tasvir eder ve yaşamın yükümlülüklerinden yorulmuş bireylerin rahat bir yaşama duyduğu özlemi yansıtır. Özellikle, köpeği imrenilecek bir varlık olarak ele alan bu atasözü, Kore’ye özgü bir özellik olarak değerlendirilebilir. Buna karşılık, Türkçe'deki “İtin duası kabul olsa gökten kemik yağar” atasözü, köpeği ‘bencilliğin’ bir sembolü olarak kullanır ve toplumsal dengeyi önemseyen Türkiye toplumunda, bireysel arzuların

gerçekleşmesi durumunda bu dengenin bozulabileceğine dair bir uyarı içermektedir. Bu atasözünde yer alan dua kavramı ise, Türk kültüründe dilek ve beklentileri ifade eden dini bir sembol olarak önemli bir yere sahiptir.

Bu gibi karşılaştırmalı atasözü analizleri, Türk öğrencilerin Kore kültürünü karşılaştırmalı bir şekilde anlamalarına ve Korelilerin düşünce yapılarını daha derinlemesine kavramalarına olanak sağlar. Bunun ötesinde, öğrencilerin Kore dilbilgisi ya da kelime anlamlarını öğrenmenin ötesinde, Korece'nin toplumsal ve kültürel bağlamlarını da anlayarak iletişim becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunacaktır.

Atasözleri, öğrencilere kelime ve dilbilgisi bilgisinin ötesinde iletişim becerisi kazandırırken, bu süreç Türk öğrencilerin Kore toplumu ile başarılı bir şekilde iletişim kurmasında ve etkileşiminde önemli bir rol oynayacaktır. Daha geniş bir perspektifte, bu çalışma, Korece eğitiminde kültürel eğitimin güçlendirilmesi için gerekli olan ihtiyaç ve yönelimi ortaya koymayı ve Korece öğrenim etkinliğini artıracak çözümler sunmayı hedeflemektedir.

Araştırma Konusu ve Yöntemi

Bu çalışmada, literatür taraması yöntemiyle Türkiye ve Kore'deki hayvan temalı atasözleri incelenmiş, bu atasözlerinde yer alan hayvanların sembolik anlamlarını karşılaştırmak amacıyla her iki ülkeye ait veriler derlenip düzenlenmiştir. Araştırmada öncelikle, hangi atasözlerinin çalışma kapsamına alınacağı belirlenmiştir. Bu doğrultuda, birinci olarak dil ve kültür alanında faaliyet gösteren resmî kurumlarca yayımlanan eserler ve ikinci olarak ise yaygın olarak kullanılan atasözlerini içeren kitaplar temel kaynak olarak seçilmiştir.

Kore atasözleri, Kore Halkbilim Derneği tarafından yayımlanan *한국속담집* (Derlenmiş Korece Atasözleri)'nden alınmıştır. Kore Halkbilim Derneği, halk kültürü araştırmalarına odaklanan akademik bir kuruluştur. Bu kaynakta toplam 1958 atasözü yer almakta olup, bunlardan 383'ü hayvanlarla ilgilidir. Türkçe atasözleri ise Türk Dil Kurumu'nun yayımladığı Ömer Asım Aksoy'un (1971) *Atasözleri Sözlüğü* adlı eserinden alınmıştır. TDK, Türk dilinin incelenmesi ve geliştirilmesi amacıyla faaliyet gösteren resmî bir kurumdur. Bu eserde yer alan 2110 atasözünden 421'i hayvanlarla ilgilidir.

Hayvan temalı atasözlerinin toplam içindeki oranı Korece kaynakta %19,6, Türkçede ise %20,0 olarak hesaplanmıştır. Bu durum, her iki kültürde de hayvanların dilsel anlatımda önemli bir temsili unsur olduğunu göstermektedir.

Her iki kaynakta hayvan figürlerinin görünme sıklığı da dikkate değer farklılıklar ve benzerlikler göstermektedir. Korece atasözlerinde en sık yer alan hayvan, 78 kez geçerek %17,5 oranla köpektir. Bunu sırasıyla inek (56 kez, %12,6), kaplan (38 kez, %8,5), at (29 kez, %6,5), tavuk (21 kez, %4,7), balık (20 kez, %4,5), sülün (15 kez, %3,4), karga (13 kez, %2,9), fare (12 kez, %2,7), kuş ve kedi (12'şer kez, %2,5), tavşan (10 kez, %2,2), yılan (9 kez, %2,0), karınca (8 kez, %1,8), eşek (7 kez, %1,6), leylek ve kurbağa (6'şar kez, %1,3), karaca, doğan, örümcek ve domuz (5'er kez, %1,1), pire, karides, sinek, sazan, sincap, salyangoz, serçe ve tahta kurusu (4'er kez, %0,9), tilki (3 kez, %0,7), istakoz, kaplumbağa, ayı, saksağan, kalamar, kelebek, yılan, kamış bülbülü, böcek, anka kuşu, güvercin, geyik ve çaylak (2'şer kez, %0,4), kırlangıç, sinek, turna, balina, kirpi, kurt, kurtçuk, rakun köpeği, altın kurbağa, çekirge, yarasa, baykuş, aslan, deniz salyangozu, tavıt, alabalık, ördek, maymun, su kaplumbağası, deniz tarığı, civan, solucan, çivim kuşu ve fil (1'er kez, %0,2) takip etmektedir. Bu şekilde toplamda 69 farklı hayvan türü tespit edilmiştir.

Türkçe atasözlerinde köpek, 64 kez (%13,6) ile en sık anılan ikinci hayvandır. İlk sırada 71 kez (%15,0) geçen at yer almaktadır. Köpeği sırasıyla eşek (44 kez, %9,3), koyun (27 kez, %5,7), tavuk (25 kez, %5,3), kurt (23 kez, %4,9), kuş (20 kez, %4,2), deve (18 kez, %3,8), inek ve keçi (17'şer kez, %3,6), arslan (14 kez, %3,0), balık ve kedi (13'er kez, %2,8), yılan (12, %2,5), hayvan ve tilki (9'şer kez, %1,9), fare ve karga (8'şer kez, %1,7), arı, arı ve domuz (6'şer kez, %1,9), tavşan (5 kez, %1,1), karınca ve kurt (4'şer kez, %0,8), serçe kuşu ve sinek (3'şer kez, %0,6), bülbül, kurbağa, leylek, manda, oğlak ve ördek (2'şer kez, %0,4), baykuş, bügelek, çekirge, katır, martı, maymun, saksağan, samur, sivrisinek, turna ve yengeç (1'er kez, %0,2) takip etmektedir. Bu şekilde toplamda 43 farklı hayvan türü tespit edilmiştir.

Bu veriler doğrultusunda, Korece atasözlerinde hayvan türlerinin çeşitliliği Türkçeye kıyasla daha fazladır. Bu durumun, Kore'nin tarihsel olarak feodal toplum yapısına sahip olmasıyla bağlantılı olduğu söylenebilir. Kore halkı, sosyal eleştirilerini dolaylı ve mizahi

bir yolla hayvanlar üzerinden ifade etme eğilimindedir. Bu bağlamda farklı hayvan türlerine dayanan benzetmeler aracılığıyla üst sınıfa yönelik eleştiriler dile getirilmiştir (Hsu, 2009, s.1).

İki dildeki hayvan atasözleri arasında ortak olarak geçen hayvanlar şunlardır: köpek, inek, kaplan, at, tavuk, balık, karga, fare, kuş, kedi, tavşan, yengeç, karınca, eşek, kurbağa, domuz, vahşi hayvan, tilki, ayı, yılan, turna, çekirge, baykuş, ördek ve maymun. Köpek, Korece atasözlerinde en sık kullanılan hayvan figürü olurken, Türkçede ikinci sıradadır. Bu durum, köpeğin her iki kültürde de insan davranışlarını ve toplumsal değerleri yansıtmada önemli bir sembolik unsur olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada analiz kapsamı, hem Korece hem de Türkçe atasözlerinde yüksek görünme sıklığına sahip olan "köpek" figürüyle sınırlandırılmıştır. Kore toplumunda köpekler, geleneksel olarak hem sadık bir bekçi hayvanı hem de kırsal bölgelerde dönemsel olarak tüketilen bir et kaynağı olarak çift işlevli bir algıya sahiptir. Ancak modernleşme ve bireysel yaşam tarzlarının yaygınlaşmasıyla birlikte bu algıda önemli dönüşümler yaşanmıştır.

Günümüzde köpekler, Kore toplumunda giderek artan biçimde birer “evcil dost” ve “duygusal destek kaynağı” olarak konumlandırılmaktadır. Bu da hem toplumsal değerlerdeki değişimi hem de insan-hayvan ilişkilerine dair anlayışın dönüşümünü yansıtmaktadır. Türkiye toplumunda ise köpeğe karşı genel bakış açısı, hem işlevsel hem de sembolik bir temele dayanmaktadır. Köpek, kültürde genellikle sadık ve koruyucu bir varlık olarak görülmekle birlikte, ölüm ve uğursuzluk gibi olumsuz çağrışımlara da sahip çok katmanlı bir figürdür. Bu durum, Türk kültüründe köpeğin hem günlük yaşamda hem de mitolojik ve halk inançlarında önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir (Türkeribaltacı, 2015, s.154-157).

Hayvan sınıflandırmasında, hayvanların yetişkinleri, yavruları ve cinsiyetleri aynı kategori altında toplanmıştır. Örneğin, ‘yavru köpek’ olarak geçen ‘강아지 (gangaji)’, ‘köpek’ kategorisine dahil edilmiştir. Ayrıca, Türkçe’de eski ve genellikle olumsuz çağrışımlar taşıyan bir kelime olan ‘it’ terimi ‘köpek’ kategorisine dahil edilmiştir.

Atasözlerinde hayvanların sembolik anlamları, o kültürün toplumsal değerlerini ve algılarını yansıtarak toplumdilbilimsel bağlamda önemli bir yer tutar. Örneğin, “개 꼬리 삼년 두어도 황모 못 된다 (Köpeğin kuyruğu üç yıl geçse de gelincik kuyruğunun tek teli olamaz)” atasözü, kötü bir özün nasıl değiştirilemeyeceğini mecazi olarak ifade eder. Burada ‘köpek’ değişmeyen kötü bir doğayı simgeler ve bu, Kore toplumunda köpeklerle ilgili olumsuz algıları ortaya koymakla beraber bir kişi ya da nesnenin dış görünüşünü veya yüzeysel özelliklerini değiştirmeye çalışsa bile özünün değişmeyeceğini ve çaba ya da zamanın geçmesiyle temel sorunların çözülmeyeceğini vurgular. Bu, insanın doğası itibarıyla eğilimlerinin kötülüğe meyilli olduğunu savunan bir Konfüçyüsçü düşünürün görüşüyle de bağlantılıdır. Bu tür atasözlerinin analizi, hayvanların sembolik anlamlarının Korelilerin düşünce yapısının, kültürel geçmişinin ve toplumsal normlarının nasıl şekillendiğini anlamada önemli bir katkı sunacaktır.

Ayrıca, hayvanların sembolik anlamları ve toplumdilbilimsel bağlamı derinlemesine anlamak için tüm hayvan temalı atasözlerini incelemek uygun olsa da, bu çalışma kapsam sınırlamaları nedeniyle yalnızca köpek temalı atasözlerine odaklanmıştır. Bu bağlamda, bazı atasözleri çalışma kapsamına dahil edilmemiştir ve bu atasözlerinin dahil edilmeme nedenleri aşağıdaki gibidir:

1) Birincisi, hayvanların sembolize ettiği şeyler yerine, hayvanlarla ilgili parçalar veya yan unsurlar üzerine odaklanan atasözleri araştırma konusu dışında bırakılmıştır. Köpek hayvanını değil, onunla ilgili unsurları konu alan atasözleri (Örneğin; köpek yemi, köpek satıcı, köpek deliği, köpek avcısı, köpek mama kabı vb.) doğrudan köpeğin sembolik anlamıyla ilişkili olmadığından çalışma kapsamına alınmamıştır. Bu tür ifadeler, Kore kültürü ve dilinde hayvan algısının şekillenmesine sınırlı katkı sağlamakla birlikte, derin sembolik anlamlar sunmamaktadır. Örnek atasözü olarak “개 밥에 도토리 (Köpek yemeğindeki meşe palamudu)”, dışlanmış bir kişiyi ifade ederken, köpeğin özüne veya sembolizmine dair bir bilgi vermez. Ancak, ‘개똥 (köpek dışkısı)’ veya ‘개고기 (köpek eti)’ gibi terimler, köpeğin sembolizmini yansıttığı için araştırmaya dahil edilmiştir.

2) İkincisi, aynı veya benzer anlamlara sahip olan atasözleri de araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Bazı atasözleri, günlük hayatta sıkça kullanılan ifadeler olmalarına

rağmen, araştırmanın verimliliği açısından hepsini dahil etmek gereksiz görülmüştür. Örneğin, Korece atasözlerinden “싸리밭에 개 팔자 (Çalılıkta köpeğin talihi)” ve “답싸리 밭의 개 팔자 (Çalı altındaki köpeğin kaderi)” aynı anlamı taşır.

Araştırma kapsamında, köpek temalı atasözleri ayrı ayrı derlenmiş ve değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Korece atasözlerinde köpek adının geçtiği toplam 78 atasözü tespit edilmiş, içerik açısından tekrar ya da doğrudan anlam taşıdığı gerekçesiyle 12 tanesi analiz dışında bırakılmıştır. Bu doğrultuda incelenen Korece köpek atasözü sayısı 66’dır. Türkçe atasözlerinde ise köpek adının geçtiği toplam 64 atasözü belirlenmiş, benzer şekilde 14 tanesi kapsam dışı bırakılarak 50 atasözü incelemeye alınmıştır.

Derlenen hayvanlarla ilgili atasözlerinde yer alan hayvanların sembolik anlamlarını toplumdilbilimsel bir yaklaşımla incelemek, bu araştırmanın temel konusunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Korece atasözlerinin nasıl şekillendiğini ve bu atasözlerinin toplumsal değerler ile kültürel arka planla nasıl bağlantılı olduğunu analiz etmektedir. Araştırma, yalnızca hayvanların sembolik anlamlarına odaklanmakla kalmayıp, bu sembolik anlamları toplumdilbilimsel bir perspektifle analiz ederek Korelilerin düşünce yapısını ve kültürel kimliğini daha derinlemesine anlamaya katkıda bulunacaktır. Bu analiz, dil ile toplumsal bağlam arasındaki etkileşimi ortaya koyarak, atasözlerinin toplumsal değerleri ve kültürel gelenekleri nasıl yansıttığını açıklamada önemli bir rol oynayacaktır. Çalışma toplam 4 bölümden oluşmakta olup, her bölümdeki içerikler aşağıdaki gibidir:

Birinci bölümde, toplumdilbilimin temel kavramları ve atasözleri ile ilişkisi ele alınacaktır. Atasözlerinin tanımı, işlevleri ve hayvan atasözlerinin özellikleri ile önemi üzerine teorik bir arka plan sunularak araştırmanın temelleri oluşturulacaktır.

İkinci bölümde, Korece köpek temalı atasözleri analiz edilecektir. Her bir atasözünde köpeğe atfedilen olumlu ve olumsuz semboller ayrıştırılarak, bu sözlerin taşıdığı sembolik anlamlar ve toplumsal bağlamlar açıklanacaktır. Böylece, atasözlerine yansıyan toplumsal değerler ve kültürel algılar ortaya konacaktır.

Üçüncü bölümde, ikinci bölümle aynı şekilde Türkçe köpek temalı atasözleri analiz edilecektir. Her bir atasözünde köpeğe atfedilen olumlu ve olumsuz semboller

ayrıştırılarak, bu sözlerin taşıdığı sembolik anlamlar ve toplumsal bağlamlar açıklanacaktır. Böylece, atasözlerine yansıyan toplumsal değerler ve kültürel algılar ortaya konacaktır.

Dördüncü bölümde, ikinci ve üçüncü bölümlerde yapılan analizler temel alınarak, Korece ve Türkçe köpek temalı atasözleri karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır. Bu bölümde atasözlerinde köpek figürünün hangi yönlerden benzer anlamlarda kullanıldığı ve hangi yönlerden farklı anlamlar taşıdığı incelenecek, bu benzerlik ve farklılıkların kültürel arka planları açıklanacaktır.

Benzer Konuları Ele Alan Önceki Çalışmalar

Literatürde, atasözlerinin kültürel semboller aracılığıyla toplumsal değerleri nasıl yansıttığını ele alan çeşitli araştırmalar mevcuttur. Bu çalışmanın konusuyla yakından ilişkili bazı önemli örnekler aşağıda sunulmuştur.

- Batdolga (2013) : Korece ve Moğolcada at ile ilgili atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Bolomaa (2009): Korece hayvan atasözlerinde ifade edilen sembolik anlamları analiz etmektedir.
- Bulut (2020): Almanca ve Türkçe'deki hayvan adları içeren atasözlerini ve deyimleri kültürel bağlamda karşılaştırmaktadır.
- Choi (2006): Kore ve Japon atasözlerini zodyak hayvanları çerçevesinde karşılaştırmaktadır.
- Dehcheshmeh (2021): Türkçe ve Farsçadaki hayvan adları içeren atasözlerini dilsel ve kültürel açıdan karşılaştırmaktadır.
- Doğan & Bayraktar (2002): Türk kültüründe hayvanlara ilişkin inanışları ve atasözlerini analiz etmektedir.
- Dongheum (2010): Korece ve Çince köpek temalı atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Düşmez (2014): Türk atasözlerinde geçen hayvan adlarının kavramsal profillerini analiz etmektedir.
- Erdoğan (2020): Türkçede “it” ve “köpek” kavramlarının atasözleri ve deyimlerdeki kullanımını analiz etmektedir.

- Erkan (2021): Türk öğrenciler için Kore kültürü eğitimi üzerine bir araştırma yapılmaktadır.
- Eyüpoğlu (2017): Kazan-Tatar Türkçesi ile Özbek Türkçesindeki hayvan atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Has & Atay (2020): Türkçe ve Japoncada “ekmek” ve “pirinç” kelimelerinin atasözlerindeki anlamlarını analiz etmektedir.
- Hsu (2009): Korece ve Çince hayvan atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Jo (2005): Kore dili öğrencileri için kültür eğitimi yöntemlerine yeni yönler önermekte ve analiz etmektedir.
- Kahrıman (2014): Türk öğrenciler için atasözleri aracılığıyla Kore kültürü öğretim yöntemlerini analiz etmektedir.
- Kim (2009): Korece ve Çince’de zodyak hayvanlarıyla ilgili atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Kim (2011): Korece ve Çince’de on iki zodyak hayvanına ilişkin atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Kim (2016): Kültürel eğitimde kullanılabilecek atasözlerinin özelliklerini analiz etmektedir.
- Küçük & Zeyrek (2023): Türk atasözlerinde geçen hayvan imgeleri üzerine gözlemler sunmakta ve analiz etmektedir.
- Kurucu (2020): Türkiye ve Kosova’da kullanılan hayvan temalı atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Lee (2017): Kore ve Türk dillerinin atasözlerini karşılaştırarak, iki halkın kültürel ortaklıklarını ve farklılıklarını ortaya koymaktadır.
- Lee (2023): Türk ve Kore kültürlerinde hayvan adları içeren atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Minguillan (2006): Korece ile İngilizce/İngiliz-Amerikan hayvan atasözlerini kültürel ve dilsel açıdan karşılaştırmaktadır.
- Oyunbileg (2018): Korece ve Moğolcadaki 12 hayvan atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Oyungerdene (2012): Korece ve Moğolcadaki hayvan atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Potapova (2021): Korece ve Ukraynaca hayvan atasözlerini karşılaştırmaktadır.

- Ran (2016): Korece ve Çince’de 12 hayvanına ilişkin atasözlerin sembolik anlamlarını karşılaştırmaktadır.
- Türk (2019): Hayvanların atasözlerimize kattığı kültürel anlamları değerlendirmektedir.
- Wang (2010): Korece öğretiminde kültür eğitimi araştırmalarının eğilimlerini analiz etmektedir.
- Wang (2015): Korece ve Çince yaşamla ilgili atasözlerdeki hayvan sembollerinin anlamlarını analiz etmektedir.
- Wang (2017): Korece ve Çince’de köpek temalı atasözlerini karşılaştırmaktadır.
- Zhumabekov (2019): Türkiye Türkçesi ve Kazak Türkçesindeki hayvan atasözlerini karşılaştırmaktadır.

Köpek temalı atasözlerine odaklanan karşılaştırmalı araştırmalar arasında Dongheum (2010), Erdoğan (2020) ve Wang (2017) ile konu açısından en yakın ilişkiyi kurmaktadır. Daha geniş bir çerçevede, hayvan temalı atasözlerini karşılaştırmalı olarak ele alan çalışmalar arasında Batdolga (2013), Choi (2006), Eyüpoğlu (2017), Has & Atay (2020), Hsu (2009), Kim (2009, 2011), Kurucu (2020), Oyunbileg (2018), Oyungerdene (2012), Potapova (2021), Ran (2016), Wang (2015) ve Zhumabekov (2019) gibi çalışmalar öne çıkmaktadır. Karşılaştırmalı yöntem kullanılmaksızın hayvan temalı atasözlerini inceleyen çalışmalar ise Bolomaa (2009), Doğan & Bayraktar (2002), Düşmez (2014) ve Küçük & Zeyrek (2023) tarafından gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu araştırmalar, farklı kültürlerde hayvan imgesinin atasözleri aracılığıyla nasıl temsil edildiğini ortaya koymakla birlikte, bu temsillerin toplumsal bağlamlarını toplumdilbilimsel düzeyde ele alma konusunda sınırlı kalmaktadır. Kültürle ilişkilendirilerek yapılan atasözü incelemeleri arasında Bulut (2020), Dehcheshmeh (2021), ve Türk (2019) sayılabilir ve özellikle Minguillan (2006), Korece atasözleri kültürdilbilimsel açıdan inceleyen örnek bir araştırmadır.

Atasözlerinin dil öğretiminde kültürel bir yaklaşım çerçevesinde ele alındığı çalışmalarda ise Erkan (2021), Jo (2005) ve Wang (2010) öne çıkmakta, özellikle atasözlerinin öğretim sürecinde kullanılmasına yönelik olarak Kahrıman (2014) ve Kim (2016) dikkat çekmektedir. Bu çalışmalar, atasözlerinin kültürel bağlamlarıyla birlikte ele alındığında,

dil öğrenen bireylerin hedef dilin kültürünü daha derinlemesine kavrayabildiğini göstermektedir.

Korece ve Türkçe atasözlerini karşılaştırmalı olarak ele alan Lee (2017) çalışmasının yanı sıra, her iki dildeki hayvan temalı atasözlerini doğrudan karşılaştıran Lee (2023) çalışması da önemlidir. Ancak bu son çalışma, atasözlerini yalnızca biçimsel düzeyde ele almakta; tarihsel, kültürel ve toplumsal anlam katmanlarına dair derinlemesine bir çözümleme sunmamaktadır.

Bu bağlamda, mevcut çalışma yalnızca Korece ve Türkçe'deki hayvan temalı atasözlerini karşılaştırmakla kalmamakta, aynı zamanda bu sözlü kültür ürünlerini toplumdilbilimsel bir çerçevede inceleyerek atasözlerinin toplumsal yapılar, değer sistemleri ve kültürel kodlarla olan ilişkilerini görünür kılmaktadır. Özellikle farklı dil ailelerine ait iki dilin karşılaştırmalı toplumdilbilimsel çözümlemesine dayalı çalışmaların sınırlı olması, bu araştırmanın özgünlüğünü ve alana sunduğu bilimsel katkıyı daha da artırmaktadır. Nitekim, Türkiye’de hayvan temalı atasözlerini toplumdilbilimsel bakış açısıyla karşılaştırmalı olarak ele alan bu türde bir çalışmanın ilk kez yapılması, araştırmayı yöntemsel açıdan da öncü bir konuma taşımaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma, yalnızca “köpek” figürünün yer aldığı Korece ve Türkçe atasözleriyle sınırlıdır. Atasözleri içerisinde yer alan diğer hayvan figürleri bu araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Ayrıca analizde kullanılan veriler, *한국속담집* (Derlenmiş Korece Atasözleri) ve *Atasözleri Sözlüğü* gibi belirli kaynaklardan derlenmiş olup, bu durum atasözlerinin çeşitliliği ve yorum zenginliğini sınırlandırabilir.

Söz konusu atasözleri, sözlü kültür ürünleri oldukları için tarihsel bağlamları ve söyleyen kişinin niyetinden bağımsız şekilde ele alınmış ve bu da yorumların belirli ölçüde öznel olmasına yol açabilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

TOPLUMDİLBİLİM VE ATASÖZLERİNİN TEORİK ARKA PLANI

Bu bölümde, toplumdilbilim ve atasözlerinin teorik arka planı incelenerek, bu araştırmanın hangi akademik temeller üzerine inşa edildiği açıklığa kavuşturulacaktır. Toplumdilbilim, dil ile toplum arasındaki etkileşimi inceleyen bir alan olup, dilin belirli bir toplumsal bağlamda nasıl şekillendiğini ve değiştiğini inceler. Bu bakış açısı, atasözleri araştırması açısından son derece önemlidir. Atasözleri, yalnızca birer dilsel ifade olmaktan öte, bir toplumun değerlerini, kültürel kimliğini ve kolektif düşünce yapısını yansıtan önemli bir dilsel kaynaktır.

1.1. Toplumdilbilimin Kavramı

Toplumdilbilim, dilin toplumsal faktörler tarafından nasıl şekillendiğini ve değişime uğradığını inceleyen bir bilim dalıdır. Dil, yalnızca bilgi aktarmaya yarayan bir araç olmanın ötesinde, toplumsal normları, grup kimliğini ve kültürel değerler sistemini yansıtan ve güçlendiren bir rol oynar. İngiliz dilbilimci Peter Trudgill, toplumdilbilimi “Dil ve toplum arasındaki ilişkiyi inceleyen bir bilim dalı” olarak tanımlayarak, dilsel varyasyonların toplumsal sınıf, cinsiyet, yaş ve etnisite gibi faktörlerle nasıl bağlantılı olduğunu açıklar. Bu alan, sosyal psikoloji, antropoloji ve sosyoloji gibi çeşitli sosyal bilim dallarıyla kesişerek, dilin toplumsal yapılar içindeki işlevlerini derinlemesine analiz eder (Trudgill, 2000, s.21).

Toplumdilbiliminin temel perspektifleri şu şekilde özetlenebilir: Birincisi, dilin toplumsal işlevi, yalnızca bilgi aktarımının ötesinde, insanlar arasındaki sosyal ilişkileri oluşturma ve sürdürme aracı olarak hizmet eder. Örneğin, bir konuşma sırasında yapılan dilsel seçimler, konuşmacının toplumsal arka planını ve ilişkilerini yansıtabilir. İkincisi, dil varyasyonu ve toplumsal tabakalaşma, toplumdilbiliminin başlıca araştırma

konularındandır. Lehçeler, aksanlar ve belirli toplumsal sınıflara göre farklılaşan dilsel varyasyonlar, çeşitli sosyal grupların kendilerine özgü dilsel özelliklere sahip olduğunu ve bu farklılıkların toplumsal mesafe veya tabakalarla ayrıldığını ortaya koyar (Trudgill, 2000, s.21-23). Diğer bir Amerikalı dilbilimci William Labov'un çalışması (1966), New York şehrindeki toplumsal sınıflar ve dil kullanımı arasındaki değişimi inceleyerek, dilin toplumsal değişkenlere bağlı olarak öngörülebilir şekilde değişebileceğini kanıtlamıştır.¹ Üçüncüsü, toplumsal faktörlere bağlı olarak dil değişimi, toplumsal değerlerin ve tutumların dile etkisini ele alır. Trudgill, toplumsal değişimlerin dilsel değişimleri tetikleyebileceğini vurgulayarak, belirli grupların kendi kimliklerini ön plana çıkarmak amacıyla dili kasıtlı olarak değiştirebileceğini ifade etmektedir (Trudgill, 2000, s.18).

Labov (1972, s.103), "Dilsel değişkenlik, yalnızca bu değişkenliğin ortaya çıktığı toplumsal bağlam göz önünde bulundurulduğunda anlaşılabilir" diyerek dil araştırmalarında toplumsal bağlamın önemini vurgulamaktadır. Geleneksel biçimsel yaklaşımları eleştirerek, dilsel değişkenliklerin yaş, toplumsal sınıf ve durum gibi çeşitli toplumsal faktörlere bağlı olarak şekillendiğini ifade etmiştir (Labov, 1972, s.94). Bu yaklaşım, dil kullanımındaki karmaşıklıkları ve etkileşimleri daha iyi anlamaya olanak tanımakta ve toplumsal bağlamın dikkate alınmadığı durumlarda etkili iletişimin zorlaşabileceğini göstermektedir.

Toplumsal faktörlere bir örnek olarak, sosyal statünün dil kullanımına etkisi verilebilir. Yüksek sosyal statüye sahip bireylerin daha resmi, dilbilgisi açısından daha titiz bir dil kullanma eğiliminde oldukları ve bunun statü veya otoriteyi vurgulama aracı olarak işlev gördüğü bilinmektedir. Bu durum atasözlerinde de yansımaktadır. Örneğin, kaplan, ejderha gibi belirli hayvanlar atasözlerinde güç ve otoriteyle ilişkilendirilmekte ve bu bağlamda sosyal statüyle doğrudan bağlantı kurmaktadır. Atasözleri, hayvanların sembolik anlamlarını kullanarak toplumsal değerleri ve sosyal statüyü yansıtan önemli bir işlev üstlenmektedir.

¹ William Labov'un 1966 yılındaki çalışması, New York şehrindeki mağaza çalışanlarını inceleyerek kelime sonunda yer alan /r/ sesinin kullanımını analiz etmiş ve dil ile toplumsal sınıf arasındaki ilişkiyi ortaya koyan sosyodilbilim alanındaki önemli bir araştırma olarak kabul edilmiştir. Çalışmada, üst sınıfa ait mağazalarda /r/ sesinin daha sık kullanıldığı, orta sınıfın ise bu sesi bilinçli bir şekilde vurgulama eğiliminde olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, dilin toplumsal statü ve hareketliliği ifade eden bir araç olduğunu ve toplumsal değişkenlere bağlı olarak öngörülebilir şekilde değişebileceğini göstermiştir (Labov, 1966).

Dolayısıyla, toplumdilbilimsel bir perspektifle atasözlerinin analiz edilmesi, dil kullanımının toplumsal nedenlerini anlamaya ve dilin belirli bir toplumsal ve kültürel bağlamda nasıl işlev gördüğünü açıklamaya katkı sağlamaktadır. Dil, yalnızca bilgi aktarma aracı değil, aynı zamanda kültürel kimliği ve topluluğun değerlerini yansıtan önemli bir unsurdur. Bu bağlamda, atasözleri belirli bir kültürün toplumsal ve ahlaki standartlarını anlamak için vazgeçilmez bir kaynak oluşturmaktadır. Bu çalışma, hayvanlarla ilgili atasözleri aracılığıyla Kore ve Türkiye'nin kültürel kimlik ve değerlerini karşılaştırmak için gerekli teorik çerçeveyi sunmaktadır.

1.2. Atasözleri ve Toplumdilbilim Arasındaki İlişki

Atasözleri, uzun yıllar boyunca insanlar arasında aktarılmış ve bir topluluğun düşünce tarzını ve yaşam biçimini şekillendirmede ve paylaşmada önemli bir rol oynamıştır. Atasözlerinin bu işlevi, toplumsal bağlam içinde iletişimi kolaylaştırmak ve topluluğun değerlerini ve normlarını güçlendirmektir. Kısa ve öz ifadelerle karmaşık durumları etkili bir şekilde ileterek, atasözleri, toplum üyeleri arasında ortak bir anlayışı teşvik eder ve toplumsal uyumu artırır (Jang, 2021, s. 240-241).

Atasözleri ayrıca toplumsal bağlamda belirli bir anlam ve ders taşıyarak bireyin davranışlarını topluluğun beklentilerine uygun hale getirmek veya bu davranışları meşrulaştırmak için bir araç işlevi görür. Toplumun beklediği davranışları vurgulamak ya da sakınılması gereken davranışları uyararak suretiyle, atasözleri topluluğun düzenini korur ve kolektif ideolojiyi güçlendiren önemli bir rol oynar. Bu yönüyle atasözleri, toplumsal düzeni ve kültürel kimliği tesis etmede temel bir işleve sahiptir (Jang, 2021, s.248).

Atasözlerinin değeri hakkındaki uzman görüşleri de bu bakış açısını desteklemektedir. Örneğin, Türk dilbilimci Aksoy Ö. A. (1971, s.17), atasözlerini “sosyoloji, psikoloji, eğitim, ekonomi, felsefe, tarih, etik, halkbilimi gibi çeşitli disiplinlerle ilişkilendirilen, ifade güzelliği, anlatım gücü ve kavramsal zenginliğe sahip önemli bir dil yapısı” olarak tanımlar. Türközü S. G. (2018, s.13) ise “Bir milleti tam anlamıyla anlayabilmek için o milletin dili ve kültürü, özellikle dilde içkin olan atasözleri ve deyimler anlaşılmalıdır” diye vurgular. Ayrıca, Kore çalışmaları araştırmacısı Son Young-Hwa (2017, s.419), “Bir

milletin zihinsel dünyasını hızlı ve doğru bir şekilde anlamının yolu, atasözlerini anlamaktan geçer” şeklinde bir yorum yapmıştır.

Dolayısıyla, atasözleri belirli bir toplumun kültürel kimliğini ve tarihsel arka planını incelemek için vazgeçilmez bir kaynak haline gelmektedir. Toplumdilbilimciler, atasözleri aracılığıyla kültürel semboller ve değerleri analiz ederken, dil kullanımının toplumsal bağlamını da araştırmaktadır. Bu sayede, çeşitli toplumsal faktörlerin dil üzerindeki etkisi anlaşılmakta ve kültürler arasındaki farklılıkları keşfetme fırsatı sağlanmaktadır.

1.3. Kore ve Türkiye’de Atasözlerinin Tanımı ve İşlevi

Atasözleri, belirli bir kültürün tarihini ve değerlerini yansıtan önemli dilsel ifadeler olup, Kore ve Türkiye’de farklı şekillerde tanımlanır ve işlev görür. Kore Ulusal Dil Enstitüsü (국립국어원)’ne göre, atasözleri, “eskiden beri halk arasında aktarılan kolay anlaşılır özlü sözler veya öğütler” olarak tanımlanır ve topluluğun deneyim ve bilgeliğini barındıran bir dilsel gelenek olarak kabul edilir. Buna karşılık, Türk Dil Kurumu (TDK), atasözlerini “Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte sözler” şeklinde tanımlar. Kore’nin tanımı, atasözlerinin geleneksel öğelerini vurgularken, Türkiye’nin tanımı, deneyimlere dayanan öğretici işlevlere odaklanır.

Atasözlerinin işlevleri her iki kültürde benzerlikler göstermekle birlikte farklılıklar da içerir. Kore’de atasözleri önemli bir iletişim aracı olarak kullanılır ve konuşmanın akışını doğal bir şekilde sürdürebilmek için konuyu gündeme getirir veya değiştirir. Kısa ve mecazi ifadelerle durumu açıkça ifade eder, dinleyicinin örtük anlamı çıkararak iletişimi kolaylaştırmasını sağlar. Ayrıca atasözleri, konuşmanın ikna ediciliğini artırır, toplumsal ilişkileri ve normları korumaya katkıda bulunur ve yüksek bağlamlı bir toplumda bağlamsal ipuçları sağlayarak ifadenin anlamını zenginleştirir. Bu özellikleri sayesinde bireylerin davranışlarını toplumsal beklentilere uyacak şekilde düzenler ve topluluğun değerlerini sürekli olarak güçlendirir (Lee & Kim, 2018, s.1, 5, 8, 25).

Öte yandan, Türkiye’de atasözleri, toplumsal normları ve gelenekleri güçlendirme ve öğüt verme işleviyle önemli bir rol oynamaktadır. Atasözleri, yalnızca geçmişin

bilgeliğini özetlemekle kalmayıp, aynı zamanda toplumsal değerlerin nesiller arasında aktarılmasını sağlayarak, topluluğun ortak anlayışını korumaktadır. Ayrıca, atasözleri, yeni nesillerin geleneksel değerleri ve davranış standartlarını içselleştirmelerine yardımcı olan bir araç olarak işlev görmektedir. Atasözlerinin kısa ve kolay hatırlanabilir yapısı, geleneksel öğretilerin etkili bir şekilde aktarılmasını sağlamakta ve toplumsal uyum ile aidiyet duygusunun oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Bu yönüyle atasözleri, Türkiye toplumunun kolektif düşünce yapısını ve geleneksel normlarını ifade ederken bireylerin davranışlarını şekillendiren bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Atasözleri, insanlar arasındaki etkileşimi düzenlemek ve grup içindeki tutarlılığı sağlamak adına önemli bir iletişim aracı olarak yerini almıştır (Kurudayıoğlu & Temur, 2021, s.2-5).

Sonuç olarak, atasözleri yalnızca geleneksel bilgeliği içeren dilsel ifadeler değil, aynı zamanda bir toplumun tarihsel deneyimlerini ve kültürel değerlerini sembolik olarak yansıtan bir penceredir. Özellikle hayvanlarla ilgili atasözleri, insan ve hayvan arasındaki etkileşimlerin bir sonucu olarak oluşmuş toplumsal mesajları ve mecazları barındırmakta olup, bu yönüyle her bir toplumun özgün kültürel düşünce biçimlerini ve değerlerini anlamamıza olanak tanır.

Kore ve Türkiye atasözlerinin karşılaştırmalı analizi, bu dilsel pencere aracılığıyla her iki kültürün paylaştığı benzerlikleri ve sahip olduğu özgünlükleri eş zamanlı olarak ortaya koymaya katkıda bulunacaktır. Bunun ötesinde, bu çalışma, atasözleri gibi dilsel kaynakları kullanarak kültürel anlayışı genişletmek ve yeni iletişim biçimlerini keşfetmek için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu yaklaşım nihayetinde, Kore ve Türkiye'nin yanı sıra farklı kültürler arasında karşılıklı saygı ve iş birliğini güçlendirecek bir zemin oluşturabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

KÖPEK TEMALİ KORECE ATASÖZLERİNİN TOPLUMDİLBİLİMSEL ANALİZİ

Bu bölümde, hayvanlarla ilgili Korece atasözlerinin sembolik anlamları ve toplumsal bağlamları analiz edilmektedir. Temel amaç, hayvanların sembolik anlamları aracılığıyla Kore toplumunun değerlerinin ve kültürel kimliğinin nasıl ortaya çıktığını incelemektir.

Korece atasözlerini derleyen 한국속담집 (*Derlenmiş Korece Atasözleri*) adlı kaynakta en sık rastlanan hayvan, toplam 78 atasözünde yer alan “köpek”tir. Bu makalede, bu atasözlerinden 13’ü dışarıda bırakılarak 66 tanesi analiz edilmiş; yapılan analizler doğrultusunda, köpeğin sembolik anlamları olumlu ve olumsuz yönleriyle sınıflandırılarak sunulmuştur.

2.1. Olumlu Atasözleri

Burada, köpeğin olumlu anlamlarla temsil edildiği atasözleri ele alınmıştır. Söz konusu atasözleri, toplumun köpeğe atfettiği sadakat, mutluluk, değerli varlık, koruyuculuk ve benzeri olumlu değerleri yansıtmakla beraber köpeğin insanla olan ilişkisi üzerinden kültürel normlara dair ipuçları vermektedir. Analiz edilen 66 Korece atasözü arasında 15 tanesinde köpek olumlu bir şekilde sembolize edilmiştir. Bu, toplam atasözlerinin yaklaşık %22,7’sine karşılık gelmektedir.

(1) 개 잡아먹고 동네 인심 잃고, 닭잡아 먹고 이웃 인심 잃는다

Okunuşu: Ge cabamıokko dongne insim ilko, dakcabamıokko iut insim ilında

Türkçe çevirisi: Köpeği öldürüp mahallenin saygısını kaybeder, tavuk yiyip komşunun saygısını kaybeder.

Anlamı: Köpek kesilip mahalleye, tavuk kesilip komşulara paylaştırıldığında, verilen payın azlığı, çokluğu ya da kimin alıp almadığı konusunda dedikodular çıkabilir. Bu durum, özel yiyeceklerin paylaşımının ne kadar zor olabileceğini ifade eder.

Değerlendirme: Köpek ve tavuk, insanlara besin sağlayarak ‘değerli bir varlık’ olarak kabul edilir. Bu tür değerli varlıkların paylaşılması, iyi niyetli bir davranış olsa da anlaşmazlıkların doğabileceğini vurgular ve insan ilişkilerinin hassas yönetiminin önemine dikkat çeker.

(2) 개 팔자가 상팔자라

Okunuşu: Ge palcaga sanğpalcara

Türkçe çevirisi: Köpeğin kaderi bile talihlidir.

Anlamı: “Hiçbir şey yapmadan yiyip içen bir köpek olmak bile daha iyi” anlamında, aşırı zorluklar yaşanırken dile getirilen bir yakınma ifadesidir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, sorumluluk veya endişeden uzak, ‘mutluluk’ sembolü olarak karşımıza çıkar. Bu atasözünde, iş veya görevlerin yükü altında yorulmuş bir kişinin, zahmetsiz bir yaşam süren varlıklara duyduğu özlemi ve yakınmasını yansıttığı görülür. Sosyal bağlamda bu, yaşamın sorumluluklarını ve görevlerini ağır bir yük olarak algılayan Korelilerin anlayışını yansıtarak, rahatlık ve özgürlük hayalini kuran ancak bu idealleri kolayca elde edemeyen bir gerçeği ifade eder. Aynı zamanda, çaba ve başarıya büyük önem veren ancak zaman zaman rahat bir yaşamı da kıskanan Korelilerin karmaşık duygularını gözler önüne serer.

(3) 개같이 벌어서 정승같이 산다

Okunuşu: Gegaçi bıolıosıo cıonğsınğgaçi sanda

Türkçe çevirisi: Köpek gibi kazanıp başvekil gibi yaşar.

Anlamı: Para kazanırken aşağı görülen işleri olsa da yapmaktan çekinmemek, ancak kazandığını harcarken onurlu ve anlamlı bir şekilde harcamayı ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: “Köpek gibi kazanmak” ifadesi, durmaksızın ve büyük bir çabayla para kazanmak için çalışmayı ifade eder. Bu atasözünde köpek, ‘çaba’yı simgeler. Deyim, dürüst emeğin değerini vurgulamakla birlikte, nihai yaşam kalitesinin nasıl kazanıldığından çok, nasıl harcandığına bağlı olduğu yönünde bir yaşam felsefesini barındırmaktadır.

(4) 개도 무는 개를 돌아본다

Okunuşu: Gedo munın gerıl dorabonda

Türkçe çevirisi: Köpek bile ısıran köpeğe dönüp bakar

Anlamı: İnsanlar arasında da, kurnaz ve saldırgan kişilerden zarar görme korkusuyla onlara iyi davranıldığını ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek iki farklı şeyi simgeler: geri dönen köpek ‘tedbirliği’ simgelerken, ısıran köpek ‘saldırı ve tehdit’i temsil eder. Toplumsal bağlamda bu, güç veya tehlike sahibi birine yaklaşmaktan ziyade, ondan zarar görmemeye çalışmayı ifade eden bir pragmatik davranışı yansıtır. Bu ifade, insanlar arasında güçlü olanı gözlemlemeyi ve güvenliği sağlamak için diğerlerinin eğilimlerini anlamaya yönelik bir bilgelik vurgular. Özellikle Kore toplumunda güçlü bireylere iyi görünme eğilimi, hiyerarşi ve uyuma önem veren kültürel değerlerle ilişkilidir.

(5) 개도 주인을 알아본다

Okunuşu: Gedo cuinıl arabonda

Türkçe çevirisi: Köpek bile sahibini tanır.

Anlamı: Bir köpeğin bile kendisine bakan sahibini tanıdığı ifade edilerek, nankör insanları kınamak için kullanılır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘sadakati’ temsil etmektedir. Atasözünün temelinde, iyilik görmüş olmayı unutmamak ve kendisine bakım sağlayan kişiyi tanımanın önemli bir erdem olduğu mesajı bulunmaktadır. Bu, karşılıklı güven ve

sorumluluğun, sağlıklı ve sürdürülebilir insan ilişkilerinin inşasında kritik bir rol oynadığını ifade eden bir anlam taşımaktadır.

(6) 개새끼도 주인을 보면 꼬리를 친다

Okunuşu: Geseggido cuinıl bomyion ggoriril çında

Türkçe çevirisi: Köpek bile sahibini görünce kuyruğunu sallar.

Anlamı: Bir köpeğin bile kendisini besleyen sahibine sevgi gösterdiği ifade edilerek, nankörlüğü eleştiren bir anlam taşır.

Değerlendirme: (6) numaralı atasözünde olduğu gibi, bu atasözünde de köpek ‘sadakati’ simgeler. Köpeğin sahibine karşı teşekkür ve sevgi göstergesi olarak sergilediği davranışlar, insan ilişkilerinin önemini vurgular. Atasözü, insanlar arasında da karşılıklı saygı ve sevginin bağları derinleştirip ilişkileri daha olumlu hale getirebileceğini ifade eder.

(7) 도둑을 맞으려면 개도 안 짓는다

Okunuşu: Dodugıl macıryıomyion gedo an cinnında.

Türkçe çevirisi: Eve hırsız girecekse köpek bile havlamaz.

Anlamı: Kötü şans geldiğinde, hiçbir şeyin işe yaramadığını ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘koruyuculuk veya tedbirdiği’ simgeler. Bu ifade, talihsizlik durumlarında alınan tüm önlemlerin etkisiz hale gelerek beklenmedik bir olumsuzluğu engelleyemeyeceğini ifade etmektedir. Kötü şansın etkisiyle, normalde güvenliği sağlayan tedbirlerin işlevini yitirdiği ve bireyin savunmasız bir şekilde zarar görme olasılığının arttığı bir duruma işaret etmektedir. Bu, ne kadar özenli bir hazırlık yapılsa da, kötü talihin her şeyi tersine çevirebileceği yönündeki Kore toplumunun algısını yansıtmaktadır.

(8) 산 개가 죽은 정승보다 낫다

Okunuşu: San gega cugin cunğsıngboda nadda

Türkçe çevirisi: Yaşayan bir köpek ölü bir başvekilden daha iyidir.

Anlamı: 1) Her ne kadar aşağılık bir varlık olsa da, hayatta olmak ölü olmaktan iyidir. Bu nedenle, dünyayı karamsar bir şekilde değerlendirmemeli ve yaşamaya devam etmelidir. 2) Her ne kadar bir zamanlar çok değerli bir varlık olsa da, bir kez öldüğünde, toplumun onu artık önemsemeyeceğini ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, canlı bir ‘hayatı’ simgeler. Sosyal bağlamda, mevcut koşulları kabul etmenin ve yaşamın (varoluşun) taşıdığı değeri takdir etmenin önemine dair bir ders verdiği söylenebilir.

(9) 산골 부자가 해변 개보다 못하다

Okunuşu: Sangol bucaga hebyion geboda motada

Türkçe çevirisi: Dağlardaki zengin adam sahildeki köpekten daha iyi değildir.

Anlamı: Balık yeme konusunda, dağlık bir bölgede yaşayan zengin bir kişinin, deniz kenarındaki bir köpekten daha kötü durumda olduğunu ifade eden sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘rahatlık ve tatmini’ simgeler. Şöyle ki, sahilde yaşayan köpek, düşük statüsüne rağmen daha iyi bir çevrede, memnun ve rahat bir şekilde yaşar. Dağ köyündeki zengin kişi ise ekonomik olarak varlıklı olsa da, kötü yaşam koşulları nedeniyle nispeten daha kötü bir durumda olabilir. Dolayısıyla bu atasözü, yaşamda maddi zenginlikten ziyade çevre ve yaşam koşullarının daha önemli olduğuna dair bir mesaj vermektedir.

(10) 서당 개 삼 년이면 풍월 한다

Okunuşu: Sıodanğ ge sam nyionimyion punğvuol handa

Türkçe çevirisi: Mektepteki köpek bile üç yıl geçince şiir okur hale gelir.

Anlamı: “Bir mektepte üç yıl boyunca kalarak her gün kitap okuma sesi duyan bir köpek bile, sonunda okuma sesleri çıkarır” anlamına gelir. Diğer bir ifadeyle, bir alanda hiç bilgisi ve deneyimi olmayan bir kişi, o alanda uzun süre bulunursa bir miktar bilgi ve deneyim kazanır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘öğrenmeyi’ simgeler. Bu atasözü, çaba ve deneyimlerin birikmesiyle herkesin belirli bir düzeyde ustalığa ulaşabileceği anlayışını yansıtarak, Kore toplumundaki sürekli çaba göstermenin önemini vurgular. Ancak, bu atasözü aynı zamanda, köpek bile tekrarlarla yetkinleşebiliyorsa, insanların daha kolay öğrenebileceği baskısını da taşır. Eğer bir kişi öğrenme ve gelişim sağlayamazsa, toplum tarafından beceriksiz olarak değerlendirilebileceği sosyal beklentiyi de içerir. Bu, insanların belirli bir düzeyde öğrenme ve gelişim göstermelerinin, Korelilerin standartlarına göre önemli olduğunu ve sürekli gelişimin önemini vurgular.

(11) 수풀엿 꿩은 개가 내몰고 오장엿 말은 술이 내몬다

Okunuşu: Supuret gguionğın gega nemolgo ocanğet marın suri nemonda

Türkçe çevirisi: Çalılıktan sülünleri köpek çıkarır ve organlardan sözü alkol çıkarır.

Anlamı: Çalılıklarda gizlenen sülün, köpek tarafından bulunup dışarıya çıkarılır, ancak insanın kalbinde taşıdığı düşünceler, alkol içtikçe ortaya çıkar anlamına gelir. Şöyle ki, alkol girdiğinde, insanın içindeki duygular ve düşünceler tamamen ortaya dökülür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, gizli olanı ortaya çıkaran bir 'katalizör'ü simgeler. Köpeğin sülünü bulduğu gibi, alkol de bir kişinin gizlediği düşünceleri veya duyguları dışa çıkaran bir rol oynar. Sosyal bağlamda, alkol girdiğinde bastırılmış duyguların veya gerçek niyetlerin ortaya çıkabileceğine dair bir uyarı yapılır ve içki sofrasında gerçek duygular açığa çıktığı için söz ve davranışlara dikkat edilmesi gerektiği mesajı verilir.

(12) 싸리밭에 개 팔자

Okunuşu: Ssaribate ge palcca

Türkçe çevirisi: Çalılıkta köpeğin talihi.

Anlamı: Hiçbir iş yapmadan rahat bir şekilde yaşanan hayatı mecazi olarak ifade eden bir söz.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘rahatlık ve keyifliği’ bir yaşamı simgeler. Sıcak yaz günlerinde, dikenli bir çalılıkta bile rahatça dinlenen bir köpeğin haliyle, zorlu şartlar

altında zor yaşam süren bireylerin durumları mecazi olarak ifade edilir. Sosyal bağlamda bu atasözü, yaşamın zorlukları karşısında sabır ve direncin yanı sıra, zor koşullar altında bile dertlerin paylaşarak bir tür empati ve anlayış gösterilmesini yansıtan Kore halkının duygusal tutumunu gösterir.

(13) 어린아이와 개는 꾀는 데로 간다

Okunuşu: Iorinaiva genın goinın dero ganda

Türkçe çevirisi: Çocuklar ve köpekler sevildikleri yerlere giderler.

Anlamı: Herkes, kendisini seven ve destekleyen kişilere yönelir.

Değerlendirme: Çocuklar ile köpekler, sevgi ve ilgi gören varlıklardır, bu nedenle ‘bağlılığı’ simgeler. Köpek, sahibinin sevgisi ve koruması altında onu takip eden bir varlık olarak, insanların başkalarına olan bağımlılığını ve onların sevgisine göre hareket ettiklerini ifade eder. Bu atasözü, ilişkilerin önemini ve bağımlılığın doğasını vurgular, insanın kendisini seven ve destekleyen kişilere doğal olarak çekileceğini gösterir.

(14) 오뉴월 감기는 개도 안 앓는다

Okunuşu: Onyuvıol gamgının gedo an alnında

Türkçe çevirisi: Köpekler bile mayıs veya haziran aylarında gribe yakalanmaz.

Anlamı: Yazın grip olan birine, onun güçsüz veya zavallı olduğu ima edilerek alay etmek amacıyla söylenen bir söz.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘dinçliği’ simgeler. Köpek bile yazın grip olmazken, insanların bu tür basit hastalıklara yakalanması, onların zayıf ve güçsüz olduklarını ima eder. Aynı zamanda köpek, gripten etkilenmeyen güçlü bir varlık olarak, insanların grip gibi basit hastalıklara yakalanmasının utanç verici ve zayıflık olarak algılanmasına neden olur. Bu atasözü, insanlardan güçlü olmalarını, kolayca hasta olup zor duruma düşmemelerini bekler ve insanın dayanıklılığını vurgular.

(15) 호랑이에게 개 꾸어 준 셈

Okunuşu: Horanġiege ge gguio cun sem

Türkçe çevirisi: Bir kaplana köpek ödünç vermek gibidir.

Anlamı: Ahlak ve edepten yoksun birine, o kişinin sevdiği bir şeyi emanet ettiğinizde, o şeyi kaybedeceğinizi ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'değerli bir varlık' ya da arzunun ve hırsın nesnesini simgeler. Güvenilmez bir kişiye değerli bir şeyi emanet etmenin tehlikeli bir tercih olduğunu vurgulayan bu ifade, insanları dikkatlice değerlendirmeyi ve sorumluluk sahibi kişileri seçmeyi öğütleyen bir ders içermektedir.

Bu bölümde incelenen olumlu köpek ile ilgili Korece atasözleri; köpeğin değerli bir varlık, mutluluk, çaba, tedbirli olma, sadakat, koruyuculuk, hayat, rahatlık veya tatmin, öğrenme, katalizör rolü, keyif, bağlılık, dinç olma ve kader unsuru olmak üzere olumlu toplumsal değerlerle özdeşleştirildiğini ortaya koymaktadır. Özellikle köpeğin insanlarla olan ilişkilerinde gösterdiği sevecenlik, koruyuculuk ve bağlılık özellikleri, Kore toplumunun ahlaki normları ve toplumsal değerleriyle uyum içerisindedir. Bu atasözlerinde köpek, sadece evcil bir hayvan değil, aynı zamanda insanların toplumsal yaşantısında önemli bir yere sahip olan sembolik bir figür olarak değerlendirilmektedir.

2.2. Olumsuz Atasözleri

Burada, köpeğin olumsuz çağrışımlarla yer aldığı Kore atasözleri ele alınacaktır. Çalışmada incelenen toplam 66 atasözünden 51'i, yani yaklaşık %77,3'ü köpek, değersiz, küçümsenen, ikiyüzlü, saldırgan, cahil ve benzeri olumsuz niteliklerle betimlenen bir varlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu oran, araştırmacıların köpek sembolünü insan doğasına ve karakterin kalıcılığına ilişkin felsefi bir bakış açısıyla da ilişkilendirdiğini göstermektedir. Kore atasözlerinde köpeğe atfedilen olumsuz semboller aracılığıyla, geleneksel toplumun olumsuz nitelikleri hayvan imgeleri üzerinden nasıl yansıttığını görmek mümkündür.

(1) 강아지 똥은 똥이 아닌가

Okunuşu: Ganġaci ddonġın ddonġi aninga

Türkçe çevirisi: Köpek yavrusunun dışkısı da dışkı değil mi?

Anlamı: Küçük farklar olsa da, özünde her şey aynıdır anlamına gelen bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'değişmeyen mahiyeti' simgeler. Yani, bir şeyin temel doğası veya değeri kolayca değişmez. Bu, yalnızca dış görünüşün veya yüzeysel bir değişikliğin özü değiştirmeyeceğini ima eden eleştirel bir bakışı ifade etmekte ve çaba ya da yüzeysel düzenlemelerle temel sorunların çözülmemeyeceğine dair bir uyarı niteliği taşımaktadır.

(2) 개 꼬리 삼년 두어도 황모 못 된다

Okunuşu: Ge ggori samnyion duodo hvanğmo mot doinda

Türkçe çevirisi: Köpeğin kuyruğu üç yıl geçse de gelincik kuyruğunun tek teli olamaz.

Anlamı: Temelde kötü olan bir şey, ne yapılırsa da özünde değişmez anlamına gelir.

Değerlendirme: (1) numaralı atasözüyle benzer şekilde, bu atasözünde de köpek 'değişmeyen mahiyeti' simgeler. Bir kişi ya da nesnenin dış görünüşünü veya yüzeysel özelliklerini değiştirmeye çalışsa bile özünün değişmeyeceğini ve çaba ya da zamanın geçmesiyle temel sorunların çözülmemeyeceğini vurgular. Bu nedenle, bu atasözü, karakterin ve alışkanlıkların sabitliğini ifade ederek, bir insanın doğasının ve özelliklerinin kolayca değişmeyeceğini ima eder.

(3) 개 눈에는 똥만 보인다

Okunuşu: Ge nunenin ddonğman boinda

Türkçe çevirisi: Köpeklerin gözüne sadece dışkı görünür.

Anlamı: Kişinin genellikle sevdiği ya da ilgi duyduğu şeylerin dikkatini çektiğini alaycı bir şekilde ifade eden bir söz.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'önyargı' unsurunu simgeler. Sosyal bağlamda bu, belirli bir perspektife takılı kalıp başkalarını anlamayan ve yalnızca kendi düşüncelerine

odaklanan bir tutumu eleştirir. Bu atasözü, önyargıların gerçeği çarpıttığını ve dünyayı daha geniş bir bakış açısıyla görmenin gerektiğini vurgular.

(4) 개 머루 먹듯

Okunuşu: Ge m1oru m1okdt

Türkçe çevirisi: Bir köpek üzüm yiyor gibi.

Anlamı: İçeriği tam olarak anlamadan yüzeysel bir şekilde bildiğini sanmak ya da işi savsaklamak anlamında kullanılır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'lakaytlığı' sembolize eder. Toplumsal bağlamda, bir şeyi tam anlamıyla kavrayamayıp yalnızca yüzeysel özelliklere önem veren bir yaklaşımı eleştirir. Dolayısıyla, bu atasözü, özensizliğin ya da yüzeysel yaklaşımın nihayetinde başarısızlıkla sonuçlanabileceği konusunda bir uyarı niteliği taşır.

(5) 개 못된 것은 들에 가서 짖는다

Okunuşu: Ge motdion g1osın d1re gas1o cinnında

Türkçe çevirisi: Köpeğin kötüsü tarlaya gider ve havlar.

Anlamı: Köpek, evini koruyarak evde havlayan bir hayvandır, ancak kötü bir köpek gereksiz yere tarlada havlar. Bu, kişinin yapması gereken asıl görevleri yerine getirmeyip hiçbir faydası olmayan yerlerde kendini öne çıkarmaya çalışıp övünmesini ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, bir kişinin negatif yönlerini, yani 'sorumluzluğu' simgeler. Sorumluluk sahibi olmayan davranışların, nihayetinde kişinin kendi sorumluluklarından kaçınmasıyla sonuçlanabileceğini ima eder. Yani, kişinin kendi görevlerini yerine getirmeyip gereksiz işlere enerji harcaması, toplumsal sözleşmelere ya da sorumluluklara karşı ihmalkarlığa yol açabileceği konusunda bir uyarı mesajı taşır.

(6) 개 발에 편자

Okunuşu: Ge bare py1onca

Türkçe çevirisi: Köpek ayağına nal.

Anlamı: Giyim veya sahip olunan eşyaların uygun olmaması, birbirine uymayan bir durumu ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘uygunsuzluğu’ simgeler. Bir şeyin uygun olmadığı veya yerinde olmadığı bir durumda, fayda sağlamayan bir varlığın yarattığı hayal kırıklığı veya olumsuz etkiler kastedilir. Köpek ve nalın birbirine uymadığı örneğiyle, karşıdakini ya da bir durumu küçümsemek veya değersiz görmek anlamı da taşır.

(7) 개 보름 쇠듯 한다

Okunuşu: Ge borım soidıt handa

Türkçe çevirisi: Köpek yeni ayın ilk dolunay gününü geçiriyor gibi yapar.

Anlamı: Büyük Dolunay Günü'nde köpeğe yemek verilmez çünkü yazın sinekler çok olur, bu yüzden köpek aç bırakılır. Bu, herkesin iyi geçirdiği bayram gibi bir günde, birinin yeterince yemek yemeden zor bir şekilde bayramı geçirmesi durumu için kullanılır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘dışlanmayı’ simgeler. Bu atasözü, bayram veya özel günlerde bile bazı insanların hak ettiği şekilde karşılanmayıp dışlanmasını yansıtır. Kore toplumunda bayramlar, ailelerin ve akrabaların bir araya gelip bolca yemek yediği keyifli günler olarak görülürken, bazı insanlar bu kutlama atmosferinden dışlanabilir veya ihmal edilebilir. Bu nedenle atasözü, herkesin keyif aldığı zamanlarda bile acı çekenlerin olduğunu vurgular ve toplumsal eşitsizlikle birlikte dışlanmış olanlara dikkat edilmesi gerektiğini hatırlatır.

(8) 개 싸움에 물 끼얹는다

Okunuşu: Ge ssaume mul ggiunnında

Türkçe çevirisi: Köpek dövüşlerine su dökmek.

Anlamı: Gürültülü bir köpek dövüşüne su dökmek, daha fazla karmaşa yaratmak gibi, insanların çok gürültü yaparak ortalığı daha da karıştırmalarını ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘çatışmacılığı’ simgeler. Bu atasözü, çatışma durumlarında tarafsız bir duruş sergilemeyi veya dışarıdan müdahale ederek sorunu çözmeye çalışmayı ifade eder. Ancak, bu tür bir müdahalenin genellikle çatışmayı çözmekten ziyade durumu daha karmaşık hale getirebileceğine dair bir uyarı mesajı taşır.

(9) 개 팔아 두 냥 반

Okunuşu: Ge para du nyanğ ban

Türkçe çevirisi: Köpeği satınca beş para etmez

Anlamı: Köpeği satıp çok az miktarda para alındığında, bu miktarın, bir soylu kişinin değerinden bile düşük olduğu anlamına gelir. Bu, kötü bir soylu kişiyi alaylı bir şekilde tanımlar.

Değerlendirme: Bu atasözü, köpeğin satılmasıyla elde edilen paranın, soylu kişinin değerine ulaşmadığını vurgular ve köpeğin gerçekten de ‘değersiz bir varlık’ taşıdığına işaret eder. Dolayısıyla bu atasözü, bir kişinin toplumsal statüsü ile bu statünün yansıttığı gerçek yetenek ya da niteliklerin sıklıkla uyumsuz olabileceğini vurgular. Aynı zamanda otoriteye ya da dış görünüme aldanmamaya dair bir uyarı mesajı taşır. Sonuç olarak, bu atasözü, toplumsal değerler ile gerçek değerler arasındaki uçurumu ortaya koyar ve aşırı derecede gösterişe ya da statüye önem veren tutumların adaletsizliğini ima eder.

(10) 개가 똥을 마다한다

Okunuşu: Gega ddonğıl madahanda

Türkçe çevirisi: Köpek pisliği reddediyor.

Anlamı: Kesinlikle faydalı olabilecek bir şeyi, kasıtlı olarak reddetmek anlamında alaycı bir ifade kullanılır.

Değerlendirme: Atasözünde köpek, ‘alçak mizaçı’ sembolize eder. Bu, doğası gereği hoşlanılacak ya da kabul edilecek bir şeyi kasıtlı olarak reddeden bir kişinin tutumunu alaya alır. Bu atasözü, karşı tarafın ikiyüzlü davranışlarını eleştirirken, aynı zamanda o

kişinin doğasını küçümseyen ve onu alaycı bir şekilde aşağılayan toplumsal bir kınamayı ifade eder.

(11) 개고기는 언제나 제 맛이다

Okunuşu: Gegoginin ıoncena ce masida

Türkçe çevirisi: Köpek eti her zaman köpek tadıdır.

Anlamı: Kişinin doğuştan gelen temel özellikleri, kolayca gizlenemez.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek eti, doğuştan gelen ‘değişmeyen mahiyeti’ simgeler. Atasözünün anlamı, asıl tabiatın veya fitratın kolayca değiştirilemeyeceği ve dış görünüşü süslemeye çalışsa bile özün sonunda ortaya çıkacağıdır. Toplumsal bağlamda ise bu atasözü, bir kişinin doğuştan gelen karakterini veya özünü gizlemenin ya da aldatmanın zor olduğunu vurgular.

(12) 개도 나갈 구멍을 보고 쫓아라

Okunuşu: Gedo nagal gumıoğıl bogo ccoçara

Türkçe çevirisi: Köpek bile kaçacak bir deliği bırakıp kovar.

Anlamı: Bir köpeği kovalarken bile kaçabileceği bir yol bırakılması gerektiği, aksi halde beklenmedik bir direnişle karşılaşılabilceği anlamına gelir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, karşılaştığı tehdit karşısında hemen savunmaya geçmeyen, çıkış yolunu arayan ‘zayıf varlık’ olarak sembolleştirilir. Burada verilen mesaj, güçlü olanın bile zayıfa yaklaşırken dikkatli olması gerektiği; çünkü zayıf bireyler dahi kaçış ya da savunma için strateji geliştirebilir. Bu ifade, Kore toplumundaki görünüşte güçsüz olanın da öngörülemez tepkiler verebileceği inancını yansıtarak, sosyal ilişkilerde ihtiyatlı olmanın önemini vurgular.

(13) 개똥 밭에 굴러도 이승이 좋다

Okunuşu: Geddong bate gullıhodo ısınğı cota

Türkçe çevirisi: Köpek pisliğinde yuvarlansam da, bu hayatta kalmak iyidir.

Anlamı: Ne kadar aşağılık ve zor bir hayat sürülse de ölmektense yaşamak daha iyidir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘zorluk ve kötülüğü’ simgeler. Kore halkı, bu dünyadaki yaşamı genellikle zor ve yorucu bir mücadele olarak görür. Buna rağmen, yaşamının ölmeye göre hâlâ daha anlamlı olduğunu düşünürler ve acı verici ya da zorlu bir durumda olsalar bile gerçekliği kabullenerek yaşamın değerini olumlu bir şekilde değerlendirme eğilimi gösterirler. Bu, zorlu koşullar altında bile yaşamı sürdürmeye yönelik Korelilerin sabrını ve gerçekliğe uyum sağlama yeteneğini yansıtır.

(14) 개똥도 약에 쓰려면 없다

Okunuşu: Geddonğdo yage ssıryıomyıon ıopda

Türkçe çevirisi: Köpek pisliği ilaç için kullanılacağı zaman görünmez.

Anlamı: Günlük hayatta sıkça karşılaşılan bir şeyin, tam da ihtiyaç duyulduğunda bulunmamasını ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Köpek pisliği, genellikle ‘değersiz varlık’ olarak görülen ancak ihtiyaç anında önemli hale gelen bir şeyi simgeler. Bu atasözü, önemsiz görünen şeylerin önemini göz ardı etmemek ve küçük kaynaklar ya da çevremizdeki sıradan şeyleri bile değerli görmek gerektiği mesajını iletir.

(15) 개를 따라가면 칩간으로 간다

Okunuşu: Gerıl ddaragamyıon çigganıro ganda

Türkçe çevirisi: Köpeği takip edersen tuvalete gidersin.

Anlamı: Kötü insanlarla arkadaşlık yapmanın, insanı iyi olmayan yerlere sürükleyeceği anlamına gelir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘kötü insan’ gibi olumsuz anlamları simgeler. Doğru insanlarla ilişkiler kurarak ahlaki gelişim sağlanabileceği ve yanlış ilişkilerin yalnızca bireye değil, aynı zamanda aileye ve topluma da zarar verebileceği görüşü,

Konfüçyüsçü düşünceye² dayanan Koreli bir anlayışı yansıtır. Dolayısıyla bu atasözü, insanın çevresindekileri dikkatle seçmesi gerektiği ve düşünmeden ilişki kurmak yerine, ilişkilerde özenli ve seçici olmanın önemli olduğu mesajını taşır.

(16) 개하고 똥 다투라

Okunuşu: Gehago ddonğ daturya

Türkçe çevirisi: Bir köpekle pisliği yüzünden kavga mı edilir?

Anlamı: Doğası itibarıyla zalim olan bir kişiyle boy ölçüşmeye ya da tartışmaya gerek olmadığını mecazi bir şekilde ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, tartışmanın anlamsız olduğu ‘zalimliği’ simgeler. Yani, fayda getirmeyen çatışmalardan uzak durulması ve verimsiz kişilerle tartışmalara enerji harcanmaması gerektiği mesajını taşır.

(17) 검둥개 목욕 감기듯

Okunuşu: Gıomduŋge mogyok gamgidit

Türkçe çevirisi: Siyah bir köpeğe banyo yaptırmak gibi.

Anlamı: 1) Bir nesnenin siyah olması, ne kadar yıkanırda yıkansın beyaza dönüşmeyeceği anlamına gelir. Bu, ne yapılırsa yapılsın belirgin bir sonucun elde edilemeyeceğini mecazi olarak ifade eder. 2) Kötü bir insanın nihayetinde kendi hatalarını itiraf edememesini mecazi bir şekilde ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde siyah köpek, ‘değişmeyen mahiyeti’ simgeler. Siyah bir köpeğin beyaz bir köpeğe dönüşmeyeceği gibi, kötü bir fitrata sahip bir kişinin de ne

² Konfüçyüs, "Lunyu (Konuşmalar)": Konfüçyüs, “Erdemli insan dostunu doğru bir şekilde seçer, erdemsiz insan ise yalnızca kazancı tercih eder (君子求道 小人求利, Junzi quio dao, Xiaoren quio li)” diyerek, doğru arkadaşlıkların ahlaki gelişimi teşvik ettiğini belirtir.

Mengzi (Mencius), "Mengzi": Mencius ise “Erdemli insan doğru yolu doğruluğu izler, erdemsiz insan ise kazancı izler; erdemli insan doğru bir yol ararken, erdemsiz insan çıkarını gözeterek adaletsiz yollara sapar (君子之於義 小人之於利, Junzi zhi yu yi, Xiaoren zhi yu li)” diyerek, doğru ve erdemli insanlarla ilişki kurmanın önemini vurgular.

Bu ifadeler, hem Konfüçyüsçülüğün hem de Mencius'un öğretilerinde doğru ilişkilerin kişinin ahlaki gelişimi üzerindeki etkisini ve ilişkilerin seçiminin ne kadar önemli olduğunu açıkça ortaya koyar.

kadar çabalarsa da çabalasın, kendi özünü veya doğasını değiştirmesinin zor olduğunu ifade eder. Toplumsal bağlamda, kötü bir doğaya sahip insanları değiştirme çabasının anlamsız olabileceği konusunda bir uyarı niteliği taşıdığı söylenebilir.

(18) 겨 묻은 개, 똥 묻은 개를 나무란다

Okunuşu: Gyio mudın ge, ddonğ mudın gerıl namuranda

Türkçe çevirisi: Üzerine pirinç kepeği bulaşmış köpek, üzerine dışkı bulaşmış köpeği azarlar.

Anlamı: Kusurlu olan birinin, kendisinden daha kusurlu birini yetersiz veya eksik olarak eleştirdiği durumu alaycı bir şekilde ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘riyakarlığı’ sembolize eder. Kendi eksikliklerini fark edemeden başkalarını eleştiren bireylerin ikiyüzlü davranışlarını eleştiren bir anlam taşır. Bu ifade, bireylerin başkalarını eleştirmeden önce kendi kusurlarını sorgulaması gerektiğini ve başkalarının hatalarını eleştirme konusunda daha özenli ve dikkatli olmaları gerektiğini vurgulamaktadır.

(19) 기르던 개에게 다리를 물렸다

Okunuşu: Girıdoon geege darırıl mulryıodda

Türkçe çevirisi: Beslediği köpek tarafından bacağı ısırıldı.

Anlamı: İyilik yapılan kişiden büyük bir zarar görmeyi mecazi olarak ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘ihaneti’ simgeler. Kişinin yardım ettiği ve büyüttüğü birinin ona zarar vermesi durumunun yani ihanetin bir metaforu olarak kullanılır. Toplumsal bağlamda, bu ifade iyiliğe İhanet eden davranışlara karşı duyulan öfke ile hayal kırıklığını dile getirir ve insanları dikkatlice değerlendirmek gerektiğine vurgu yaparak temkinli bir yaklaşımın önemini vurgular.

(20) 꼬리 먼저 친 개가 밥은 나중에 먹는다

Okunuşu: Ggori mioncio cin gega babın nacunġe mïoknında

Türkçe çevirisi: Önce kuyruğunu sallayan köpek yemeġi daha sonra yer.

Anlamı: Her işte herkesten önce acele edip öne çıkmaya çalışmanın, aksine geride kalmaya yol açabileceğini mecazi olarak ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘acelecilik’ unsurunu simgeler. Kuyruk sallayan köpek, acele eden ya da aşırı derecede dalkavukluk yapan kişiyi tasvir eder. Bu ifade, aceleci davranışların veya aşırı yalakalığın aksine zarara yol açabileceğini ve sabırla beklemenin önemini vurgulayan bir ders içermektedir.

(21) 나 먹자니 싫고, 개 주자니 아깝다

Okunuşu: Na mïokcani silko, ge cucani aggapda

Türkçe çevirisi: Ben yemek istemem ama köpeġe vermeye de kıyamam.

Anlamı: Kendi için faydalı olmayacak bir şeyi, başkasına vermek istememek, yani bencillik ve cimrilik duygusunu ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘değersiz bir varlığı’ simgeler. Bu ifade, kişinin kendisi için pek gerekli olmayan bir nesneyi, karşı tarafı değersiz gördüğü için ona vermekten çekinmesini ve bunun altında yatan cimrilik duygusunu betimlemektedir. Toplumsal bağlamda, paylaşımcı olmayan ve bencil davranışların, insanlar arasındaki sosyal ilişkileri olumsuz etkileyebileceği uyarısında bulunmaktadır. Bu nedenle, bu atasözünün cimrilüğün olumsuz etkilerine dikkat çekerken, paylaşmanın ve cömertliğin toplumsal önemini vurguladığı söylenebilir.

(22) 닭 쫓던 개 지붕만 쳐다본다

Okunuşu: Dak ccotdion ge cibunġman çyïodabonda

Türkçe çevirisi: Tavuġu takip eden köpek sadece çatıya bakıyor.

Anlamı: Köpek, peşinden gittiği tavuk çatıya çıkınca, köpek sadece çatıya bakakalır. Bu, çabaların boşa gitmesi ya da başkalarına yetişemeyip çaresiz kalmayı ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözü, hedefe ulaşamayan ve sadece başarısızlıkla yüzleşen bir durumu ifade eder ve köpek, 'hayal kırıklığı' simgeler. Koreliler için bu, başarıya büyük değer verilen bir toplumda, başarısızlık ve hedefe ulaşamama sonucu hissedilen kayıp duygusunu yansıtır. Bu atasözü, başarısızlık karşısında duyulan boşluk ile hayal kırıklığını kabul etmeyi ve aşırı başarı takıntısından kaçınmayı öğütler.

(23) 도둑개가 껌섬에 오른다

Okunuşu: Dodukgega gyiotsiome orında

Türkçe çevirisi: Hırsız köpek saman yığınının tırmanır.

Anlamı: Kişinin kendi yapmak istediği bir şeyi gerçekleştirdiğinde, o hareketin son derece hızlı olmasını mecazi bir şekilde ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'açgözlülüğü' simgeler. Bu ifade, bireyin kendi çıkar ve menfaatleri doğrultusunda hızlı ve bencilce hareket etme eğilimini eleştirir ve bu tür davranışların toplum tarafından olumsuz algılanabileceğine işaret eder. Aynı zamanda, kişisel çıkar peşinde koşmanın bireysel ve toplumsal düzeyde yaratabileceği sorunlara karşı bir uyarı niteliği taşır.

(24) 돌 팔아 한 냥, 개 팔아 닷 돈 하니 양반인가

Okunuşu: Dot para han nyanğ, ge para dat don hani yangbaninga

Türkçe çevirisi: Domuzu bir liraya, köpeği beş kuruşa sattı diye bey mi oldu?

Anlamı: Soylu kimselere alaycı bir şekilde yapılan bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde domuz ve köpek, 'değersiz bir varlığı' simgeler. Eski Kore toplumunda köpek ve domuz, düşük ekonomik değere sahip sıradan ve önemsiz hayvanlar olarak görülürken, soylular ekonomik refah ve itibarı temsil eden yüksek bir sosyal statüye sahipti. Bu nedenle, bu atasözü, değersiz hayvanları satarak küçük bir kazanç elde etmek uğruna itibarını kaybeden bir yangbanı hicveder. Aynı zamanda bu ifade, sosyal statüye uygun olan gerçek değerleri korumanın önemine dair bir mesaj iletmektedir.

(25) 등겨 먹던 개가 말경에는 쌀을 먹는다

Okunuşu: Donggyio myiokdion gega malgyiongenin ssaril mioknında

Türkçe çevirisi: Pirinç kabuğu yiyen bir köpek sonunda pirinç yer.

Anlamı: Başlangıçta küçük kötülüklerle başlayan birinin zamanla daha büyük kötü işler yapmaya başlayacağını ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'açgözlülüğü' simgeler. Atasözünde, küçük bir yanlış ya da hileli davranışın zamanla daha büyük kazanç arzusuna dönüşebileceği durumu mecazi olarak ifade edilmektedir. Bu, hırsın büyüyerek daha ciddi hatalara yol açabileceği konusunda bir uyarı niteliği taşır ve küçük yanlışların alışkanlığa dönüşmesi halinde sonunda daha büyük yolsuzluklara sebep olabileceğine dair bir mesaj içermektedir.

(26) 등겨 먹던 개는 들키고 쌀 먹던 개는 안 들킨다

Okunuşu: Dınggyio miokdion genin dılkigo ssal miokdion genin an dılkinda

Türkçe çevirisi: Pirinç kabuğu yiyen yakalanır fakat pirinç yiyen köpek yakalanmaz.

Anlamı: Küçük bir yanlış hemen fark edilirken, büyük bir yanlış gözden kaçabilir ve kişi cezalandırılmadan öylece kalır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'dürüstsüzlüğü' simgeler. Bu atasözü, küçük hataların kolayca fark edilmesine karşın, büyük hataların fark edilmeden kalabilmesi gibi bir adaletsizliği eleştiren Kore toplumunun algısını yansıtır. Küçük yanlışlara karşı sert bir tutum sergilenirken, büyük yolsuzlukların gerektiği gibi ele alınmamasını eleştiren bir mesaj taşır. Toplumsal bağlamda bu ifade, tüm hataların adil bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini ve güç ya da hatanın büyüklüğüne göre cezanın farklılaşmaması gerektiğini vurgulayan bir mesaj içermektedir.

(27) 똥 묻은 개가 겨 묻은 개 나무란다

Okunuşu: Ddong mudın gega gyio mudın ge namuranda

Türkçe çevirisi: Üzerine dışkı bulaşmış köpek, üzerine pirinç kepeği bulaşmış köpeği azarlar.

Anlamı: Kendi büyük kusurlarını görmezden gelip, başkalarının küçük hatalarını eleştiren bir durumu ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, kendi kusurlarını fark etmeyen ve başkalarını eleştiren ‘ikiyüzlülüğü’ simgeler. Bu, başkalarını eleştirirken önce kendi eksikliklerini gözden geçirme gerekliliğini vurgular. Sosyal bağlamda, başkalarını eleştiren kişinin, önce kendi hatalarını kabul etmesi gerektiği ve insanların özeleştirilerini yapmadan başkalarını suçlamamalarının önemini belirten bir uyarıdır.

(28) 먹는 개도 아니 때린다

Okunuşu: Mıoknın gedo ani dderinda

Türkçe çevirisi: Yemek yerken köpek bile dövülmez.

Anlamı: “Her ne kadar önemsiz bir hayvan olsa da yemek yerken vurulmamalıdır” anlamında, yemek yiyen kişinin ne kadar hata yapmış olsa da o sırada cezalandırılmaması gerektiğini ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘değersiz ve zayıf bir varlığı’ simgeler. Toplumsal bağlamda bu atasözü, yemek yeme gibi temel hayatta kalma eylemleri sırasında, değerli ya da önemsiz fark etmeksizin herkese en azından o esnada saygı gösterilmesi gerektiği yönünde Korelilerin algısını yansıtmaktadır. Bu, başkalarının durumunu göz önünde bulundurmaya ve onlara saygı göstermeyi vurgulayan bir yaklaşımı ifade ederken, aynı zamanda en azından insani bir anlayış ve nezaketin önemini teşvik etmektedir.

(29) 명주 자루에 개똥

Okunuşu: Myıongcu carue geddong

Türkçe çevirisi: İpek torbasında köpek pisliği.

Anlamı: Dışarıdan bakıldığında çok şık veya değerli görünen, ancak gerçekte değersiz veya işe yaramaz olan birini tanımlar.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, dış görünüşü ile gerçeği örtüşmeyen ‘değersiz bir varlık’ olgusunu simgeler. Bu, dışsal süslemeler veya gösterişten ziyade içsel gerçek değerlerin önemli olduğuna dair Korelilerin anlayışını yansıtmaktadır. Ayrıca, bir kişiyi değerlendirirken sadece dış görünüşe aldanmadan, özünü görmek gerektiğine dair bir tutumu vurgulamaktadır. Bu atasözü aynı zamanda değerli ve kaliteli bir şeye, değersiz veya uyumsuz bir öge eklenmesinin, orijinal değeri düşürebileceğini anlatan bir mecaz içerir. Başka bir deyişle, insanlar veya eşyalar arasındaki uyumun önemli olduğunu ve ne kadar iyi koşullar mevcut olursa olsun, uyumsuz bir unsurun bütünün değerini zedeleyebileceğini ifade etmektedir. Bu durum, uygun davranışların ve duruma uygun yaklaşımların önemini vurgulamaktadır.

(30) 미운 강아지 보리 멍석에 똥싼다

Okunuşu: Miun ganğaci bori mionğsıoge ddongssanda

Türkçe çevirisi: Çirkin köpek yavrusu arpa hasırına dışkısını yapıyor.

Anlamı: Zaten hoşlanılmayan birinin, beklenmedik şekilde daha da kötü davranması, daha da antipatik hale gelmesi durumu için kullanılır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘değersiz özü’ simgeler. Bu ifade, zaten olumsuz bir şekilde görülen bir varlığın, beklentilere uygun şekilde sorunlar yaratması veya hayal kırıklığına yol açan davranışlar sergilemesi anlamını taşımaktadır. Bu durum, Kore toplumunda hoş görülmeeyen bir hedefe daha olumsuz değerlendirmeler yapılma eğiliminde olduğunu yansıtmaktadır.

(31) 바닷가 개는 호랑이 무서운 줄 모른다

Okunuşu: Badatga genin horanği musıoun cul morında

Türkçe çevirisi: Sahil köpeği kaplanların korkutucu olduğunu bilmiyor.

Anlamı: Deneyim kazanmamış veya cahil olan birinin akıl ve mantıktan yoksun olmasını mecazi olarak ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde sahil köpeği, kendi ortamına aşina olup dünyadaki tehlikelerden habersiz ‘cehalet’ olgusunu simgeler. Bu, dar bir perspektife sahip olanların dünya hakkında daha geniş bir görüş geliştirmelerinin önemini anlatır. Aynı zamanda, konforlu bir ortamda kalmaktan ziyade daha geniş bir perspektifle deneyim kazanmanın ve büyümenin önemini vurgular.

(32) 사나운 개 콧등 아물 틈 없다

Okunuşu: Sanaun ge kotdınğ amul tım ıopda

Türkçe çevirisi: Vahşi bir köpeğin burun köprüsünün iyileşmeye vakti yoktur.

Anlamı: Doğası sert olan bir kişinin sürekli kavga etmesi nedeniyle her zaman sağlıklı bir gününün olmayacağını mecazi olarak ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘vahşiliği’ simgeler. Bu ifade, sürekli olarak sert ve agresif davranan bir kişinin, nihayetinde kendisini yaralayarak iyileşme fırsatını dahi bulamayacağını ifade etmektedir. Aşırı saldırgan ya da aceleci davranışların, sonuçta kişiye zarar verebileceği ve sakin, temkinli bir tutumun gerektiği konusunda bir ders vermektedir.

(33) 사당 치레하다가 신주 개 물려 보낸다

Okunuşu: Sadanğ çirehadaga sincu ge mulryıo bonenda

Türkçe çevirisi: Tapınağı süslerken kutsal emaneti köpeğe kaptırır.

Anlamı: Sadece dışa dönük süslemelere odaklanıp, sonunda önemli bir şeyi kaybetmek anlamına gelir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, önemli şeylere odaklanamayan ve bu nedenle yapılan hatayı, yani ‘dikkatsizliği’ simgeler. Toplumsal bağlamda, önemsiz şeylere takılıp önemli bir şeyi kaybetmemek gerektiği konusunda bir uyarı içerir ve temel unsurları önceliklendiren bir tutumun önemini vurgular.

(34) 사위 자식 개 자식

Okunuşu: Savi casik ge casik

Türkçe çevirisi: Köpek gibi damat.

Anlamı: Damat, sonunda kayınpeder ve kayınvalidesine karşı saygısızlık yapar, yani görevini yerine getirmez.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, aile dışı bir kişi olarak beklenen değerleri yerine getiremeyen ‘yabancı’ birini simgeler. Bu atasözü, damadın ne kadar aileye dahil olsa da öz evlat gibi hissedilmediğini ve öz evlat kadar saygı göstermediğini ifade eder. Bu da demektir ki, Kore toplumunun kan bağına dayalı aile ilişkileri ve dışsal bireylere duyulan mesafeyi yansıtırken, özellikle beklentilere ulaşamayan kişilere karşı duyulan hayal kırıklığı ve gerçekçi bir bakış açısını gösterir.

(35) 작은 바자 구멍에 노란 개 주둥이

Okunuşu: Sagın baca gumıonğe noran ge cudunği

Türkçe çevirisi: Çürümüş kamış çitinde sarı köpeğin burnu.

Anlamı: Artık kullanılmaz hale gelmiş bir kamış çiti deliğinden köpeğin burnunun sıkça dışarı çıkması gibi, başkalarının konuşmalarına sürekli müdahale eden kişiyi mecazi olarak betimler.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, eski ve işlevini yitirmiş bir yapının ortaya çıkardığı ‘müdahaleciyi’ simgeler. Atasözü, uygunsuz durumlarda gereksiz müdahalelerden kaçınılması gerektiğini vurgulamakta ve bireylerin başkalarının işlerine veya konuşmalarına müdahale etmemesi gerektiğine dikkat çekmektedir. Ayrıca, eski bir yapının bakım eksikliği nedeniyle ortaya çıkan olumsuz sonuçların önlenmesi için durumun kötüleşmeden önce tedbir alınması ve gerekli düzenlemelerin yapılmasının önemini ifade etmektedir.

(36) 삼 년 먹여 기른 개가 주인 발등을 문다

Okunuşu: Sam nyıon mıokyıo girın gega cuin baldınğıl munda

Türkçe çevirisi: Üç yıldır beslediği köpek, sahibinin ayağını ısırır.

Anlamı: Yardım edilen kişiden büyük zarar görmek anlamına gelir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘ihaneti’ simgeler. Güven ve iyilikleri bozan İhanet eylemlerinden kaçınılması gerektiğini vurgular ve insanları dikkatlice değerlendirme ve güvenme konusunda bir ders verir. (18) numaralı atasözüyle benzer bir anlam taşır, ancak (18) numaralı atasözü, bakım verilen kişiden doğrudan zarar görme durumuna dikkat çekerken, bu atasözü uzun süre verilen emeğe rağmen nankörce zarar veren eylemi, yani sadakati ve karşılık vermeyi reddeden unutan davranışı daha güçlü bir şekilde betimler.

(37) 상추밭에 똥싼 개는 저 개 저 개 한다

Okunuşu: Sançu bare ddonğ ssan genın cio ge cio ge handa

Türkçe çevirisi: Marul tarlasına dışkısını yapan köpekler “o köpek, o köpek” der.

Anlamı: Marul tarlasına dışkısını yapan ve yakalanan köpeğin, artık oraya yaklaşmaya çalıştığında bile insanların “Şu köpek!” diyerek onu kovduğu anlamına gelen bu atasözü, bir kez hata yapan birinin sürekli şüpheyle karşılanacağına işaret etmektedir.

Değerlendirme: Bu atasözünde, marul tarlasına dışkısını yapan köpek üzerinden, bir kez yapılan hatanın toplumda uzun süre sorgulanmasına ve bireyin itibarsızlaştırılmasına yol açan ‘olumsuz damgayı’ sembolize edilir. Bir kişinin geçmişteki bir hatası, uzun vadeli sosyal itibarını etkileyebilir ve olumsuz bir toplumsal değerlendirme kolaylıkla silinemez. Bu atasözü, toplumsal bellekte hataların kalıcı izler bıraktığını ve Kore kültüründe insanların bireylerin geçmişteki kusurlarını unutmama konusunda çekingen olduklarını yansıtır.

(38) 새벽 호랑이가 중이나 개를 헤아리지 않는다

Okunuşu: Seby1ok horanğiga cunğina gerıl hearici annında

Türkçe çevirisi: Şafak kaplanı Budist rahibini veya köpeği hesap etmez.

Anlamı: Acil bir durum karşısında, hiçbir şeyin göz ardı edilmediği durumu ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde, şafak kaplanı tehlikeyi, rahip yüksek saygın bir konumu ve köpek ‘değersiz ve zayıf bir varlığı’ simgeler. Atasözü, acil ve tehlikeli bir durumda, sosyal statü ya da değer bir önemi kalmadığını, herkesin eşit şekilde etkileneceğini vurgular. Bu, büyük tehlike veya kriz karşısında herkesin aynı şekilde etkilenebileceği ve toplumdaki tüm farkların anlamsız hale geleceğini belirten bir uyarıdır.

(39) 쇠똥에 미끄러져 개똥에 코 방아 찌는다

Okunuşu: Soiddonge miggıııocyıo geddonge ko banğa ccinnında

Türkçe çevirisi: İnek gübresi üzerinde kayıp burnumu köpek gübresine çarptım.

Anlamı: 1. Art arda yapılan hataların getirdiği şaşkınlığı ifade eder. 2. Çok adaletsiz bir durumla karşılaşp dayanamayacak bir hale gelmek anlamına gelir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek dışkısı, ‘talihsizliği’ simgeler. Başka bir deyişle, kötü şansın veya küçük aksiliklerin peş peşe gelerek daha büyük bir çıkmaza yol açtığı durumu anlatır. Bu, insanların hatalar veya talihsizlikler yüzünden yaşadıkları hayal kırıklığını ve çaresizliği ifade eder.

(40) 시어머니에게 역정나서 개 배때기 찬다

Okunuşu: Siıomıoniege yıokcıonğnasıo ge beddegi çanda

Türkçe çevirisi: Kayınvalidesine kızıp köpeğin karnına vurur.

Anlamı: Öfke veya kızgınlık, yanlış yere yönlendirilip haksız bir şekilde başka birine aktarılır.

Değerlendirme: Bu atasözünde, köpek, haksız yere öfkenin yöneltildiği ‘değersiz bir varlığı’ simgeler. Bu atasözü, insanın gerçek hedefe karşı öfkesini dile getirememesi durumunda, suçsuz ve savunmasız birine haksız yere öfke gösterdiğini ifade eder. Sosyal bağlamda, bu tür haksız davranışlardan kaçınılması gerektiğini, duyguların düzgün bir şekilde yönetilmesi gerektiğini ve öfkenin doğru yere yönlendirilmesi gerektiğini vurgular.

(41) 시집살이 못하면 동네 개가 다 업신여긴다

Okunuşu: Sicipsari motamyion dongne gega da ropsinyioginda

Türkçe çevirisi: Gelinlik görevini yapamazsa, mahalledeki köpek bile ona tepeden bakar.

Anlamı: Kadının ev işlerini ve gelinlik görevlerini yerine getirmesi gerektiği anlamına gelir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘düşük sosyal statüyü’ simgeler. Bu ifade, bir kadının evlilik sonrası ailesine uyum sağlayamaması durumunda, sadece çevresindeki insanlar tarafından değil, değersiz görülen bir köpek kadar küçük varlıklar tarafından bile hor görülebileceğini mecazi olarak ifade eder. Başka bir deyişle, bireyin yetkinliklerinin takdir edilmediği durumlarda, toplum içindeki itibarının azalabileceği ve önemsiz görülen kişiler ya da varlıklar tarafından bile küçümsenebileceği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, bireyin bulunduğu konumda sorumluluklarını yerine getirme ve çaba gösterme gerekliliği mesajı öne çıkarılmaktadır.

(42) 양반은 물에 빠져도 개헤엄은 안 한다

Okunuşu: Yangbanın mure bbacyiodo geheıomın an handa

Türkçe çevirisi: Bir asilzade suya düşse bile köpek gibi yüzmez.

Anlamı: Ne kadar acil bir durum olsa da, onurunu korumaya çalışmak anlamına gelir.

Değerlendirme: Bu atasözünde asilzade, onuru ve gururu önemseyen bir kişiyi simgelerken, köpek ‘alt sınıfı’ simgeler. Bu atasözü, Kore toplumunda tarihsel olarak sınıf farklarına dayalı onur ve davranış normlarının önemini yansıtır. Kriz anlarında bile üst sınıfın alt sınıf gibi davranmama isteği, sosyal statüye dayalı onur ve saygınlığı korumaya yönelik güçlü bir Kore bilincini gösterir.

(43) 일가 싸움은 개 싸움

Okunuşu: İlga ssaumın ge ssaum

Türkçe çevirisi: Aile kavgası köpek kavgasıdır.

Anlamı: 1. Aile içindeki kavga, hayvani bir şeydir. 2. Aile içindeki kavga, sadece o anlık bir durumdur ve kin tutulmaz.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘çatışmacılığı’ simgeler. Aile içindeki kavganın, hayvani ve verimsiz bir şey olduğunu, ayrıca bu tür çatışmaların uzun süreli kinlere dönüşmemesi gerektiğini anlatır. Kore toplumunda, aile içi çatışmaların dışa vurulması olumsuz bir şekilde değerlendirilir ve küçük tartışmaların ötesinde, birbirleriyle barışarak ilişkilerin sürdürülmesi gerektiği geleneksel değerler yansıtılmaktadır.

(44) 점잖은 개 부뚜막에 먼저 오른다

Okunuşu: Cıomcanın ge buddumage mıoncio orında

Türkçe çevirisi: Edepli bir köpek mutfak tahtasına ilk önce biner.

Anlamı: Görünüşte edepli bir kişinin, beklenmedik bir şekilde yanlış bir şey yapması anlamına gelir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, dışarıdan bakıldığında ‘ikiyüzlülüğü’ simgeler. Başka bir deyişle, dışarıdan saygılı ve sakın gibi görünse de aslında gizlice kendi çıkarlarını gözetken ya da haksız davranışlar sergileyen birini betimlemektedir. Sosyal bağlamda, sadece dış görünüşle insanları değerlendirmek zor olduğuna ve dikkatlice bir kişinin davranışlarını gözlemlemenin gerektiğine dair bir uyarı iletmektedir.

(45) 정승 날 때 강아지 난다

Okunuşu: Cıonğsıng nal dde ganğaci nanda

Türkçe çevirisi: Başvekil doğarken köpek yavrusu da doğar.

Anlamı: Büyük bir insan doğarsa, onunla birlikte büyük olmayan insanlar da doğar.

Değerlendirme: Bu deyimde köpek, ‘düşük sınıftaki insanı’ simgeler. Herkes olağanüstü yeteneklere sahip değildir ve insanlar arasındaki doğuştan gelen farklılıklar ile her bireyin kendine has rolünü kabul etmenin önemini vurgulayan bir mesaj olarak yorumlanabilir.

(46) 제 버릇 개 줄까

Okunuşu: Ce biorit ge culgga

Türkçe çevirisi: Kendi alışkanlığını köpeğe mi verir.

Anlamı: Kötü alışkanlıklar kolayca düzelmez.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, kolayca değişmeyen alışkanlıklar veya ‘değişmeyen mahiyeti’ simgeler. İnsan doğası, inatçı ve derinlemesine kök salmış olup kolayca değişmez, bu nedenle değişim için çok zaman ve çaba gerektiğini kabul eden gerçekçi bir ders verir.

(47) 제 팔자 개 못 준다

Okunuşu: Ce palca ge mot cunda

Türkçe çevirisi: Kendi kaderini köpeğe vermez.

Anlamı: Kişinin doğuştan gelen kaderini terk edemeyeceğini ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, başkalarına ‘talihsizliği’ simgeler. Bu atasözü, bir kişinin doğuştan

gelen kaderi veya yazgısı ne kadar zor olursa olsun, bunu başkalarına devredemeyeceğini ve kendi başına kabul etmesi gerektiğini anlatır. Başka bir deyişle, her birey kendi kaderini taşımak zorundadır ve zorluklar veya sıkıntılardan kaçmak yerine onları kabul etmesi gerektiği mesajını verir.

(48) 죽 쭈어 개 좋은 일 한다

Okunuşu: Cuk ssuio ge coin ilhanda

Türkçe çevirisi: Tavşanların hepsini yakalayınca av köpeği haşlanır.

Anlamı: Kişinin büyük emek harcadığı bir işin, başkası tarafından elinden alınması ya da hiç alakasız birine fayda sağlaması durumunu ifade eden bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, çaba sarf etmeyen, ancak başkasının emeğinden haksız yere yararlanan ‘değersiz bir varlık’ olarak sembolleştirilmiştir. Burada köpek, ne

pişirme sürecine katılmış ne de bu çabanın anlamını bilmektedir; ancak sonuca ortak olur. Bu söylem, Kore toplumunda emeğin kutsallığına ve adil paylaşım ilkesine atfedilen önemin bir yansımasıdır. Toplumdilbilimsel açıdan bu atasözü, başkalarının emeğini sömürerek kazanç elde eden kişilere yönelik bir eleştiriyi dile getirir. Köpek figürü bu bağlamda, yalnızca asalak değil, aynı zamanda hak etmeden fayda gören fırsatçı bireyleri temsil eder. Ayrıca bu ifade, Kore halkının emek ile karşılık arasında ahlaki bir denge gözettiğini ve bu dengenin bozulduğu durumlarda toplumsal adaletsizlik hissinin güçlendiğini ortaya koyar.

(49) 토끼를 다 잡으면 사냥개를 삶는다

Okunuşu: Toggirıl da cabımyıon sanyanğgerıl samnında

Türkçe çevirisi: Tavşanların hepsini yakalayınca av köpeği haşlanır.

Anlamı: Tavşanları yakalama görevini tamamladıktan sonra, bu iş için kullanılan av köpeğini öldürmek anlamına gelir. Bu demek ki, bir şey veya kişi işe yaradıktan sonra, artık ihtiyaç duyulmadığında terk edilir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, kullanım değeri bitince terk edilen 'değersiz bir varlığı' simgeler. Bu atasözü, bir işin tamamlanmasının ardından o iş için çaba harcayan kişinin veya aracın, artık değersiz hale geldiğinde kolayca terk edilmesini anlatan sert bir gerçeği betimler. Sosyal bağlamda, insan ilişkileri ya da organizasyonlarda, bir amaç için kullanılıp ihtiyaç duyulmadığında acımasızca dışlanma tutumunun eleştirildiği ve insanları sadece bir araç olarak görmemenin gerektiği mesajını verir.

(50) 파리한 강아지 꼬지 치레하듯

Okunuşu: Parihan ganğaci ggongci çirehadıt

Türkçe çevirisi: Solgunlaşmış bir köpek kuyruğu süsler gibi.

Anlamı: Zayıf bir köpeğin, zayıf halini dikkate almadan sadece kuyruğunu süslemesi anlamına gelir. Temeli iyi olmayan bir şeyi, önemli ya da esaslı olanı göz ardı ederek sadece ayrıntılarıyla ilgilenip onları abartmakla ilgili akılsızca bir davranışı eleştiren bir ifadedir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, özü ile ilgilenmeyip sadece dış görünüşü süslemeye çalışanları, yani ‘fıtratsızlığı’ simgeler. Az şeye sahip olup zor durumda olan, ancak sadece dış görünüşünü düzeltmeye çalışan insanları betimleyen bir ifadedir. Yani, içi boş olan yalnızca dışa odaklanan bir tutumun anlamsızlığını uyararak, dış görünüşten ziyade içsel değerlerin güçlendirilmesinin önemini vurgular.

(51) 훈장의 똥은 개도 안 먹는다

Okunuşu: Huncanğıi ddonğın gedo an mıoknında

Türkçe çevirisi: Köpek bile öğretmenlerinin dışkısını yemez.

Anlamı: Çok zorlanmış bir kişinin dışkısının bile çok acı olduğu anlamına gelir, bu da öğretmenlik işinin çok zor olduğunu ifade eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, pisliği seven ve buna alışkın ‘değersiz bir varlığı’ simgeler. Bu, öğretmenliğin çok zor ve zahmetli bir meslek olduğunu, hatta bu süreçten çıkan sonuçların bile tatsız olduğunu ve değerli olmadığını anlatan bir metafordur. Sosyal bağlamda, öğretmenlerin rolünün zorluklar ve sıkıntılarla dolu olduğu, bazen eğitimci çabalarının takdir edilmediği veya yeterince ödüllendirilmediği gerçeğini yansıtır. Bu atasözü, eğitimcilerin zorlukları ve fedakarlıklarının bazen göz ardı edilebileceği ya da yeterince takdir edilmeyebileceği gerçeğini yansıtır.

Korece atasözlerinde yer alan olumsuz köpek imgeleri, genellikle değişmeyen mahiyet, önyargı, yüzeysel ya da özensiz bir tavrı, sorumsuzluk, uygunsuzluk, dışlanma, çatışmacılık, değersizlik, eksik benlik veya fıtrat, zayıflık, zorluk - kötülük, değersiz bir varlık, kötü insan olma veya yanlış yön, zulüm, riyakarlık, İhanet, acelecilik, boşluk, hırslılık, dürüst olmama, İkiyüzlülük, zayıf bir varlık, değersiz öz, cehalet, vahşilik, dikkatsizlik, yabancılık, İhanet, olumsuz damga veya itibarsızlaştırma, talihsizlik, düşük sosyal statüdeki bir varlık, alt sınıf veya düşüklük, fıtratsızlık ve devredilemeyen kader olmak üzere olumsuz toplumsal algılarla veya unsurlarla ilişkilidir. Bu atasözlerinde köpek; alt statü, düşük toplumsal değer, tehlike, uygunsuzluk ve yetersizlik gibi anlamlar üzerinden mecazi olarak kullanılmaktadır. Kore toplumunun sosyal hiyerarşi, uyum ve özdenetim gibi değerlere verdiği önemin, bu olumsuz imgelerde açıkça yansıdığı görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÖPEK TEMALİ TÜRKÇE ATASÖZLERİNİN TOPLUMDİL BİLİMSEL ANALİZİ

Bu bölümde, Türkçe köpek temalı atasözlerinin sembolik anlamları ve toplumsal bağlamı incelenmektedir. Temel amaç, köpeği taşıdığı sembolizm aracılığıyla Türk toplumunun değerleri ve kültürel kimliğinin nasıl ortaya çıktığını keşfetmektir.

Türk atasözlerini derleyen *Atasözleri Sözlüğü* adlı kaynakta, köpek en sık rastlanan hayvanlardan biri olarak ikinci sırada yer almaktadır. Bu makalede ise, söz konusu kaynaktaki toplam 64 köpek temalı atasözünden 14'ü analiz dışı bırakılmış ve kalan 50 atasözü incelenmiştir. Yapılan çözümlemelere dayanarak, köpeğin sembolik anlamları olumlu ve olumsuz yönleriyle sınıflandırılarak sunulmuştur.

3.1. Olumlu Atasözleri

Analiz edilen 50 Türkçe atasözünden 10'unda, yani %20'lik bir oranda, köpek figürüne olumlu anlamlar yüklenmiştir. Bu atasözlerinde köpek; sadakat, koruyuculuk ve güçlü irade gibi toplumsal açıdan değerli görülen özelliklerin sembolü olarak karşımıza çıkmaktadır. Aşağıda bu olumlu temsilleri yansıtan atasözlerine yer verilmiştir.

(1) Aç at yol almaz, aç it av almaz.

Korece çevirisi: 굶주린 말은 길을 가지 못하고, 굶주린 개는 사냥을 하지 못한다.

Anlamı: İş gördüğünüz kimseleri aç bırakırsanız kendilerinden yararlanamazsınız.

Değerlendirme: Bu atasözlerinde köpek, avcılık konusunda üstün yetenekler sergileyen 'yetkin bir varlık' olarak simgelenmektedir. Fakat köpek, gerekli şartlar sağlandığında beklentilere karşılık verebilecek bir potansiyele sahiptir. Toplumsal olarak bu yorum, yeterli destek ve ödül verildiğinde insanların en iyi şekilde katkıda bulunabileceğine dair

bir inancı yansıtmaktadır. Öte yandan, köpek istekleri karşılanmadığında görevini yerine getiremeyen bir varlık olup, bu tür koşullarda beklentileri karşılamakta yetersiz kalacak sınırlara sahiptir. Bu nedenle, bu atasözü, sadece sadakat beklemekle ve ödül vermeden insanlardan katkı beklemenin aşırılığına dair bir uyarı olarak da değerlendirilebilir.

(2) Aç köpek fırın deler.

Korece çevirisi: 굶주린 개는 빵집을 허문다.

Anlamı: Aç kimse, karnını doyurmak için, gücünün yetmeyeceği sanılan engellerle çarpışır ve istediğini elde eder.

Değerlendirme: Bu atasözünde aç köpek, ‘güçlü iradeyi’ simgeler. Başka bir deyişle, aşırı açlık gibi son derece çaresiz bir durumda, normalde imkansız görünen bir hedefi gerçekleştirme çabasıyla ortaya çıkan irade gücü ifade edilmektedir. Bu, insanın zorlu koşullarda hayatta kalma ve hedeflere ulaşma uğruna her türlü yolu denemesiyle ilgili doğrudan bir davranış biçimini yansıtmaktadır. Bununla birlikte, bu tür insani içgüdüsel davranışların, bireyleri itibarlarını ya da etik değerlerini göz ardı ederek, hedeflerine ulaşabilmek için her türlü aracı kullanmaya yönlendirebileceği, ve aynı zamanda bu tür çaresizliklerin ahlaki normları aşarak, yapılmaması gereken eylemleri gerçekleştirmeye neden olabileceği uyarısı da yapılmaktadır.

(3) Av köpeği avdan kalmaz.

Korece çevirisi: 사냥개는 사냥에 빠지지 않는다.

Anlamı: Hazıra konarak iş yapmayı adet edinmiş olan kişi, her zaman bu yolu izler.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘sadık’ ve alışkanlıklarına bağlı bir varlık olarak, belirli bir işte deneyim kazanmış, o işi alışkanlık ve tutku hâline getirmiş bireylerin davranış kalıplarını tanımlar. Bu sözde köpek, sadece fiziksel bir eylemin değil, aynı zamanda tekrarla oluşmuş kimliksel aidiyetin sembolüdür. Toplumdibilimsel açıdan değerlendirildiğinde, bu atasözü, bireyin toplumsal konumu ile dil arasındaki ilişkiyi yansıtarak, insanın mesleki pratiğe nasıl içkinleştiğini ve toplumun bunu nasıl dil aracılığıyla tanımladığını gösterir. Özellikle kırsal bağlamda, belirli rollerin bireye

topluluk içinde sürekli biçimde yüklenmesi, kişinin bu işle özdeşleşmesine yol açar. Bu bağlamda köpek figürü, sadece bir görev icra eden değil, o görevle bütünleşmiş, çevresi tarafından da bu işle tanımlanan bireyin metaforudur.

(4) Dişi köpek kuyruğunu sallamayınca, erkek köpek ardına düşmez,

Korece çevirisi: 암컷 개가 꼬리를 흔들지 않으면, 수컷 개는 뒤따르지 않는다.

Anlamı: Kadın istek göstermezse, yüz vermezse erkek onun peşine düşmez.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, durumu yönlendiren veya ilgi gösteren bir varlık olarak sembolize edilir ve bu, erkek ve kadın arasındaki ‘etkileşimi’ ifade eder. Sosyal bağlamda, bu atasözü, erkek ve kadın arasındaki ilgi gösterme davranışının karşılıklı olduğunu, bir tarafın işaret göndermesi gerektiği ve bunun ardından diğer tarafın tepki vermesi gerektiğini yansıtır. Bu, ilişkilerin oluşumunda liderlik rolünü ve buna bağlı olarak verilen tepkilerin önemini vurgulayan bir mesaj sunar.

(5) Köpek bile yem yediği kaba pislemez.

Korece çevirisi: 개조차도 밥그릇에 배설하지 않는다.

Anlamı: Köpek bile yem yediği kaba karşı saygılı davranırken, insan nasıl olur da geçimini sağladığı yere, kendisine bu geçimi hazırlamış olan kimseye kötülük eder?

Değerlendirme: Bu atasözünde, köpek ‘minnettarlığı’ sembolize eder. Bu atasözü, köpeğin bile kendisine yardım eden varlıklara zarar vermemesi gibi, insanların da kendilerine yardım eden kişilere veya çevreye saygı göstermeleri gerektiğini öğretmektedir. Türkiye toplumunda, minnettarlık ve karşılık verme yükümlülüğü önemli bir değer olarak kabul edilir; alınan yardımlar karşısında saygı göstermek ve bu yardımlara karşılık vermek, sosyal ilişkilerin temeli olarak görülür. Bu sosyal bağlamda, atasözü minnettarlık ve saygının önemini vurgular ve yardımda bulunanları İhanete uğratmak ya da zarar vermek gibi eylemlerden kaçınılması gerektiğini belirtir. Dolayısıyla bu atasözü, karşılıklı saygı ve ahlaki sorumluluğun toplumsal ilişkilerdeki önemli rolünü anlatmaktadır.

(6) Köpek ekmek veren kapıyı tanır.

Korece çevirisi: 개는 빵을 얻어먹은 문을 기억한다.

Anlamı: Köpek bile kendisini besleyen yeri bilir, davranışlarıyla duygularını belli eder. İnsan bundan ders almalı, gördüğü iyiliği unutmamalıdır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘minnettarlığı’ sembolize eder ve kendisine yardım eden yerleri bilip buna karşılık duygularını ifade eder. Bu atasözü, köpeğin kendisini besleyen yeri bildiği gibi, insanların da kendilerine yardım edenleri unutmayıp onlara teşekkür etmeleri gerektiği dersini verir. Bu, teşekkür etmenin ve sadakatin önemini vurgulayan, yardım edilen kişiye veya çevreye saygı gösterme ve karşılık verme tutumunu teşvik eden bir mesajı iletmektedir.

(7) Köpek sahibini ısırmaz.

Korece çevirisi: 개는 주인을 물지 않는다.

Anlamı: Kişi ne kadar aşağılık olursa olsun, kendini benimseyip koruyana kötülük etmez.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, kendisini koruyan ve bakımını yapan kişiye karşı ‘sadakati’ sembolize eder. Bu, karşılık vermenin ve güvenin önemini vurgular ve kişisel çıkarlar yerine ilişkilerin değerini ön planda tutan bir tutumu ortaya koyar. Bu tür bir atasözü, toplumsal ilişkilerde iyiliğe karşılık vermeyi, güveni bozmamayı ve karşılıklı saygı gösterme gerekliliğini ifade eder.

(8) Köpek suya düşmeyince yüzmeyi öğrenmez.

Korece çevirisi: 개는 물에 빠져보지 않으면 수영을 배우지 못한다.

Anlamı: Kişi, bir tehlike karşısında her yerden umudu kesilip kendine güvenmekten başka çare kalmadığını anlamadıkça kurtuluş yolunu bulamaz.

Değerlendirme: Bu atasözünde, köpek ‘öğrenmeyi’ sembolize eder. Bir kişinin gerçek kapasitesini ortaya koyması veya yeni bir beceri öğrenmesi, ancak kriz veya umutsuz bir durumda mümkün olduğuna dair bir anlayışı yansıtır. Bu, güvenli ve rahat bir ortamda gelişimin zor olduğunu, aksine zorlu koşulların insanı olgunlaştırıp büyütebileceği

mesajını içerir. Dolayısıyla, pratik deneyimle zorlu durumlarla nasıl başa çıkılacağını öğrenmenin önemini vurgulayan bir ders sunar.

(9) Köpeksiz sürüye kurt girer.

Korece çevirisi: 개가 없는 무리는 늑대가 침입한다.

Anlamı: Koruyucusuz halka, bekçisiz ülkeye düşman saldırır.

Değerlendirme: Bu atasözünde, köpek ‘koruyuculuğu’ simgeler. Bu atasözü, bir grup ya da toplumda koruyucu bir figürün bulunmaması durumunda dış tehditlere karşı kolayca savunmasız kalınacağı anlamını taşır. Sosyal bağlamda, güvenliği ve düzeni sağlamak için güvenilir bir koruyucunun varlığının zorunlu olduğu vurgulanmaktadır. Bu, toplumsal istikrarın ve korunmanın sağlanması için sistematik rollerin ve sorumlulukların önemini ifade eder.

(10) Kurtla görüşürsen köpeğini yanından ayırma.

Korece çevirisi: 늑대를 만나러 갈 때는 개를 곁에 두어라.

Anlamı: Saldırgan birisiyle karşılaşacak olan kişi, kendisini koruyacak önlemi almalıdır.

Değerlendirme: Bu atasözünde, köpek ‘koruyuculuğu ve temkinli olmayı’ simgeler. Atasözü, saldırgan bir kişiyle karşılaşmak ya da tehlikeli bir duruma düşmek durumunda, kendini savunmak için hazırlıklı olunması gerektiğini anlatır. Yani, tehlikeye karşı dikkatli hazırlık yapmanın ve kişisel korunmanın önemini vurgular. Bu, beklenmedik tehditlere karşı dikkatli olmanın ve güvenlik için önleyici tedbirlerin gerekliliğini ifade eder.

Türkçe’de köpek temalı olumlu atasözleri, köpeği sadık ve yetkin bir varlık olarak, güçlü irade sahibi, etkileşim içinde olan, minnettar, sadık, öğrenme yetisine sahip ve koruyucu rolünü üstlenen gibi önemli değerlerle özdeşleştirerek, bireyin topluma ve otoriteye karşı sorumluluğunu vurgulamaktadır. Bu atasözlerinde köpek, yer yer güçlü bir yardımcı, yer yer kıymet bilen bir varlık olarak sunulmakta ve bu yönüyle Türk toplumunun “sadakat ve aidiyet” temelli sosyal yapısına ışık tutmaktadır. Ayrıca köpeğin sahibiyile olan ilişkisi üzerinden, toplumda güven ve minnettarlığın önemi öne çıkarılmaktadır.

3.2. Olumsuz Atasözleri

Analiz edilen 50 Türkçe atasözünün 40'ında, yani %80'lik büyük bir çoğunluğunda, köpek figürü olumsuz anlamlarda kullanılmıştır. Bu atasözlerinde köpekü değersizlik, akılsızlık, vahşilik, ahlaki zaaflar gibi olumsuz nitelikler dahil olmak üzere toplumsal olarak istenmeyen ya da aşağılanan özelliklerin sembolü olarak betimlenmiştir. Aşağıda bu tür olumsuz temsilleri içeren atasözlerine yer verilmiştir.

(1) Açık kaba it değer.

Korece çevirisi: 뚜껑 열린 그릇에는 개가 꼬인다.

Anlamı: Gizli kalması gereken şeyler herkese söylenirse bundan büyük zararlar doğar.

Değerlendirme: Bu atasözünde, köpek 'müdahaleciyi' simgeler. Atasözü, gizli kalması gereken bir bilginin veya sırrın ifşa edilmesi durumunda, beklenmedik kişilerin bu bilgiye yaklaşarak sorun yaratabileceğine dair bir uyarı yapar. Yani, önemli bilgilerin sadece belirli kişilerin erişimine açılması gerektiği ve plansız bir şekilde yayıldığında olumsuz sonuçlara yol açabileceği vurgulanır. Bu, özel alanların korunmasının önemini öğütleyen bir ders verir.

(2) Ak köpeğin pamuk pazarına zararı vardır.

Korece çevirisi: 흰 개는 먼 시장에 피해가 된다.

Anlamı: Kötü şey, görünüşte iyi şeye benziyorsa iyi şeyin değeri azalır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, değerli gibi görünen ancak aslında zarar veren 'kötü doğayı' simgeler. Yani, köpek beyaz olsa da, doğası kötü olduğunda, pamuk gibi değerli ve iyi olanla karşılaştırıldığında, iyinin değeri düşer. Bu atasözü, dış görünüşü iyi olan bir şeyin içsel olarak negatif unsurlar taşıyorsa, değerinin nasıl düşebileceğini uyarır. Sosyal bağlamda, sadece dış görünüme göre yapılan değerlendirmelerin gerçek değeri zedeleyebileceğini ve bunun yanlış değerlendirmeler ya da zararlara yol açabileceğini ifade eder. Bu, dış görünüş ya da geçici cazibeye kapılmanın doğru değerlendirmeyi engelleme riskini vurgular ve özün önemini vurgulayan bir tavır teşvik eder.

(3) Akılsız köpeği yol kocadır.

Korece çevirisi: 어리석은 개는 길을 낯게 만든다.

Anlamı: İyice düşünülmeden, programı çizilmeden yapılmaya çalışılan işin, bitecek gibi görüldüğü sırada, eksikleri ortaya çıkar. Bu eksiklerin tamamlanması için geriye dönmek gerekir. İkinci kez bitecek sanıldığı zaman başka eksikler baş gösterir; bir daha geriye dönülür. Bu durum hem birçok yorgunluklara, hem de çok vakit kaybına mal olur.

Değerlendirme: Bu atasözünde, köpek, ‘akılsızlığı’ simgeler. Bu atasözü, yeterince düşünmeden hareket etmenin nihayetinde çok zaman ve enerji israfına yol açacağını ifade eder. Yani, dikkatli planlama ve derin düşünmenin önemini vurgular. Bir işe başlamadan önce kapsamlı hazırlığın ve düşünmenin gerekliliğini hatırlatır.

(4) At ölür, itlere bayram olur.

Korece çevirisi: 말이 죽으면 개에게 축제가 열린다.

Anlamı: Yüksek kimselerden birinin ölümü ya da görevden ayrılması, kimi zaman aşağılık kimselerin işine yarar.

Değerlendirme: Bu atasözünde, köpek, ‘düşük statüyü’ simgeler. Güç veya statü değişikliklerinin alt sınıflara olumlu etkiler yapabileceğini gösterir ve kişilerin kendi çıkarları için gücün dalgalanmasını bekleyen insan psikolojisini yansıttığı şeklinde yorumlanabilir.

(5) At yedi günde, it yediği günde.

Korece çevirisi: 말은 7 일에, 개는 먹은 날에 (말은 7 일 먹어야 결과가 보이고, 개는 먹인 당일 즉 하루 만에 드러난다).

Anlamı: Değerli kişilikler, zamanla gelişir. Kısa zamanda beliren kişilikler gerçek değer taşımayanlardır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘değersizliği’ simgeler. Başka bir deyişle, bu atasözü, değerli insanlar ya da başarıların zamanla gerçek kimliklerini gösterdiğini ve

kolayca görünenlerin gerçek değer taşımadığını vurgular. Sosyal bağlamda, hızlı başarıları ya da anında elde edilen sonuçları güvenilir olarak kabul etmeyip, zamanla doğrulanan gerçek değeri ön planda tutan bir tutum yansıtır.

(6) Ata da soy gerek, ite de.

Korece çevirisi: 말에게도 혈통이 필요하고, 개에게도 필요하다.

Anlamı: Bütün yaratıkların soylusu üstün niteliktedir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘alçak soyu’ simgeler. Bu atasözü, üstün soyu olan varlıkların daha iyi özelliklere sahip olduğuna dair insanların algısını yansıtır. Başka bir deyişle, aile veya geçmişin önemini vurgular ve soy veya statünün kalitenin belirleyici bir unsuru olarak kabul edildiği düşünce tarzını yansıtır.

(7) Atım tepmez, itim kapmaz deme.

Korece çevirisi: 내 말은 발길질을 앓고, 내 개는 물지 않는다고 하지 마라.

Anlamı: Herkesin yaradılıştan birtakım sert huyları vardır. Bunlar eğitimle bir dereceye kadar yumuşatılabilir. Size çok bağlı bulunan kişiler bile bir zaman gelir, kendilerini tutamaz, sizi incitirler.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘vahşiliği’ simgeler. Köpeğin öngörülemez ve kendi doğasına göre hareket etme özellikleri, herkesin doğasında bulunan kişisel eğilimlere göre beklenmedik davranışlar sergileyebileceğini ve sadık görünen varlıkların bazen doğalarını bastıramayabileceğini uyarır. Sosyal bağlamda, insan doğasına fazla güvenilmemesi gerektiği dersini verir. Eğitimle kişiliğin kontrol altına alınabileceği ancak bireyin temel eğilimlerinin tamamen ortadan kalkamayacağına dikkat çeker.

(8) Azan kurda kızan köpek.

Korece çevirisi: 날뛰는 늑대에게 화내는 개

Anlamı: 1. Belalı kişinin hakkından kötü kişi gelir. 2. Azgınca çiftleşme isteğinde bulunan erkeğe, kızgınca çiftleşme isteği gösteren kadın yaraşır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, kötü bir kişilerden daha ‘kötü insanı’ simgeler. Bu, kötü birine karşı daha sert tepki veren veya karşı koyan olumsuz bir kişilik özelliğine sahip kişiyi temsil eder. Bu atasözü, kötü bir kişi ya da sorun çıkaran bir kişi kendisinin karşısında duracak kimse olmadığına inansa da, daha kötü bir kişi ya da güçlü bir rakip çıkıp onları kontrol altına alabileceği mesajını verir. Sosyal bağlamda, güçlü olanın her zaman daha güçlü olana boyun eğebileceği öğretisini ileterek, kibir ve rehavet konusunda uyarıda bulunur.

(9) Bakmakla usta olunsa, köpekler kasap olurdu.

Korece çevirisi: 보는 것만으로 전문가가 될 수 있다면 개들도 정육점 주인이 되었을 것이다.

Anlamı: Hiç yapılmadan, sadece nasıl yapıldığını görerek bir şey öğrenilemez.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'deneyimsizlik veya yetersizliği' simgeler. Köpek yalnızca gözlem yaparak yetenekli olamaz. Yani, gerçek deneyim ve pratik yapmanın önemini vurgulayarak öğrenmenin sadece izlemekle değil, doğrudan uygulama yoluyla kazanıldığını öğretir.

(10) Bekarın parasını it yer, yakasını bit.

Korece çevirisi: 미혼자의 돈은 개가 먹고, 옷깃엔 이가 붙는다.

Anlamı: Bekar kimse, parasını çarçur edebilir; dalaverecilere yedirir. Yaşayışı düzensiz, üstü başı kirli, bitlidir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'israfı' simgeler. Bu atasözü, henüz evlenmemiş bir kişinin malını kolayca israf edebileceğini veya başkaları tarafından kandırılarak kaybedebileceğini anlatır. Düzenli olmayan bir yaşam ya da kaotik bir hayatın sonucu olarak kaynakların ya da servetin israf edilebileceğine dair bir uyarıdır.

(11) Boş it menzil olmaz.

Korece çevirisi: 쓸모없는 개는 목적지에 도달하지 못한다.

Anlamı: Aylak kimsenin yeri yurdu belli değildir. Aklına neresi eserse oraya gider; neresi eserse orada kalır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘bocalamay’ simgeler. Bu atasözü, belirli bir hedefi veya yönü olmadan dolaşan kişiyi betimler ve amaçsız yaşayanların istikrarsızlığını vurgular. Sosyal bağlamda, bir hedef bilinci ve düzenli bir yaşamın gerekliliğini ortaya koyar, plansız bir yaşamın ise istikrarsızlık ve karmaşa yaratabileceğine dair bir uyarıdır.

(12) Çarşı iti ev beklemez.

Korece çevirisi: 시장의 개는 집을 지키지 않는다.

Anlamı: Başıboş gezmeye alışanlar, disiplinli iş yapmaya gelemmezler.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘sorumluluğu’ simgeler. Kendi sorumluluğunu bilmeden isteğine göre serbestçe dolaşmaya alışmış bir kişinin, disiplin veya sorumluluk gerektiren durumlara uyum sağlamakta zorlandığını betimler. Yani, disiplin ve sorumluluk toplumsal açıdan önemlidir. Düzensiz bir yaşam tarzının, kurallara dayalı işlerde uygun olmayacağını uyarır.

(13) Çok havlayan köpek ısırılmaz.

Korece çevirisi: 많이 짖는 개는 물지 않는다.

Anlamı: Karşısındakini bağırıp çağırmakla korkutmaya çalışan kimse, eylemli bir saldırıda bulunmaz.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘çalımı’ simgeler. Bu, çok konuşan ancak eyleme geçmeyen kişiyi betimler. Bu benzetme, köpeğin fiziksel özelliklerinden ve davranışlarından yararlanarak kurulmuştur (Bulut, 2020, s.36). Bu atasözü, yüksek sesle bağırarak veya tehdit eden kişilerin aslında çoğu zaman harekete geçmediklerini ifade eder. Toplumsal bağlamda, boş sözler ve göstermelik davranışlardan kaçınılması gerektiğine dair bir mesaj verir ve somut bir eylem göstermeyen abartılı ifadelerin göz ardı edilmesi gerektiğini vurgular.

(14) Eceli gelen köpek cami duvarına işer.

Korece çevirisi: 수명이 다한 개는 성원 벽에 소변을 본다.

Anlamı: Herkesin üzerine titrediği, kutsal şeye saygısızlık eden kişi ve bozan kişi, artık bulunduğu yerde yaşayamaz.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'düşüncesizlik ve dikkatsizliği' simgeler. “Ecel gelmesi” ifadesi, ölüm veya büyük bir felaketin yakın olduğunu belirtir. Bu durumda köpek, mantıklı düşünmeyip yasaklanmış bir davranış sergileyen kişiyi temsil eder. Türkiye toplumunda bu tür dikkatsiz davranışlar eleştirilir; toplumun normlarına ve kutsal değerlere saygı gösterme gerekliliği vurgulanır.

(15) Garip itin kuyruğu bacağı arasında gerek.

Korece çevirisi: 불쌍한 개는 꼬리를 다리 사이에 끼고 있어야 한다.

Anlamı: Sığıntı durumunda olan kişi, yabancı bir yerde hiçbir şeye karışmamalı, sessiz, kendi halinde yaşamalıdır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'zayıflığı' simgeler. Yani, bu atasözü, sosyal normlar ve hiyerarşi içinde daha zayıf veya dışarıdan birinin, alçakgönüllü ve dikkatli bir şekilde davranması gerektiği düşüncesini yansıtır. Yabancı bir ortamda dikkat çekmeden hareket etmek, hayatta kalma ve güvenliği sağlama adına mantıklı bir davranış olarak görülür. Bu, sosyal pozisyona göre davranış kısıtlamalarını ve başkalarıyla çatışmalardan kaçınma gerekliliğini vurgular.

(16) Isıracak it dişini göstermez.

Korece çevirisi: 물 개는 이빨을 드러내지 않는다.

Anlamı: Kötülük etmeye kararlı olan, bunu daha önce açığa vurmaz.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, dışarıdan görünmeyen 'tehditi veya içten pazarlıklı hareket etmeyi' simgeler. Bu, dışarıdan sakın görünen ancak içinde kötü niyet taşıyan kişilere dikkat edilmesi gerektiği mesajını taşır. Bu, insanları sadece dış görünüşlerine

göre yargılamanın tehlikesine karşı uyarırken, dikkatli gözlem ve tedbir almanın önemini vurgular.

(17) İt ağzını kemik tutar.

Korece çevirisi: 개의 입은 뼈를 문다.

Anlamı: Aşağılık kişinin ağzını kapamak için ona bir çıkar sağlamak yeter.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, kolayca çıkar peşine düşen 'değersiz bir varlığı' simgeler. Bu atasözü, küçük çıkarlarla insanları kontrol etmeye veya uyutmaya çalışan toplumsal yöntemleri yansıtır. Toplumsal bağlamda, bazı kişilerin maddi kazançlara kolayca aldanıp kendi görüşlerinden veya eleştirilerinden vazgeçmeleri uyarısında bulunur ve böyle insanlara karşı aşağılayıcı bir bakış açısını da ortaya koyar. Yani, insanın zaaflarına ve ahlaki tavizlerine yönelik bir eleştiriyi içerdiği söylenebilir.

(18) İt değmekle deniz pis olmaz.

Korece çevirisi: 개가 들어간다고 바다가 더러워지지 않는다.

Anlamı: Temizliğine herkesin büyük bir inancı bulunan kişi ya da şey, aşağılık kimselerin atmak istediği çamurla kirletilemez.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'değersiz bir varlığı' simgeler. Yani, bu atasözü, toplumda saygı gören kişilerin veya önemli değerlerin, değersiz dedikodular veya davranışlarla kolayca zarar görmeyeceğini ifade eder. Bu, gerçek değer dışsal olumsuz etkilere kolayca boyun eğmediğini vurgular.

(19) İt derisinden post olmaz.

Korece çevirisi: 개 가죽으로는 외투를 만들 수 없다.

Anlamı: Aşağılık kimse, ya da şey, yüce ve temiz bir amaca hizmet edemez.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'değersiz bir varlığı' simgeler. Sosyal bağlamda, aslında değeri, karakteri eksik olan kişilerin veya şeylerin önemli bir rol üstlenemeyeceği

anlayışını yansıtır. Bu, insanların dış görünüş veya geçici çabalarla özü değiştiremeyeceği düşüncesini gösterir.

(20) İt iti suvatta bulur.

Korece çevirisi: 개는 개를 물가에서 만난다.

Anlamı: Aşağılık kişiler birbirlerini kendi gibilerinin toplandığı yerde bulurlar.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'alçaklık' anlamını simgeler. Bu atasözü, düşük seviyedeki insanların birbirleriyle benzer çevrelerde veya gruplarda toplandıkları anlayışını yansıtır. Bu, benzer olumsuz eğilimlere sahip kişilerin doğal olarak bir araya gelip birbirleriyle bağlantı kurdukları sosyal bir olguyu gösterir.

(21) İt itin ayağına basmaz.

Korece çevirisi: 개는 개의 발을 밟지 않는다.

Anlamı: Başkasına kötülük etmekte aynı suça ortak olanlar birbirlerini incitmezler.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'kötü insanı' simgeler. Bu atasözü, aynı hata veya kötülükte bulunan kişilerin, birbirlerine zarar vermektense koruma eğiliminde olduklarını yansıtır. Bu, olumsuz davranışları paylaşan kişilerin, kendi çıkarlarını korumak amacıyla birbirlerine destek olma eğilimlerini vurgular.

(22) İt kağı gölgesinde yürür de kendi gölgesi sanırmış.

Korece çevirisi: 개는 수레 그림자 아래에서 걸으면서 그것을 자신의 그림자인 줄 안다.

Anlamı: Başkasının korumasıyla iş yapan akılsız kişi, desteklendiğini unutarak kendi gücüne inanır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'kibirlik' anlamını simgeler. Yani, başkalarının yardımını almasına rağmen bu desteği unutarak, kendi yetenekleriyle başarı sağladığını sanan kişilerin tutumunu yansıtır. Bu, insanların kendi başarılarını abartarak, gerçekte ise

başkalarının koruması veya yardımları sayesinde bu başarıya ulaşmış olduklarını göz ardı etme eğilimlerini eleştirir.

(23) İt sürü para kazan.

Korece çevirisi: 개를 몰아 돈을 벌어라.

Anlamı: Ekmek parası kazanmak için it sürmek gibi bir iş tutmak bile ayıp değildir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'zor İşçilik' anlamını simgeler. Sosyal bağlamda, geçimini sağlamak için zor veya düşük statülü işler yapmanın utanılacak bir şey olmadığına dair bir anlayışı yansıtır. Bu, her ne iş olursa olsun, geçim sağlamak için doğru yollarla çalışmanın önemli olduğuna dair bir değer anlayışını vurgular ve sosyal itibar yerine hayatta kalma ve çalışmanın değerine odaklanan bir tutumu gösterir.

(24) İt ulur, birbirini bulur.

Korece çevirisi: 개는 울부짖으며 서로를 찾아낸다.

Anlamı: Aşağılık kimse bir konu üzerinde sesini yükseltince aynı amacı güdenler o ses etrafında toplanır, kendisiyle birleşirler.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'alçaklığı' simgeler. (28) numaralı atasözüyle benzer şekilde anlaşılabilir. Yani, olumsuz veya değersiz özelliklere sahip kişilerin birbirlerini doğal olarak bulup bir araya gelme eğilimlerini vurgular. Bu atasözü, alt tabakadan gelen insanların birleşerek birbirlerini destekleyip bağ kurdukları durumu uyarıcı bir şekilde ele alır. Ayrıca, olumsuz niyetlere sahip kişilerin bir araya gelerek güç kazanabileceği tehlikesine de dikkat çeker.

(25) İt ürür, kervan yürür.

Korece çevirisi: 개는 짊어도 대상은 간다.

Anlamı: Doğru yolda olanlara çatanlar, kervana ürüyen köpeklere benzer. Bu tür karşı koymalar, yürüyüşü engelleyemez.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'engelleyici' olarak sembolize edilir. Devam eden işler veya doğru yolu izleyen kişilere yapılan engellemelerin nihayetinde anlamsız olduğunu vurgular. Bu atasözü, dışarıdan gelen eleştiriler veya engellemeler olsa da, belirlenen amaca doğru kararlılıkla ilerlemenin önemini ifade eder. Amaca doğru ve sağlam adımlarla ilerlerken, olumsuz etkiler veya eleştirilerin bu süreci durduramayacağı mesajı verilir.

(26) İti an, taşı eline al.

Korece çevirisi: 개를 기억하고 돌을 손에 집어라

Anlamı: Saldırgan birisiyle karşılaşacak olan kimse, çatışmaya hazır olmalıdır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'tehdit' olarak sembolize edilir. Yani, tehlikeli veya saldırgan kişilerle karşılaşıldığında, sadece kaçmak ya da görmezden gelmek yerine, aktif bir şekilde hazırlanıp karşılık vermek gerektiğini gösterir. Bu tür bir yaklaşım, kişisel güvenliği sağlamak ve tehditkar durumlarla başa çıkabilmek için stratejik bir hazırlık yaparak kendini koruma adına toplumsal bir bilgelik olarak değerlendirilebilir.

(27) İtin ahmağı baklavadan pay umar.

Korece çevirisi: 어리석은 개는 바클라바 몫을 바란다.

Anlamı: Aptal kişi, eline geçmesi olanağı bulunmayan bir nimeti bekler.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'akılsızlık' yönünde sembolize edilir. Bu atasözü, gerçekçi olmayan beklentiler taşıyan insanların aptallığını eleştirir ve kendi durumunu fark etmeyen, imkansız şeyleri isteyen tutumu eleştirir. Bu, gerçekçi bir bakış açısına sahip olup, kendi konumuna uygun beklentiler oluşturma'nın önemini vurgulayan bir ders verir.

(28) İtin duası kabul olsa gökten kemik yağar.

Korece çevirisi: 개의 기도가 받아들여진다면 하늘에서 뼈가 내릴 것이다.

Anlamı: Aşağılık kişinin istediği olsaydı dünya yalnız kendisinin işine yarayan, başkalarını rahatsız eden şeylerle dolardı.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'bencillik' unsurunu sembolize eder. Kendi çıkarlarını gözetken bir kişinin arzuları gerçekleştirilirse, toplumun dengesinin bozulacağı ve adaletsiz bir durumun ortaya çıkacağına dair bir uyarı içerir. Bu, kamu yararından ziyade kişisel çıkar peşinde koşan tutumu eleştirir. Ayrıca, bu atasözünde bahsedilen dua, Türkiye kültüründe dini ve geleneksel bir bağlama sahip olup, dilek ya da beklenti ifade etmenin yaygın bir yolu olarak anlaşılır.

(29) İtle çuvala girilmez.

Korece çevirisi: 개와 함께 자루에 들어갈 수는 없다.

Anlamı: Edepsiz ya da saldırgan kimse ile Bir konuda tartışmak veya bir işe kalkışmak ve kavgaya tutuşmak doğru değildir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'tehlikeyi' sembolize eder. Yani, köpek burada yönetilmesi zor ve saldırgan bir varlık olarak betimlenir. Bu atasözü, kaba ve şiddet yanlısı kişilerle ilişkide bulunmanın üretken olmayacağını ve gereksiz riskler doğurabileceğini vurgular. Bu bağlamda, yalnızca çatışmalardan kaçınmanın değil, aynı zamanda gereksiz karşıtlıklardan kaçınmanın akıllıca ve etkili bir seçim olduğuna dikkat çekilir.

(30) İtle dalaşmaktan çalıyı dolaşmak yeğdir.

Korece çevirisi: 개와 싸우느니 덩불을 돌아가는 것이 낫다.

Anlamı: Edepsiz kimse ile uğraşmamak için onun bulunduğu yerden uzaklaşmak yerinde bir harekettir.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'gereksizliği' sembolize eder. (37) numaralı atasözüyle benzer şekilde, burada köpek, kaba ve yönetilmesi zor bir kişiyle özdeşleştirilir. Sosyal bağlamda, sorun çıkaracak bir kişiyle doğrudan çatışmak yerine gereksiz gerilimlerden kaçınmak ve dolaylı yollarla çözüm bulmak daha akıllıca bir

yaklaşım olarak öne çıkar. Ayrıca, boşa enerji harcamamak ve sorunları daha verimli bir şekilde çözüme yolunda bir bilgelik sunar.

(31) İtle yatan bitle kalkar.

Korece çevirisi: 개와 자면 이와 함께 일어난다.

Anlamı: Kötü kimseyle düşüp kalkanda az çok kötü huy başlar.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'kötü insanı' simgeler. Yani, olumsuz etkiler yaratan kişileri anlatır. Bu atasözü, kötü insanlarla vakit geçirmenin, onların kötü alışkanlıklarının ve davranışlarının kişiye de bulaşabileceğine dair bir uyarı yapar. Yani, çevre ve etrafınızdaki insanlar, kişiliğiniz ve davranışlarınız üzerinde büyük bir etkiye sahip olabilir. Bu nedenle, kendini korumak adına doğru kişilerle ilişki kurmak ve olumsuz ortamlardan kaçınmak gerektiğine dair bir ders verir.

(32) Karnı tok it gölgede yatar.

Korece çevirisi: 배부른 개는 그늘에서 쉰다.

Anlamı: Akılsız kişi bugün karnını doyurunca yanını düşünmez, yan gelir yatar, keyfine bakar.

Değerlendirme: Bu atasözünde karnı tok köpek, 'tembellik' unsurunu sembolize eder. Bu atasözü, sadece anlık rahatlık ya da tatmine odaklanmanın ve geleceği planlamama tavrını eleştirir. Uzun vadeli planlama ve sorumluluk taşımadan sadece mevcut duruma odaklanan kişilerin risklerine dikkat çeker. Bu, sürekli çaba sarf etme ve geleceğe hazırlıklı olma gerekliliğini vurgular.

(33) Kısmetsiz köpek, sabaha karşı uyuyakalır.

Korece çevirisi: 복 없는 개는 새벽녘에 잠이 들어버린다.

Anlamı: Tanrı'nın kendisine kısmet vermediği yaratık, yararlanacağı şeyi elde etmesi kolaylaşacağı zaman, başka bir işle uğraştığı için bundan yoksun kalır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'acizlik' anlamında betimlenmiştir. Günün saatlerinin çoğu zaman daha verimli ve faydalı olduğu kabul edilir, ancak gündüz uykusuna dalan bir kişi bu verimlilik avantajından yararlanamaz. Türkiye kültüründe İslam dini önemli bir yer tuttuğundan, bu atasözünde “Tanrı” ifadesi genellikle “Allah” olarak yorumlanabilir. Bu durumda, atasözü Allah’ın kişilere fırsatlar sunduğu ve bu fırsatların yalnızca Allah’ın iradesiyle değerlendirilebileceği anlamına gelir. Eğer Allah fırsat vermezse, kişi ne yaparsa yapsın o fırsatı değerlendiremez. Aynı şekilde, Allah fırsat verse bile, kişi başka şeylerle meşgul olursa, o fırsatı değerlendiremeyebilir. Bu atasözü, Allah’ın iradesi ile insanın güçsüzlüğü üzerine bir vurgu yapar ve her şeyin Allah’ın takdiri doğrultusunda gerçekleştiği bir kaderci bakış açısını yansıtır.

(34) Komşu iti komşuya ürümez.

Korece çevirisi: 이웃 개는 이웃에게 짖지 않는다.

Anlamı: Toplumsal normlarda kötü olarak kabul edilen kişi komşu olarak, başkalarını incitse de komşusunu rahatsız etmez.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'yanlılığı' simgeler. Kötü huylu bir kişinin, diğer insanlara zarar verip kötü işler yapsa da, yakınlarıyla olan ilişkilerinde aynı şekilde zarar vermediği, aksine onları koruma veya esirgeme eğiliminde olduğu vurgulanır. Bu atasözü, yakın ilişkilerde yanlış davranışların dahi genellikle göz ardı edilmesi veya hoşgörülle karşılanması eğilimini simgeler. Sosyal bağlar ve yanlılık üzerinde bir refleksiyon yapar ve adaletin zedelenebileceği, hatta kayırmaların söz konusu olabileceği durumları uyarıcı bir şekilde ortaya koyar. Bu, yakın bağların bazen eşitlik ve dürüstlükten daha fazla önemsenebileceği gerçeğine dikkat çeker.

(35) Köpeğe gem vurma, kendisini at sanır.

Korece çevirisi: 개에게 재갈을 채우면 스스로를 말로 안다.

Anlamı: Kendisine karşı değeri varmış gibi davranılan değersiz kişi, gerçekten değerli görüldüğünü sanır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'kibirlik' anlamında kullanılır. Sosyal bağlamda, değersiz birine aşırı saygı veya övgü gösterilmesinin, o kişinin kendini olduğundan daha değerli birisi olarak görmesine yol açacağına dair bir uyarıda bulunur. Bu atasözü, insanların gerçek değerlerinden daha önemli oldukları düşüncesine kapılmamaları gerektiğini vurgular ve uygun bir tutumun korunmasının önemini anlatır. Ayrıca, dış görünüşün ya da sözde değerlerin değil, gerçek değerlerin dikkate alınarak karşılık verilmesi gerektiğini hatırlatır.

(36) Köpeği dövmeli ama, sahibinden utanmalı.

Korece çevirisi: 개는 때리되, 개의 주인을 부끄러워해야 한다.

Anlamı: Sana sataşan kişiyi hırpalarken onu benimsemekte ve korumakta olan kimseyi gücendirmemeye de dikkat etmelisin.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'suçlu bir kişiyi' simgeler. Atasözü, görünüşte küçük ya da suçlu olan kişiyi cezalandırmak gerekirken, onun arkasındaki asıl güç sahibi karşısında ise dikkatli ve saygılı olunması gerektiğini anlatır. Toplum bilimi açısından bu söz, hiyerarşi bilincini ve dolaylı konuşma kültürünü yansıtır; özellikle otorite karşısında doğrudan eleştiriden kaçınma eğilimini gösterir. Ayrıca bu ifade, eleştiri yapılması gereken durumlarda doğrudan değil, dolaylı yollarla ya da alt düzey figürler aracılığıyla tepki gösterilmesini anlatır ki, bu da dilsel bir dolaylılık stratejisidir (örneğin dolaylama). Sonuç olarak bu atasözü, eylemde bulunanla sorumlu olanı ayırarak, toplumdaki korumacılık ve otoriteye saygı gibi değerleri dilsel düzlemde ortaya koyar.

(37) Köpek sürünmekle etek kesilmez.

Korece çevirisi: 개가 기어도 치마는 줄어들지 않는다.

Anlamı: Terbiyesiz kimsenin sataşmasıyla temiz kişi lekelenmiş olmaz.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, 'terbiyesiz bir insan' olgusunu sembolize eder. Sosyal bağlamda, onurlu ve temiz insanlar, önemsiz ve kaba kişilerin provokasyonları veya saldırılarıyla kolayca kirlenmezler. Bu, içsel değerlerin dışarıdan gelen eleştiri veya

saldırılarla zarar görmeyeceği inancını yansıtır. Bu atasözü, bireylerin içsel değerlerini korumalarının ve dışsal etkilere karşı güçlü kalmalarının önemini vurgular.

(38) Kurt kocayında köpeğin maskarası olur.

Korece çevirisi: 늑은 늑대는 개의 놀림감이 된다.

Anlamı: “Güç ve yeteneğini yitiren insan, basit ve kendini bilmezlerce aşağılanır” anlamında kullanılan bir sözdür.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘alçaklık’ anlamını simgeler. Sosyal bağlamda, bir zamanlar güçlü olan birinin gücünü kaybetmesiyle, daha önce onun altındaki kişiler bile onunla alay edip onu küçümsemeye başlar. Bu, toplumsal statü veya yeteneklerin değişmesiyle ilişkilerin nasıl evrileceğini ve güç dengesinin değişmesiyle yaşanan alay ve aşağılamayı yansıtmaktadır. Atasözü ayrıca, gücün ve otoritenin sonsuz olmadığını, hatta kaybolduğunda önceki ihtişamın yıkılabileceği uyarısını vermektedir.

(39) Sahipsiz eve it buyruk.

Korece çevirisi: 주인 없는 집에 개가 명령한다.

Anlamı: Kimsenin ilgilenmediği, benimsemediği ve sahip çıkmadığı işler üzerinde değersiz kişiler egemenlik kurarlar.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘değersiz bir varlık’ anlamını simgeler. Yani, ilgilenilmeyen veya yönetilmeyen durumlarda, önemsiz ve saygısız insanlar liderlik pozisyonuna geçebilirler. Bu, sorumluluk ve sahiplenmenin eksikliğinin karmaşa ve olumsuz etkilere yol açabileceğini vurgulayan bir uyarıdır. Başka bir deyişle, her işin düzgün bir şekilde yönetilmesi ve gereken dikkatle ele alınması gerektiğini öğütleyen bir ders verir.

(40) Ürümesini bilmeyen köpek, sürüye kurt getirir.

Korece çevirisi: 짖는 법을 모르는 개는 무리에 늑대를 불러온다.

Anlamı: Ölçülü, hesaplı konuşmasını bilmeyen kişi, durup dururken başına dert açar ve çevresindekiler için tehlikeli bir durum yaratır.

Değerlendirme: Bu atasözünde köpek, ‘düşüncesizlik’ anlamını simgeler. Bu atasözü, düşüncesizce ve kontrolsüz konuşmanın sosyal ortamda tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini ifade eder. Ne zaman, nerede ve nasıl konuşacağını bilmeyen bir kişi, sadece kendini değil, çevresindeki topluluğu da zor duruma sokabilir. Bu, özellikle toplumsal ilişkilerde dilin bir denge ve sorumluluk aracı olduğunu gösterir. Dolayısıyla atasözü, sosyal bağlamda ölçülü iletişimin, güvenlik ve uyum için vazgeçilmez olduğunu vurgular.

Türkçe olarak köpek temalı olumsuz atasözlerinde ise köpek çoğunlukla; müdahaleci, kötü doğa sahibi, akılsız, düşük statülü, değersiz, alçak soylu, vahşi, tembel, kötü biri, deneyimsiz veya yetersiz, israf eden, bocalayan, sorumsuz, çalımlı, dikkatsiz, zayıf, değersiz, alçak, kibirli, zor işçi, engelleyici, tehditkar, bencil, tehlikeli, gereksiz, tembel, aciz, yanlı ya da taraf tutan, kibirli, suçlu, terbiyesiz, değersiz ve düşüncesiz gibi olumsuz özelliklerin simgesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu imgeler aracılığıyla toplumun düzenini tehdit eden ya da sosyal sorumluluklarını yerine getirmeyen bireylerin eleştirildiği görülmektedir. Ayrıca, köpek figürü üzerinden toplumsal sınıf farklılıkları, uyumsuzluk ve toplumsal önyargılar da eleştirel bir biçimde yansıtılmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KORECE VE TÜRKÇE KÖPEK TEMALİ ATASÖZLERİNİN MUKAYESESİ

Tablo 1'den görüldüğü üzere, Korece atasözlerinde hayvanların yer aldığı atasözleri, 한국속담집 (*Derlenmiş Korece Atasözleri*) kitapta yer alan toplam atasözlerinin %19,6'sını oluşturmakta, Türkçe atasözlerinde ise bu oran %20,0'dır. Her iki ülkede de en sık kullanılan atasözleri arasında hayvanlarla ilgili atasözlerinin oranı benzer bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Araştırma kapsamında incelenen bu köpek temalı atasözlerinde, köpek sembolünün olumlu ve olumsuz biçimlerdeki temsili Tablo 4.1'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Korece ve Türkçe Köpek Temalı Atasözlerinde Olumlu ve Olumsuz Temsillerin Sayısal ve Oransal Dağılımı

	Korece Atasözleri		Türkçe Atasözleri	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Olumlu Sembollü Atasözleri	15	%22,7	10	%20,0
Olumsuz Sembollü Atasözleri	51	%77,3	40	%80,0
Toplam	66	%100	50	%100

Tablo 4.1 incelendiğinde, hem Korece hem de Türkçe atasözlerinde köpeğin büyük oranda olumsuz bir sembol olarak temsil edildiği görülmektedir. Korece atasözlerinin %77,3'ünde köpek olumsuz bir bağlamda yer almakta olup, yalnızca %22,7'sinde olumlu anlamda kullanılmaktadır. Benzer şekilde, Türkçe atasözlerinde de köpeğe atfedilen olumlu semboller %20,0'lik oranla görece daha düşük düzeyde temsil edilmekte, %80,0'lik bir oranla olumsuz temsillerin baskın olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum, her iki kültürde de köpeğin toplumsal bellekte genellikle olumsuz çağrışımlarla ilişkilendirildiğini ve sembolik değerinin benzer biçimde inşa edildiğini göstermektedir.

Koreliler, geleneksel toplum yapısında doğayla daha yakın bir yaşam sürdürmüş ve bu nedenle hayvanların davranışlarını ve özelliklerini daha yakından gözlemleme imkânı bulmuşlardır (Kim, 2016, s.262). Özellikle hayvanlar, farklı kişilik, davranış ve dışsal özellikler gösterdiği için, insanlar iletmek istedikleri mesajları daha etkili bir şekilde ifade etmek amacıyla hayvanların bu özelliklerinden faydalanmışlardır. Benzer şekilde, Türkçe atasözlerinde de hayvanlarla ilgili atasözlerinin sıkça yer almasının nedeni, Türklerin ilk başta göçebe olarak, sonrasında ise yarı göçebe ve yerleşik yaşam tarzı benimseyerek doğa ile iç içe bir yaşam sürmüş olmalarındandır. Bu dönemde insanlar, yaşadıkları olayları ve deneyimleri anlatırken hayvanları kullanarak dil üretmiş ve düşüncelerini daha etkili bir şekilde ifade edebilme fırsatı yakalamışlardır (Küçük & Zeyrek, 2023, s.733).

Bu nedenle, 2. ve 3. bölümlerde Korece ve Türkçe'deki köpekle ilgili atasözlerinin toplumdilbilimsel açıdan karşılaştırılmasına dayalı olarak yapılan değerlendirmeler karşılaştırılacaktır. Her iki dildeki köpekle ilgili atasözlerinin sembolik anlamları karşılaştırılarak, her iki kültürün toplumsal değerleri ve kavramları nasıl ifade ettiği incelenecektir. Bu analiz, atasözlerinin dilsel alışkanlıklar ve toplumsal bağlamlar arasında nasıl işlev gördüğünü anlamamıza olanak sağlayacaktır. Özellikle, her iki kültürde atasözlerinde kullanılan hayvanların, insanların davranışları veya toplumsal ilişkilerini nasıl yansıttığına odaklanarak benzerlikler ve farklılıklar açıklanacaktır. Bunun için öncelikle, her iki ülkenin atasözlerinde köpeğin sembolizminin hangi sıklıkla yer aldığı benzer temalar etrafında gruplandırılarak sayısal veriler bir tablo halinde düzenlenmiştir.

4.1. Olumlu Atasözlerinin Benzerlikleri

Olumlu temsiller azınlıkta olmasına rağmen, bu örneklerde köpeğe atfedilen sembolik değerler kültürel bakış açısını anlamada önemlidir. Aşağıdaki tablo, bu olumlu temsillerin içerdiği anlam alanlarını ve görülme sıklıklarını karşılaştırmalı olarak sunmaktadır.

Tablo 4.2. Köpek Temalı Atasözlerinde Köpeğin Olumlu Sembolizmi ve Görülme Sıklığı

	Korece atasözleri			Türkçe atasözleri		
	Sembol	Sayı	Oran	Sembol	Sayı	Oran
Olumlu	Sadakat, Bağlılık	3	%4,5	Sadakat, Minnettarlık	4	%8,0
	Mutluluk, Rahatlık, Tatmin, Keyiflilik	3	%4,5	Koruyuculuk	2	%4,0
	Değerli Varlık	2	%3,0	Güçlü İrade	1	%2,0
	Koruyuculuk, Tedbirli Olma	2	%3,0	Etkileşim	1	%2,0
	Çaba, Öğrenme	2	%3,0	Öğrenme	1	%2,0
	Katalizörlük	1	%1,5	Yetkin bir varlık	1	%2,0
	Hayat	1	%1,5			
	Dinçlik	1	%1,5			
	Toplam	15	%22,7		10	%20,0

4.1.1. Sadakat, Bağlılık ve Minnettarlık Sembolleri

Köpek, her iki dilde de sadakat, bağlılık ve minnettarlık sembolü olarak kullanılmakta olup, bu sembolizm dilin toplumsal ilişkiler ve toplulukların önemini nasıl yansıttığını güzel bir şekilde ortaya koymaktadır. Tablo 4.2'ye göre, Korece atasözlerinde köpek, sadakat ve bağlılığın sembolü olarak %4,5'lik bir orana sahipken, Türkçe atasözlerinde sadakat, minnettarlığın sembolü %8,0 olarak karşımıza çıkmaktadır. Kore'de köpek, ev ve malı koruyan sadık ve özverili bir varlık olarak görülmüştür. “개도 주인을 알아본다 (Köpek bile sahibini tanır)”, “개새끼도 주인을 보면 꼬리를 친다 (Köpek bile sahibini görünce kuyruğunu sallar)”, “어린아이와 개는 궂는 데로 간다 (Çocuklar ve köpekler sevildikleri yerlere giderler)” gibi atasözleri, köpeğin kendisine bakan sahibini tanıması ve sadakatini göstermesi özelliklerinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Köpeğin bu tür sembolik temsili, Kim (2009, s.57), Oyunbileg (2018, s.21), Wang (2017, s.29), Dongheum (2010, s.25), Lee (2008, s.45) gibi birçok başka araştırmada da sıkça ortaya konmuştur. Bunun temel nedeni ise, köpeğin insanın yerleşik hayata geçmesiyle birlikte evcilleştirilen ilk hayvanlardan biri olması ve uzun yıllar boyunca insanla yakın bir ilişki kurmasıdır. Bu yakınlık sayesinde köpek, bir yandan sadakat ve bağlılık simgesi olarak değerlendirilmiştir (Kim, 2019, s.57-58). Türkiye’de de köpeğin sadakat sembolü olarak görüldüğü ispat edilmiştir (Küçük & Zeyrek, 2023, s.741). Örneğin, “Köpek sahibini ısırılmaz.” atasözü, köpeğin sadakati aracılığıyla insan ilişkilerinde güven ve karşılıklı borçluluğun önemini vurgular. Başka bir deyişle, her iki ülkenin atasözleri de köpeğin

sadakati üzerinden insan toplumlarında güven ve sorumlulukları yansıtan bir anlayışı ifade etmektedir. “Köpek bile yal yediği kaba pislemez”, “Köpek ekmek veren kapıyı tanır” gibi atasözleri ise bu anlayışı pekiştiren örneklerdir. Bu ifadeler, köpeğin yalnızca sadakat değil, aynı zamanda minnettarlık ve vefa gibi insani erdemlerle özdeşleştirilerek, toplumsal ilişkilerde ahlaki sorumluluğun bir temsili olarak kullanıldığını ortaya koymaktadır.

4.1.2. Koruyuculuk ve Tedbirli Olma Sembolleri

Ayrıca, köpek, Korece ve Türkçe atasözlerinde insanın sadık bir yoldaşı ve toplumu koruyan bir bekçi olarak sıklıkla yer almakta olup, bu durum her iki kültüründe köpeği aile ve topluluğun bir üyesi olarak gördüğünü ve birbirine duyulan güven ve sadakati önemsediğini açıkça göstermektedir. Tablo 4.2’ye göre, Korece atasözlerinde koruyuculuk ve tedbirli olma sembolleri %3,0 oranında yer almakta ve köpeğin dış tehditlerden aileyi ve köyü koruma rolünü sembolize etmektedir. Bu, tarım toplumlarında topluluğun güvenliği ve dayanışmanın hayatta kalmak için ne kadar önemli olduğu göz önüne alındığında, köpeğin koruyucu rolünün ne kadar hayati olduğunu yansıtmaktadır. Köpek, evi ve köyü koruyarak dışarıdan gelen saldırılara karşı özverili bir varlık olarak kabul edilmiştir (Kim, 2009, s.60) ve bu koruyuculuk sembolü, köpeğin aile üyelerinden biri olarak güvenilen bir varlık olduğunu göstermektedir. Joseon Hanedanlığı’nda sadakat ve hürmet gibi ahlaki değerlerin temel ilke olarak kabul edildiği bu tarihsel bağlamda sözünü tutmayan ya da sadakatsizlik eden bir kişiye halk arasında “개만도 못한 놈 (köpek kadar bile değmez)” şeklinde hakaret edilirdi. Bu durum, köpeğin yalnızca insanı iyi takip eden bir hayvan olarak değil, aynı zamanda kendisine bakan sahibine karşılık vermesini bilen sadık bir varlık olarak görüldüğünü gösterir (Kim, 2001, s.13).

Örneğin, “도둑을 맞으려면 개도 안 짓는다 (Eve hırsız girecekse köpek bile havlamaz.)” atasözü, köpeğin evi korumak amacıyla beslenmiş olduğu kültürünü gösterir ve aynı zamanda köpeğin uyanıklık ve koruma işlevi zayıfladığında topluluğun tehdit altında olabileceğine dair bir uyarıdır, bu da toplumsal korumanın önemini vurgular. “개도 무는 개를 돌아본다 (Köpek bile ısıran köpeğe dönüp bakar)” atasözünde ise atasözü ise, toplumda tehdit oluşturan bireylerin dikkatle izlenmesi gerektiğini ima eder. Bu söz aracılığıyla, köpeğin saldırganlığına karşı gösterilen tetikte olma hali, insan

topluluklarında da güvenlik ve düzenin korunması için sosyal kontrol mekanizmalarının gerekliliğine işaret etmektedir.

Öte yandan, Türkçe atasözlerinde köpeğin koruyuculuk sembolü %4,0 oranında yer almakta ve köpek, aile ile hayvanları koruyan temel bir unsur olarak tanımlanmaktadır. Göçebe yaşam tarzını temel alan Türkiye'nin kültürel bağlamında köpek, avlanma, korunma gibi hayati mücadelelerde insanla birlikte var olmuş ve bu tarihsel işlevi, hayvancılıkla geçinen topluluklarda da devam etmiştir (Ercan, 2020, s.145). Köpek, dış tehditlere, özellikle de hayvanları hedef alan yırtıcılara ve hırsızlara karşı savunma görevini yerine getirmişti (Erdoğan, 2020, s.138). Bu nedenle, köpek topluluk için güçlü bir koruyucu olarak kabul edilmiştir. "Köpeksiz sürüye kurt girer", "Kurtla görüşürsen köpeğini yanından ayırma" atasözleri, köpek olmadığında topluluğun tehditlere kolayca maruz kalabileceğini vurgulamakta ve savunma ile korumanın önemini sembolize etmektedir.

Her iki ülkede de köpeğin sembolizminin koruyuculuk ve tedbirlik üzerinde odaklanması, eski Şamanizm gelenekleriyle de ilişkilendirilebilir. Geçmişte Koreliler, Şamanizm ile bağlantılı olarak köpeği bu dünyayla öbür dünya arasında bir rehber olarak kabul etmişlerdir. Ayrıca köpek, Kore'nin 12 hayvanlı takviminde yer almakta olup, mükemmel koku ve işitme duyuları sayesinde kötü ruhları hemen fark eder ve havlayarak kötü ruhları uzaklaştırır, böylece iyiliği getirdiği inancı barındırır (Lee, 2020, s.223). Korelilerin Şamanizm ile ilgili olarak köpeği bir rehber olarak kabul etmeleri, Türkiye'de de benzer bir şekilde, köpeğin eski Şamanizm geleneklerinde ruhları yönlendiren bir kılavuz olarak kabul edilmesiyle paralellik göstermektedir (Küçük & Zeyrek, 2023, s.741). Altay Türklerin köpeği kötü ruhlardan koruyan, uğur getiren ve bebekleri koruyan kutsal bir varlık olarak görmesi Türkiye kültürel evreninde de görülmektedir (Ercan, 2020, s.160).

Bu bağlamda, köpeğin rehberlik ve koruyuculuk rolü her iki kültürde de topluluğun birleşmesi ve güvenliğini garanti eden bir sembol olarak derinlemesine yerleşmiştir ve dilsel alışkanlıklar aracılığıyla köpeğe dair bu olumlu anlamlar köklü bir şekilde aktarılmaya devam etmiştir.

Ayrıca, Kore’de köpeğin bu sembolizmini yansıtan hikâyeler aktarılmaktadır.³ Türk mitolojisinde ise köpekler, Bozkurt, Ergenekon, Gök Tengri, Oğuz Kağan gibi önemli hikayelerde yer almaktadır. Köpekler genellikle sadakat, cesaret ve koruma sembolleri olarak önemli roller üstlenir (Werber, 2024). Bu şekilde, köpek her iki kültürde de topluluğun istikrarı ve hayatta kalmasını garanti eden bir varlık olarak kabul edilmekte ve toplumsal dayanışma ve karşılıklı koruma değerlerini vurgulayan bir sembol haline gelmektedir.

4.1.3. Çaba ve Öğrenme Sembolleri

Her iki ülkede de köpeğin olumlu sembolizmi, çaba ve öğrenme özelliklerinde de ortak bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Korece atasözlerinde, köpek %3,0 oranında, devamlı bir şekilde öğrenen ve sürekli çaba gösteren bir varlık olarak tanımlanmaktadır. Sabırın, sürekli kişisel gelişim alanında toplumsal başarıyla ulaşmak için geleneksel değerleri yansıtmaya açısından önemli bir unsur olduğu kabul edilir (Kim, 2011, s.109). Örneğin, “서당 개 삼 년이면 풍월 한다 (Mektepteki köpek bile üç yıl geçince şiir okur hale gelir.)” atasözü, uzun süre çaba göstererek ve gözlemleyerek yeni şeyler öğrenen köpeğin davranışını örnek alarak, istikrarlı öğrenme ve çevrenin etkisiyle başarı ve gelişimin elde edileceğini vurgular. Korelilerin çaba ve öğrenmeye verdikleri önemin arkasında, Konfüçyüsçülüğün etkisi bulunmaktadır. Dolayısıyla eğitim yoluyla insanların değişebileceği ve olgunlaşabileceği inancı derinleşmiştir. Joseon dönemiyle başlayan öğrenme arzusunun ve eğitimin kutsallığının etkisi, günümüzde de devam etmekte olup, bireylerin toplumdaki başarıları ve insan olarak değerlerinin eğitim yoluyla tanınması, güçlü bir motivasyon kaynağı olmaktadır (Choi, 1997, s.249-250).

“개같이 벌어서 정승같이 산다 (Köpek gibi kazanıp başvekil gibi yaşar)” atasözü ise, Korelilerin servete yönelik güçlü arzuyu ve bu serveti doğru kullanma idealini birlikte barındırdığını göstermektedir. Ancak pratikte “köpek gibi kazanmak” ifadesi daha çok öne çıkmakta, zengin olmak uğruna yoğun çaba ve fedakârlığı göze alma yönündeki gerçekçi psikoloji daha baskın hâle gelmektedir. Bu durum, Kore toplumundaki

³ Cheonggu Yadam(청구야담)’da yer alan hikayesinden biri de şu şekildedir: “Bir gün bir köpeğin sahibi pazardan dönerken çimenlik alanda uyuyakadı. O sırada dağda yangın çıktı ve köpek kuyruğunu suya batırıp yangının yayılmasını engellemeye çalıştı. Sonunda sahibi uyanıp baktığında köpeğinin yanına düşüp ölmüş olduğunu gördü.” (Kim, 2001, p.15).

ekonomik başarıya yönelik takıntı ve toplumsal takdir görme isteğinin bir yansımasıdır ve söz konusu atasözü, Korelilerin zenginliğe dair psikolojik eğilimlerini simgesel olarak yansıtan bir unsur hâline gelmektedir (Whang, 2011, s.113-116).

Öte yandan, Türkçe atasözlerinde köpek, öğrenme sembolü olarak %2,0 oranında yer almakta ve mevcut durumlarda deneyim yoluyla öğrenen ve gelişen bir varlık olarak betimlenmektedir. “Köpek suya düşmeyince yüzmeyi öğrenmez.”, “Bakarak usta olunmazsa, köpekler kasap olurdu.” gibi atasözleri, köpeğin doğrudan deneyim olmadan öğrenemeyeceğini ifade eder ve pratiğin ve deneyimin önemini vurgular. Bu atasözü aynı zamanda sabır temasını da yansıtmaktadır. Bu tema, yalnızca olumsuz koşulları kabullenme biçiminde değil, aynı zamanda öğrenme sürecinde umut verici bir geleceğe dair beklenti oluşturma şeklinde de kendini göstermektedir (Tapan, 2022, s.694). Türk toplumunda sabırla öğrenmenin önemi, kültürel derslerin aktarılmasında rol oynayan atasözlerinin derin deneyimlerden doğduğunun anlaşılmasıyla da açıklanabilir. Türkiye’de, deneyimsel öğrenme teorisinin pragmatizm felsefesine dayandığı ve “Bilgi, çevre ile etkileşim ve deneyimler yoluyla elde edilir.” görüşünün benimsendiği bir eğitim anlayışı vardır (Gencel, Müderrisoğlu, & Solmaz, 2020, s.28). Türkiye’de bu öğrenme tarzı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenen çeşitli projelerde uygulanmaktadır (Gencel, Müderrisoğlu, & Solmaz, 2020, s.11).

Sonuç olarak, köpeğin çaba ve öğrenme sembolünü yansıtan atasözleri, her iki kültürde de öğrenme sürecinin yalnızca bilgi edinmeye değil, bireyin karakter ve toplum içindeki konumunu geliştirmeye yönelik bir süreç olarak algılandığını göstermektedir. Kore’de ahlaki gelişim ve çaba vurgusu öne çıkarken, Türkiye’de doğrudan deneyim ve pragmatik kazanımlar ön plana çıkmakta; bu da iki toplumun öğrenme kültürünün farklı felsefi temellerle şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Toplumdilbilim açıdan, bu benzerlikler, dilin toplumsal davranışları ve ilişkileri nasıl düzenleyip sürdürdüğünü gösterir. Dell Hymes’in (1972, s.60) iletişimsel yeterlilik teorisine göre, dil sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda toplumsal beklentileri ve normları yansıtan ve pekiştiren bir araçtır. Köpeğin olumlu sembolizmini içeren atasözleri, Kore ve Türkiye toplumlarının önemli erdemlerini — sadakat, güven, öğrenme gibi — dilsel olarak ifade etmektedir.

4.2. Olumlu Atasözlerinin Farklılıkları

4.2.1. Korece Atasözleri

4.2.1.1. Mutluluk, Rahatlık, Tatmin ve Keyiflilik Sembolleri

Korece ve Türkçe atasözlerinde köpek, bazı olumlu sembolizmalarda farklı kültürel vurgular göstermektedir. Korece atasözlerinde köpek, %4,5 oranında mutluluk, rahatlık, tatmin ve keyiflilik sembolü olarak yer almaktadır. “개 팔자가 상팔자라 (Köpeğin kaderi bile talihlidir)”, “산골 부자가 해면 개보다 못하다 (Dağlardaki zengin adam sahildeki köpekten daha iyi değildir)”, “싸리밭에 개 팔자 (Çalılıkta köpeğin talihi)” gibi atasözlerinde köpek, kaygı ve sorumluluklardan uzak, mutlu ve tatmin olmuş bir varlık olarak betimlenmekte olup, bu durum, eski Kore toplumunda zorluklar ve sıkıntılarla dolu bir yaşamdan ideal bir hayat arayışını yansıtmaktadır. Ayrıca, geleneksel olarak, Kore toplumunda bireysel sorumluluk ve yükümlülüklerin vurgulandığı Konfüçyüsçü değerler üzerine kurulu bir kolektivist temele dayanmaktadır (Choi, 1997, s.37-38). Bu bağlamda, özgür ve rahat bir yaşam, idealin karşıtı olarak görülmekte ve bu idealle gerçeklik arasındaki fark, atasözleriyle ifade edilmektedir. Başka bir deyişle, köpek, zorlu bir gerçeklik içinde bile sabırla huzur ve tatmin arayan Korelilerin karmaşık duygularını, günlük yaşamda rahatlık ve özgürlük arzularını yansıtmaktadır.

Dikkat çekici bir nokta, Korelilerin köpeği kıskanılacak bir varlık olarak algılamalarıdır. Köpeğe yönelik bu kıskanma, Korelilerde sıkça görülen bir özelliktir. Kore halkı, kendi olumsuz durumlarını sık sık köpeğe benzeterek kaderinden yakınma eğilimindedir. Gojoseon’dan başlayarak Joseon, Kore İmparatorluğu dönemine ve günümüze kadar, Kore’de halk sınıfı sürekli olarak siyasi yolsuzluk, savaşlar ve yoksulluk içinde yaşamıştır. Modern tarihte ise Japon Sömürge dönemi ve Kore Savaşı gibi olaylarla bu zorluklar kesintisiz biçimde devam etmiştir. Kore tarihine genel olarak bakıldığında, Korelilerin pek çok diğer topluma kıyasla daha fazla acı çekmiş bir millet olduğu açıkça görülür. Koreli düşünür ve toplumsal aktivist Ham Seok-heon da Kore tarihini “acıların tarihi” olarak tanımlamıştır (Ham, 2014, s.1). Bu nedenle, Kore atasözlerinde diğer ülkelere kıyasla kendi talihsizliğini dile getiren anlamların sıkça yer alması, doğal ve anlaşılır bir durumdur.

4.2.1.2. Değerli Varlık Sembolü

Köpek ayrıca %3,0 oranında değerli varlık sembolü olarak da yer almaktadır. “개 잡아먹고 동네 인심 잃고, 닭잡아 먹고 이웃 인심 잃는다 (Köpeği öldürüp mahallenin saygısını kaybeder, tavuk yiyip komşunun saygısını kaybeder)” ve “호랑이에게 개 꾸어 준 셈 (Bir kaplana köpek ödünç vermek gibidir)” gibi atasözleriyle bağlantılıdır. Bu atasözlerinin arka planı, Kore'nin geleneksel toplumunun ekonomik yapısı ve yaşam koşullarına dayanmaktadır. Geçmişte tarım odaklı Kore toplumunda köpek, sadece bir hayvan değil, önemli bir gıda kaynağı olarak kabul edilirdi. Köpek, hayvanları koruyan veya etinden yararlanılan, ekonomik değeri olan bir varlıktı (Wang, 2017, s.43-44). Bu tür kaynaklar, yoksul halk için son derece değerli olduğundan, bunları paylaşmak veya emanet etmek, yalnızca bir iyilikten daha büyük bir anlam taşırdı. Ancak sınırlı kaynaklarla birlikte, bu kaynakların paylaşılması sürecinde adaletli bir dağılım ve güven sorunları ortaya çıkabiliyordu. Bu atasözleri, bu gerçekliği yansıtarak, kaynakları paylaşmanın hassasiyetini ve güvenilmeyen birine önemli bir şey emanet ettiğinde karşılaşılan riskleri uyarıcı bir biçimde aktarmaktadır. Bu bağlam, topluluk içindeki karşılıklı bağımlılığın ve kaynakların yetersizliğinin Korelilerin yaşamında önemli bir tema olduğunu göstermektedir.

4.2.1.3. Katalizörlük Sembolü

Ayrıca, köpek, %3,0 oranıyla gizli olanı ortaya çıkarma işlevi yönünden katalizörlük sembolü olarak da görülmektedir. “수풀엿 꿩은 개가 내몰고 오장엿 말은 술이 내몬다 (Çalıktan sülünleri köpek çıkarır ve organlardan sözü alkol çıkarır)” atasözü, içki kültürü ile insan doğası arasındaki ilişkiyi gösterir. Kore’de geleneksel olarak içki, toplumsal ilişkilerin önemli bir aracısı olarak kullanılmış ve içki masaları, bastırılmış duygular ile gerçek düşüncelerin ortaya çıktığı yerler olarak kabul edilmiştir (Kore Uluslararası Kültürel Değişim Enstitüsü). Bu sembolizm, Kore toplumunda içki kültürünün duygusal yakınlık kurmadaki rolüyle de ilişkilidir. Koreliler için ‘정 (jeong)’ olarak adlandırılan duygusal bağ, çoğu zaman içki aracılığıyla kurulur ve bu süreçte bastırılmış duygular açığa çıkar. Bu nedenle içki, bireyler arası sınırları kaldıran ve iç dünyayı görünür kılan bir araç olarak, köpeğin gizliyi ortaya çıkarma işleviyle benzer sembolik bir anlam taşır (Choi, 1997, s.129-130). Kore’de “sarhoşken gerçek söz

(취중진담)” şeklinde bir deyim bulunmaktadır. Bu, içki ile yapılan iletişimin işlevsel rolünü vurgulayan bir ifadedir (Kim, 2021). Bu nedenle, bu atasözü, içki ile gizlenenin ortaya çıkmasını sağlayan rolü sembolize eden köpek benzetmesini kullanır ve insanlar arasındaki etkileşimde dikkatli olunması gerektiğine dair bir öğüt sunar. Bu arka plan, insan ilişkilerinde denge, uyum ve sözler ile davranışlara dikkat etmenin önemini vurgulayan Kore geleneksel kültürü ile bağlantılıdır.

4.2.1.4. Hayat Sembolü

Korece atasözlerinde köpek, %1,5 oranıyla hayat sembolü olarak da yer almaktadır ve “산 개가 죽은 정승보다 낫다(Yaşayan bir köpek ölü bir başvekinden daha iyidir.)” atasözü, Kore toplumunda yaşamın zorluklarını ve kaderi kabul eden tutumu, ayrıca hayatta kalmanın değerini vurgulayan bir arka plandan kaynaklanmaktadır. Sosyal psikolog Son Yeong-hwa (2022, s.42), “‘Cennet yakındadır’ şeklindeki atasözü, Doğu’ya özgü düşünce tarzının bir yansımasıdır. Doğu’da cennet, uzak bir yerde değil, bireyin çevresinde bulunur ve ona yönelik gerçekçi çözümler sunar. Bu ifade, ölümden sonraki mutluluktan ziyade, bu dünyadaki mutluluğu önemseyen Doğu düşüncesinin bir tezahürüdür.” şeklinde değerlendirmektedir. Başka bir deyişle, hayatta kalmayı yaşamın temel değeri olarak kabul eden geleneksel Kore toplumunun pratik tutumu, bu atasözleri aracılığıyla yansıtılmaktadır. Kore halkı, tarihsel olarak savaş, işgal, yoksulluk gibi birçok zorlukla karşı karşıya kalmış; bu durum idealist yaklaşımlardan ziyade mevcut yaşamı koruma yönelimini güçlendirmiştir. Bu bağlamda söz konusu atasözü, bireyin toplumsal baskılar veya zorluklar karşısında bile yaşamı sürdürmenin anlamını öne çıkaran, derin bir kültürel değer aktarımının ifadesidir.

4.2.1.5. Dinçlik Sembolü

Diğer taraftan köpek, %1,5 oranında dinçlik sembolü olarak da yer almaktadır. “오뉴월 감기는 개도 안 앓는다 (Köpekler bile mayıs veya haziran aylarında gribe yakalanmaz.)” atasözü, köpeği fiziksel olarak dayanıklı ve güçlü bir varlık olarak tanımlar. Bu atasözü, yılın en sıcak aylarında bile hasta olmayan köpek figürü üzerinden, insanların da hastalıklara karşı dirençli olması gerektiğini öğütlemetedir. Köpek burada edilgen ya da

aşağılayıcı bir varlık değil, aksine doğaya uyum sağlayabilen, zorluklara karşı bağımsızlık geliştirmiş bir figürdür.

Köpeğin dayanıklı yapısına yapılan bu vurgu, insanların da tıpkı köpek gibi sağlam ve çalışabilir olmaları gerektiği yönünde bir norm oluşturur. Aynı zamanda bu atasözü, Kore toplumunda güçsüzlüğe veya hastalığa karşı gösterilen düşük hoşgörüyü ve toplumsal beklentileri de dolaylı olarak yansıtmaktadır.

Bu anlam, Kore'nin 1960'lardan itibaren yaşadığı hızlı sanayileşme süreciyle ve buna bağlı olarak gelişen üretkenlik merkezli değer sistemiyle yakından ilişkilidir. 1960'lı yıllarda Kore, ekonomik kalkınmayı ulusal öncelik haline getirmiş ve bu süreç, toplum genelinde çalışkanlık, özveri ve süreklilik gibi değerlere dayalı bir yaşam tarzını teşvik etmiştir. Nitekim, uzmanlara yönelik gerçekleştirilen bir anket çalışmasında, Kore'nin ekonomik kalkınma sürecinde halkın çalışma disiplini ve özverisinin önemli bir itici güç olduğu yönünde yaygın bir kanaat olduğu tespit edilmiştir (Shin, 2011). Bu kalkınma ideolojisi, bireyin sağlıklı ve çalışabilir durumda kalmasını sadece kişisel bir mesele değil, toplumsal refahın bir parçası olarak görmeye yol açmıştır. Ayrıca, güçlü toplumsal bağlılık kültürü bireylerin hastalık yoluyla çevresine yük olmaktan kaçınması gerektiği yönünde kolektif bir bilinç oluşturmuş, bu da sağlık ve dayanıklılığın bir tür sosyal norm haline gelmesine neden olmuştur.

4.2.2. Türkçe Atasözleri

4.2.2.1. Güçlü İrade Sembolü

Türkçe atasözlerinde köpek, %2,0 oranıyla güçlü iradeyi sembolize eder ve zorlu durumlarda kararlılık ve ruh gücünü kaybetmeyen bir varlık olarak tasvir edilir. “Aç köpek fırın deler” atasözü buna örnektir. Bu atasözü, köpeğin zor koşullar karşısında gösterdiği mücadeleci tutumu yüceltmekle birlikte göçebe yaşam geleneğinden türetilmiş olup, köpeğin dış tehditlere karşı toplumu korumadaki gücüyle ilişkilidir ve çaresiz durumlarda bile hedefe ulaşmak için her türlü yolu kullanmaya yönelik insanın içgüdüsel davranışlarını yansıtır. Bu tarz bir kullanım, özellikle tarih boyunca kıtlık, göçebe yaşam ve bireysel mücadelenin ön planda olduğu Anadolu toplum yapısında köpeğin sadık bir yardımcı, av ortağı veya koruyucu olarak görülmesinden kaynaklanmaktadır (Düşmez,

2014, s.242). Bu kültürel zeminde köpek, insanla birlikte yaşam mücadelesi veren aktif bir figür hâline gelmiştir.

Buna karşın Kore toplumunda köpek, tarihsel olarak genellikle evin dış bölgelerinde başıboş bırakılmış bir varlık, yani topluluk içinde dışlanmış bir hayvan olarak görülmüştür. Joseon Hanedanlığı'nın son dönemine kadar köpek, düşük statülü bir hayvan olarak sınıflandırılmıştır ve bu nedenle de atasözlerinde güçlü irade gibi olumlu özelliklerin sembolü olarak yer almamıştır. Korece köpek temalı atasözlerinde güçlü irade teması, köpek figürüyle değil; insan, kaplan gibi daha sembolik ve yüceltilmiş hayvan figürleriyle ifade edilmiştir.⁴

4.2.2.2. Etkileşim Sembolü

Köpek, etkileşimin sembolü olarak da %2,0 oranında yer alır ve insanlarla olan ilişkilerde birbirini etkileyen bir varlık olarak betimlenir. “Dişi köpek kuyruğunu sallamayınca erkek köpek ardına düşmez” atasözü, bireyler arası etkileşimde karşılıklı ilgi ve yönelimin önemine vurgu yapan kültürel bir anlatıdır. Bu söz, bir tarafın ilgisini uyandırmak için aktif bir sinyal göndermesi gerektiği düşüncesine dayanır. Atasözünde dişi köpeğin kuyruğunu sallaması, erkek köpeğe yöneltilmiş bir ilgi göstergesi ya da teşvik edici bir sinyal olarak yorumlanmakta; erkeğin de bu sinyale cevap vererek harekete geçmesi beklenmektedir. Bu durum, ilişki kurmanın bir tarafın cazip, etkileyici ya da davetkâr olmasıyla mümkün olabileceği anlayışını yansıtır (Haber Merkezi, 2024).

Bu atasözünün kökeni, hayvan davranışlarına dayanan toplumsal gözlemlerle şekillenmiştir. Geleneksel toplumlarda insanlar, doğayı ve hayvanları dikkatle gözlemleyerek, bu gözlemlerden insan ilişkilerine dair çıkarımlar üretmişlerdir. Bu söz de, doğadaki çiftleşme davranışlarını örnek alarak, insan ilişkilerindeki karşılıklı etkileşim dinamiğini doğallaştıran ve meşrulaştıran bir anlayışı temsil eder.

⁴ Örneğin, “백 번 찍어 안 넘어가는 나무 없다 (Yüz kere vurulan ağaç devrilmeden durmaz)” atasözünde özne “insan”dır ve bu söz, ne kadar zor olursa olsun, irade ve azimle çaba gösterilirse sonunda başarının elde edilebileceğini ifade eder. Ayrıca, “호랑이 굴에 들어가야 호랑이 새끼를 잡는다 (Kapkanın inine girilmeden kaplan yavrusu yakalanmaz)” atasözü ise büyük bir başarı elde etmek için büyük bir riskin göze alınması gerektiği anlamına gelir. Burada kaplan, tehlikeli ama değerli bir varlığı, mücadele ve cesaret yoluyla elde edilen başarıyı simgeler ve bu yönüyle irade gücünü sembolize eder.

Günümüzde ise bu atasözü, özellikle aşk, flört ve sosyal ilişkiler bağlamında yorumlanmakta ve bireylerin pasif bir bekleyişten ziyade karşılıklı iletişim ve kendini ifade etme yoluyla ilişki kurmaları gerektiği düşüncesini desteklemektedir. Sadece fiziksel çekicilik değil, aynı zamanda özgüven, sosyal beceri ve kişisel etki de ilişkilerde karşılık görmenin temel koşulları arasında sayılmaktadır (Haber Merkezi, 2024).

4.2.2.3. Yetkin Varlık Sembolü

Bir yandan Türk atasözlerinde köpek, %2,0 oranıyla yetkin bir varlığı sembolize eder. “Aç it av almaz” atasözü, köpeğin belirli bir işlevi yerine getirebilmesi için uygun şartlara ihtiyaç duyduğunu ifade eder. Bu durum, köpeğin yalnızca bir hayvan değil, insan yaşamının işlevsel bir parçası olarak görüldüğü Türk kırsal kültürünün bir yansımasıdır. Köpekler, özellikle avcılık ve bekçilik gibi görevlerde aktif biçimde kullanıldığından, üretkenliğe doğrudan katkıda bulunan bir unsur olarak değerlendirilmiştir (Türkçe Sözlük, 2011, s.1498, akt. Düşmez, 2014 s.108). Bu nedenle, köpeğin performansı ile çevresel koşullar arasında doğrudan ilişki kuran bu tür atasözleri halk söyleminde anlamlı bir yer bulmuştur.

Buna karşın Kore’de köpek, tarihsel süreçte avcılık kültürünün yaygın olmaması nedeniyle insan emeğiyle doğrudan ilişkilendirilen bir üretim aracı olarak algılanmamıştır. Kore’de avcılık, Goguryeo Dönemi’nde (MÖ 37 – MS 668) yaygın olarak uygulanan atlı avcılık türü olan “Suryopdo (수렵도)”, esasen yönetici elit sınıfa özgü bir faaliyet niteliği taşımaktaydı. Bu nedenle, söz konusu avcılık biçimi geniş halk kitleleri arasında yaygınlık kazanamamış ve toplumsal düzeyde kültürel bir pratiğe dönüşmemiştir (Encyclopedia of Korean Culture¹). Goryeo Dönemi’nde (918 - 1392) ise avcılık, yalnızca gıda temini değil, aynı zamanda askerî eğitim amacıyla da yapılmıştır. Ancak bu avcılık türü, genellikle av köpeği yerine yay, ok, ağ ve tuzak gibi araçlarla gerçekleştirilmiştir (Lee, 2021, s.8). Tarıma dayalı toplumda da köpek, tarımsal üretim gücünde aktif bir rol üstlenmediğinden dolayı işlevsellik ya da verimlilik temelli söylemlerde öne çıkan bir figür olmamıştır. Kore atasözlerinde üretkenlik, başarı ya da emek gibi temalar genellikle tarım kültürüne doğrudan katkı sunmuş olan inek gibi

hayvanlar aracılığıyla dile getirilmiştir.⁵ Dolayısıyla, “Aç it av almaz” gibi üretkenlik ve koşulların ilişkisine dayanan bir atasözünün Kore kültüründe karşılığının bulunmaması, köpeğin bu bağlamda toplumsal işlevselliğe sahip bir varlık olarak algılanmamasından kaynaklanmaktadır.

Korece ve Türkçe atasözlerinde köpek olumlu sembollerle yer alsa da, bu sembollerin dayandığı kültürel anlamlar ve sosyolojik temeller farklılık göstermektedir. Korece atasözlerinde köpek, sorumluluktan uzak, kıskanılan bir varlık ya da değerli bir kaynak olarak öne çıkarken, bu ifadeler tarih boyunca süregelen zorluklar içinde huzur arayan Kore toplumunun ruh hâlini yansıtmaktadır. Öte yandan Türk atasözlerinde köpek, doğrudan insanın çalışma yaşamına katkı sağlayan, mücadele eden ya da koşullara bağlı olarak üretkenliği simgeleyen etkin bir figürdür. Bu fark, iki toplumun tarihsel yaşam tarzları, toplumsal yapı ve değer sistemlerinin atasözlerine nasıl yansıdığını göstermesi açısından anlamlıdır.

4.3. Olumsuz Atasözlerinin Benzerlikleri

Köpeğin olumlu sembollerle sınırlı biçimde temsil edilmesine karşın, atasözlerinde çok daha geniş bir yelpazede olumsuz anlamlarla ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu kapsamda, köpeğin olumsuz çağrışımlar bağlamında ne şekilde sembolize edildiğini ortaya koymak amacıyla Tablo 4.3 sunulmuştur.

⁵ Korece “소도 언덕이 있어야 비빈다 (Öküzün bile kaşınmak için bir tepeye ihtiyacı vardır)” atasözü, tarım toplumuna büyük faydalar sağlayan öküzün bile bir işlevi yerine getirebilmesi için uygun şartlara ihtiyaç duyduğunu ifade eder. Bu yönüyle, bu atasözü, “Aç it av almaz” atasözüyle benzer bir anlam taşır.

Tablo 4.3. Köpek Temalı Atasözlerinde Köpeğin Olumsuz Sembolizmi ve Görülme Sıklığı

	Korece Atasözleri			Türkçe Atasözleri		
	Sembol	Sayı	Oran	Sembol	Sayı	Oran
Olumsuz	Alçak Mizaç, Alt Sınıf, Değersiz Varlık, Değersiz Özü, Değersiz ve Düşük Statü, Zayıf Varlık	17	%25,8	Alçak Soyu, Alçaklık, Değersiz Varlık, Boşluk, Düşük Statü, Kötü Özü, Zayıflık, Acizlik	13	%26,0
	İkiyüzlülük, Riyakarlık, İhanet, Lakaytlık	6	%9,1	Akılsızlık, Düşüncesizlik, Dikkatsizlik, Sorumlusuzluk, Bocalama	6	%12,0
	Değişmeyen Mahiyet	5	%7,6	Tehdit, Tehlike, Vahşilik, Bela	5	%10,0
	Çatışmacılık, Vahşilik, Zalimlik	4	%6,1	Kötü İnsan, Suçlu İnsan, Terbiyesiz İnsan	4	%8,0
	Açgözlülük, Dürüst Olmama, Fıtratsızlık	4	%6,1	Bencillik, Çalım, Kibirlik	4	%8,0
	Cehalet, Dikkatsizlik, Sorumsuzluk	3	%4,5	Yanlılık	2	%4,0
	Dışlanma, Yabancılık	2	%3,0	Tembellik	1	%2,0
	Önyargı, Olumsuz Damga	2	%3,0	Engelleyici	1	%2,0
	Talihsizlik	2	%3,0	İsraf	1	%2,0
	Kötü İnsan	1	%1,5	Deneyimsizlik veya Yetersizlik	1	%2,0
	Zorluk ve Kötülük	1	%1,5	Müdahalecilik	1	%2,0
	Uygunsuzluk	1	%1,5	Zor İşçilik	1	%2,0
	Hayal Kırıklığı	1	%1,5			
	Acelecilik	1	%1,5			
	Müdahalecilik	1	%1,5			
	Toplam	51	%77,3		40	80,0%

4.3.1. Değersiz, Alçak ve Zayıf Varlık Sembolleri

Hem Korece hem de Türkçe atasözlerinde köpek, olumsuz anlamlarla daha sık kullanılmaktadır. Korece atasözlerinde, köpeğin alçak mizaçı, alt sınıf, değersiz varlık, değersiz özü, değersiz ve düşük statü ve zayıf varlık gibi sembolleri, incelenen köpek temalı tüm atasözlerinin %25,8'ini oluştururken, Türkçe'de alçak soyu, alçaklık, değersiz varlık, boşluk, düşük statü, kötü özü, zayıflık ve acizlik sembolleri %26,0 oranında yer

almaktadır. Bu, her iki ülkede de köpeğin sosyal hiyerarşinin alt katmanlarında bir varlık olarak algılandığını göstermektedir. Kore'de köpek, insanların istediği gibi kötü muamele edip azarlayabileceği değersiz bir varlık olarak kabul edilmiştir. Köpeğin doğası, örneğin dışkı yemesi veya çamurlu çukurlarda oynaması gibi davranışları, bu algıyı etkilemiştir. Bu nedenle köpek, Koreliler için küçümseme, aşağılama ve terk edilme gibi olumsuzluklara maruz kalmıştır (Kim, 2011, s.90-91).

Korece atasözlerinde “시어머니에게 역정나서 개 배때기 찬다 (Kayınvalidesine kızıp köpeğin karnına vurur)”, “정승 날 때 강아지 난다 (Başvekil doğarken köpek yavrusu da doğar)” gibi ifadeler, köpeğin insan toplumunda değersiz ve aşağılık bir varlık olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Bu atasözleri, toplumsal eşitsizlik ve sınıf yapısını yansıtarak, toplumsal zayıf veya alt sınıfları mecazi anlamda ifade etmek için kullanılmıştır. Aynı şekilde, Türkçe’de “İt derisinden post olmaz”, “İt iti suvatta bulur” gibi atasözleri, köpeğin toplumda düşük değerli ve değersiz bir varlık olarak kabul edildiğini göstermektedir. Bu atasözleri, köpeği küçümseyen veya aşağılayan bir varlık olarak betimler ve sosyal olarak dışlanan ya da göz ardı edilen grupları tanımlamak için kullanılır. Bu olumsuz anlamlar, her iki kültürde de köpeğin sosyal hiyerarşinin alt katmanlarında bir varlık olarak tasvir edilmesini ve bu tasvirlerin toplumsal eşitsizlik ile sınıfsal kalıp yargıları yansıttığı söylenebilir.

4.3.2. Çatışmacılık, Vahşilik, Zalimlik, Tehdit, Tehlike ve Bela Sembolleri

Korece atasözlerinde, köpeğin çatışmacılık, vahşilik ve zalimlik sembolleri, tüm köpeklerle ilgili atasözlerinin %6,1'ini oluştururken, Türkçe’de tehdit, tehlike, vahşilik ve bela sembolleri %10,0 oranında yer almaktadır. Buna binaen, Korece ve Türkçe atasözlerinde köpek, yalnızca değersiz bir varlık değil; aynı zamanda kontrol edilmesi zor, saldırgan, zararlı ve çatışmacı bir figür olarak da sıkça tasvir edildiği anlaşılmaktadır. Bu tür atasözleri, genellikle toplumsal ilişkilerdeki sorunlu bireyleri veya çevreye zarar verebilecek nitelikteki davranışları betimlemek amacıyla kullanılır.

Korece “개하고 똥 다투라 (Bir köpekle pisliği yüzünden kavga mı edilir?)” atasözü, anlamsız veya değersiz bir kavga ya da kavgaya karışmanın gereksizliği vurgularken, Türkçe’deki “İtle dalaşmaktan çalıyı dolaşmak yeğdir” atasözü benzer biçimde, belaya

bulaşmamak için doğrudan çatışmadan kaçınmanın daha akıllıca olduğunu öğütler. Her iki atasözünde de köpek, doğrudan çatışmaya girmeye değmeyecek kadar değersiz, saldırgan ve zararlı bir varlıkla özdeşleştirilmiştir.

Bununla birlikte, “사나운 개 콧등 아물 틈 없다 (Vahşi bir köpeğin burun köprüsünün iyileşmeye vakti yoktur)” gibi Korece ifadelerde, saldırgan köpek sürekli sorun çıkaran ve yaralanmaktan uslanmayan bir karakteri temsil ederken, Türkçe’deki “Atım tepmez, itim kapmaz deme” atasözü, potansiyel tehlike barındıran bir köpeğin her an zarar verebileceği yönünde bir uyarı taşır.

Bu benzerlikler, hem Kore hem de Türk kültürlerinde köpeğin zaman zaman vahşilik sergileyen ve zarar verme kapasitesi olan bir çatışmacı olarak algılandığını göstermektedir. Özellikle sosyal ilişkilerde sorun çıkaran kişilere karşı doğrudan müdahaleden kaçınmak, dolaylı çözüm yollarına başvurmak gerektiğini ifade eden bu atasözleri, halk bilgeliklerinde köpeğin negatif davranış özelliklerini yansıtan ortak temalardır. Köpek bu bağlamda, doğrudan fiziksel tehditten çok, toplumsal düzeni bozan bireylerin metaforu olarak karşımıza çıkar.

4.3.3. Cehalet, Dikkatsizlik, Sorumsuzluk, Akılsızlık, Düşüncesizlik ve Bocalama Sembolleri

Korece atasözlerinde, köpeğin cehalet, dikkatsizlik ve sorumsuzluk sembolleri, tüm köpeklerle ilgili atasözlerinin %4,5’ini oluştururken, Türkçe’de akılsızlık, düşüncesizlik, dikkatsizlik, sorumsuzluk ve bocalama sembolleri %12,0 oranında yer almaktadır. Korece ve Türkçe atasözlerinde köpek, zaman zaman sorumsuzluk, düşüncesizlik ve akılsızlık gibi insan davranışlarının eleştirildiği sembolik bir figür olarak da karşımıza çıkar. Bu tür kullanımlarda köpek kendini bilmeyen, yersiz ve bilinçsiz hareket eden kişilerin mecazi temsili hâline gelir.

Korece “개 못된 것은 들에 가서 짖는다 (Köpeğin kötüsü tarlaya gider ve havlar)” atasözü, kişinin kendi sorumluluk alanı dışına çıkarak, ilgisiz yerlerde gereksiz biçimde kendini göstermesini eleştirir. Burada köpek, yerini bilmeyen, görevini terk etmiş ve başkalarının alanına karışan bireyin metaforudur. Benzer şekilde, Türkçe’deki “Çarşı iti ev beklemez” atasözü de, başıboş dolaşmaya alışmış bir köpeğin artık evin

sorumluluğunu üstlenemeyeceğini ifade eder. Her iki atasözünde de, görev bilinci olmayan ve bulunduğu toplumsal konumla uyumsuz davranışlar sergileyen kişiler eleştirilir. Bu benzerlik, hem Kore hem Türk kültürlerinde bireyin sorumluluğunu bilmesi ve sınırını aşmaması gerektiğine dair ortak bir ahlaki normun varlığını ortaya koyar.

Korece “바닷가 개는 호랑이 무서운 줄 모른다 (Sahil köpeği kaplanların korkutucu olduğunu bilmiyor)” atasözü, gerçek tehlikeyi ayırt edemeyen bir köpek aracılığıyla, cahil cesareti ve bilinçsiz özgüvenin yıkıcı etkisini yansıtırken; Türkçe’deki “Eceli gelen köpek cami duvarına işer” benzetmesi ise, sınır tanımayan ve akılsızca davranan bireyin kaçınılmaz sona doğru ilerlediğini ima eder.

Ayrıca Korece “사당 치레하다가 신주 개 물려 보낸다 (Tapınağı süslerken kutsal emaneti köpeğe kaptırır)” ve Türkçe “Akılsız köpeği yol kocatır” atasözü, öncelik sırasını gözetmeden yapılan işlerin istenmeyen sonuçlar doğurabileceğini vurgular. Her iki sözde de, özensizlik ya da akılsızlık nedeniyle asıl önemli olan şeyin gözden kaçırılması eleştirilmektedir. Bu yönüyle her iki atasözü de, plansızlık ve basiretsizliğin sonunda hem emek hem de saygı duyulan değerlerin kaybına yol açabileceği mesajını verir.

Bu atasözleri, her iki toplumda da bireylerin yerini ve sorumluluğunu bilmesinin ve duruma göre akılcı davranmanın kültürel bir değer olarak yüceltildiğini göstermektedir. Özellikle Türkiye’de köpek, görevini yerine getirmeyen bir hayvan olarak algılanmış ve bu algı çeşitli mitlerde de gösterilmiştir (Ercan, 2020, s.149-150). Bu bağlamda köpek figürü, her iki dilde yalnızca bireysel eksiklikleri değil; aynı zamanda toplumsal düzenin bozulmasına yol açabilecek sorumsuzluk, cehalet ve düşüncesizliği temsil eden ortak bir mecaz işlevi üstlenmiştir.

4.3.4. Kötü İnsan, Suçlu İnsan ve Terbiyesiz İnsan Sembolleri

Korece atasözlerinde, köpeğin kötü insan sembolü, incelenen köpeklerle ilgili tüm atasözlerinin %1,5’ini oluştururken, Türkçe’de kötü insan, suçlu insan ve terbiyesiz insan sembolleri %10,0 oranında yer almaktadır. Her iki dilde köpek, ahlaki normlara uymayan, suç eğilimli veya terbiyesiz kişileri temsil eden bir figür olarak karşımıza çıkar.

Korece “개를 따라가면 칙간으로 간다 (Köpeği takip edersen tuvalete gidersin)” atasözü, kötü ve ahlaksız bir kişiyi takip edenin eninde sonunda kötü yere sürükleneceğini ifade eder. Bu atasözünde köpek, doğrudan yanlış yolda olan bir kişiyle özdeşleştirilmiştir. Kore Konfüçyüsçü düşüncesine göre, erdemli bir insan (군자, gunca) olabilmek için arkadaş (벗, biot) önemli bir akademik ve ahlaki gelişim yoldaşı olarak kabul edilmiştir (Uhm, 2024, s.343). Bu nedenle, ahlaken doğru olmayan kimselerle kurulan ilişkilerin, bireyin kendi ahlaki yozlaşmasına yol açabileceği düşüncesi Korelilerin zihniyetinde yer edinmiştir. Benzer şekilde, Türkçe’deki “İtle yatan bitle kalkar” atasözü de, kötü çevreyle birlikte olan kişinin bundan olumsuz etkilenmesinin kaçınılmaz olduğunu ifade eder. Türk edebiyatında ise, bireyin çevresinden olumlu ya da olumsuz etkilenebileceği ve bu nedenle akıllıca dost seçmenin önemi sıkça vurgulanmıştır (Kavak, 2021, s.146).

Her iki dilin atasözlerinde ortak olan nokta, köpeğin ahlaken düşmüş, suça yatkın ya da terbiyesiz insanlara yönelik bir sembol olarak işlev görmesidir. Bu da, iyi dost edinlenin önemini vurgulamaktadır. Fakat, Türk atasözlerinde köpeğin bu tür ahlaki yozlaşmalarla ilişkilendirilmesinin Korece atasözlerine kıyasla daha yaygın olduğu görülmektedir. İncelenen atasözlerin arasında “Azan kurda kızan köpek”, “Köpeği dövmeli ama sahibinden utanmalı”, “Köpek sürünmekle etek kesilmez” gibi atasözlerinde, köpek; kötü, terbiyesiz, ölçüsüz ya da saygısız bireyleri temsil eder. Türkiye’de, İslâm dini başta olmak üzere ahlâkî değerlere büyük önem verildiğinden (Gülaçar, 2013, s.205), kötü huylu kişiler toplum tarafından eleştirilmiş ve olumsuz bir varlık olarak görülen köpekle özdeşleştirilmiştir.

4.3.5. Zorluk, Kötülük ve Zor İşçilik Sembolleri

Korece atasözlerinde, köpeğin zorluk ve kötülük sembolü, incelenen köpekle ilgili tüm atasözlerinin %1,5’ini oluştururken, Türkçe’de zor işçilik sembolleri %2,0 oranında yer almaktadır. Her iki kültürde de köpek, bu bağlamda hayatın güçlüklerini, geçim sıkıntısını ve zorlu yaşam koşullarını ifade etmek amacıyla mecazî olarak kullanılmıştır.

Korece “개똥 밟아 굴러도 이승이 좋다 (Köpek pisliğinde yuvarlansam da, bu hayatta kalmak iyidir)” atasözü, hayat ne kadar zor ve kötü olursa olsun, yaşamak her zaman ölümden iyidir düşüncesini yansıtır. Burada ‘개똥’ yani köpek dışkısının olduğu değersiz

ve kirli bir ortam bile, yaşamın devam ettiği sürece kıymetli kabul edilir. Bu atasözü, Kore toplumunun tarihsel olarak yaşadığı kıtlık, savaş ve siyasi baskılar karşısında bile hayata tutunma iradesini ve mevcut hayata razı olma kültürünü göstermektedir. Köpek, bu bağlamda yaşamın en kötü haliyle bile barışık olma durumunun mecazi olarak belirtilmesinde kullanılmıştır.

Türkçe’de ise “İt sürü para kazan” atasözünde, köpek sürmek işi, zor ve düşük statülü bir iş olarak algılanmaktadır. Halbuki, bu kullanımda "it sürmek" değersiz görülen bir iş olsa da, helal rızık uğruna yapılması onu meşru ve saygın kılar. Bu anlam özellikle ahlaki veya dini (İslami) değerlerle desteklenen bağlamlarda tercih edilir. İslam’da “helal kazanma” kavramı, kişinin dinen meşru (helal) kabul edilen bir işte, sözleşmeye ve adalete uygun şekilde çalışarak elde ettiği gelirin, hem Allah katında hem toplumsal düzlemde ahlaki ve sorumlu bir kazanç olarak değerlendirilmesidir (Nasr, 2009, s.146-147).

Her iki atasözünde de köpek figürü, toplumların zorlu yaşam koşulları karşısındaki direncini ve geçim için gösterilen çabanın meşruluğunu sembolize eder. Korece atasözünde yaşama tutunma iradesi, Türkçede ise helal kazanç için değersiz görülen işlere bile saygı duyulması gerektiği vurgulanır. Bu benzerlik, her iki kültürde de zorluklara rağmen yaşamı sürdürmenin ve emeğe dayalı kazancın ahlaki bir değer olarak yüceltilmesini ortak bir anlayış olarak ortaya koymaktadır.

4.3.6. Müdahalecilik Sembolü

Korece atasözlerinde, köpeğin müdahaleci bir varlık olarak sembolleştirildiği örnekler incelenen köpeklerle ilgili tüm atasözlerinin %1,5’ini oluştururken, Türkçe’de benzer anlamlar taşıyan müdahaleci semboller %2,0 oranında yer almaktadır. Her iki kültürde de köpek, bu bağlamda yersiz davranışta bulunan, kendisine ait olmayan alana karışan, ya da saygı sınırlarını aşan bireyleri eleştirmek amacıyla mecazi bir figür olarak kullanılmıştır.

Korece “작은 바자 구멍에 노란 개 주둥이 (Çürümüş kamış çitinde sarı köpeğin burnu)” atasözü, aslında orada olmaması gereken bir şeyin beklenmedik ve yersiz bir biçimde ortaya çıkmasını eleştirir. Bu atasözü, toplumda yeri olmayan birinin, kendine

ait olmayan bir işe ya da ortama müdahale etmesini alaycı bir şekilde ifade eder. Bu bağlamda köpek figürü, sınır tanımayan, haddini aşan ya da gereksiz merakıyla dikkat çeken bireyleri temsil etmektedir. Korece’de “오지랖이 넓다 (fazla karışmak, haddinden fazla müdahil olmak)” şeklindeki deyim de benzer bir anlam taşımaktadır. Kore toplumunda, yardım ya da ilgi eğer karşı taraftan talep edilmemişse, bu davranış çoğu zaman rahatsız edici bir müdahale ya da "fazla karışmak" olarak algılanır. Bu tür olumsuz algı, geleneksel atasözlerinde köpek figürü aracılığıyla da dile getirilmektedir (Yoo & Park, 2023, s.248).

Benzer şekilde Türkçe’deki “Açık kaba it değer” atasözü de, açıkta bırakılan bir kaba köpeğin burnunu sokması metaforuyla, ihmali fırsat bilip müdahale eden veya karışan kişileri ifade eder. Burada da köpek, fırsat kollayan, sınır tanımayan ve toplumsal düzene uymayan bir figürdür. Bu söz, toplumda düzenin zayıfladığı, kontrolün azaldığı yerlerde istenmeyen kişilerin ortaya çıkabileceği yönünde bir uyarı içerir.

Bu atasözlerinde köpeğin sembolik işlevi, sosyal alanların ihlali ve sınır tanımazlığa da dikkat çeker. Her iki kültürde de köpek, bu bağlamda haddini aşan veya gereksiz müdahale eden birey metaforu olarak halk dilinde yer bulmuştur.

4.4. Olumsuz Atasözlerinin Farklılıkları

4.4.1. Korece Atasözleri

4.4.1.1. İkiyüzlülük, Riyakarlık, İhanet ve Lakaytlık Sembolleri

Korece atasözlerinde köpeğin ikiyüzlülük, riyakarlık, ihanet ve lakaytlık olarak sembolleştirildiği örnekler, incelenen köpeklerle ilgili tüm atasözlerinin yaklaşık %9,1’ini oluşturmaktadır. Bu oran, köpeğin toplumsal ilişkilerde güvenilmezlik, sadakatsizlik ve yüzeysel davranış gibi olumsuz ahlaki özelliklerle de özdeşleştirildiğini göstermektedir.

Bu tür sembolizmin Kore kültüründe gelişmesinin arkasında, geleneksel Kore toplumunun temelini oluşturan Konfüçyüsçü etik anlayışın yattığı söylenebilir. Konfüçyüsçülüğün beş temel erdeminden biri olan “güven” ilkesine göre, ihanet, riyakârlık ve içten pazarlıklılık gibi davranışlar ahlâka ve toplumsal düzenin temelini oluşturan ilişki ve uyum temelli düzen anlayışına aykırıdır (Jang, 2015, s.91-92, 96). Neo-

Konfüçyüsçü bakış açısından da bu tür davranışlar insanın doğasına aykırı, toplum düzenini bozan eğilimler olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle, halk söyleminde dış görünüş ile iç gerçeklik arasındaki çelişkiyi eleştiren ifadeler, bu tür içsel ahlaki zayıflıkları betimlemek üzere köpek figürünü etkili bir mecaz olarak kullanmıştır.

Bu sembolik kullanım, “똥 묻은 개가 겨 묻은 개 나무란다 (Üzerine dışkı bulaşmış köpek, üzerine pirinç kepeği bulaşmış köpeği azarlar)”, “삼 년 먹여 기른 개가 주인 발등을 문다 (Üç yıldır beslediği köpek, sahibinin ayağını ısırır)” ya da “점잖은 개 부뚜막에 먼저 오른다 (Edepli bir köpek mutfak tahtasına ilk önce biner)” gibi atasözlerinde açıkça görülmektedir. Bu atasözlerinde köpek, görünüşte saygılı ama gerçekte ahlaki kusurlar taşıyan, nankör ya da ikiyüzlü bireyleri temsil etmektedir.

Köpek, tarihsel olarak Kore toplumunda yalnızca fiziksel anlamda değil, aynı zamanda ahlaki düzeyde de aşağı görülen bir varlıktı. Özellikle Joseon Hanedanlığı döneminde sokaklarda başıboş dolaşan, pislik yiyen, dayak yiyen ve sahiplenilmeyen köpek figürü, toplumun gözünde hem sosyal hem de ahlaki alt sınıfı temsil edebilecek uygun bir sembol hâline gelmiştir.

Buna karşın, Türk atasözlerinde köpek bu şekilde doğrudan ahlaki ikiyüzlülük ya da içten pazarlıklı insanlarla özdeşleştirildiği görülmemektedir. Türk halk kültüründe köpek figürü, çoğunlukla sadakatsizlik, değersizlik, saldırganlık veya toplumsal dışlanmışlık gibi temalar çerçevesinde değerlendirilmiş; ahlaki tutarsızlıklar ya da bireysel riyakârlık gibi soyut karakter kusurlarını temsil etmede pek kullanılmamıştır.

4.4.1.2. Değişmeyen Mahiyet Sembolü

Korece atasözlerinde köpek, zaman zaman doğuştan gelen bir özelliğin ya da karakterin kolayca değişmeyeceğini ifade eden bir figür olarak da karşımıza çıkar. Bu bağlamda köpeğin sembolik işlevi, bir varlığın dışsal müdahalelerle dönüştürülemeyecek sabit olumsuz niteliklerini vurgulamak amacıyla kullanılır. Değişmeyen mahiyete ilişkin bu tür sembolizmler, incelenen köpekle ilgili tüm Korece atasözlerinin %7,6'ını oluşturmaktadır. Bu oran, köpeğin insan doğasına ve karakterin kalıcılığına ilişkin felsefi bir bakış açısıyla da ilişkilendirildiğini göstermektedir.

Bu sembol, “강아지 똥은 똥이 아닌가? (Köpek yavrusunun dışkısı da dışkı değil mi?)”, “개 꼬리 삼년 두어도 황모 못 된다 (Köpeğin kuyruğu üç yıl geçse de gelincik kuyruğunun tek teli olamaz)”, “개 고기는 언제나 제 맛이다 (Köpek eti her zaman köpek tadıdır)”, “검둥개 목욕 감기듯 (Siyah bir köpeğe banyo yaptırmak gibi)” ve “제 버릇 개 줄까 (Kendi alışkanlığını köpeğe mi verir)” gibi Korece atasözlerinde açıkça görülmektedir. Bu ifadelerde köpek, değiştirilmeye çalışılsa da doğuştan sahip olduğu aşağı, kaba ve değersiz doğasını asla terk edemeyen bir varlık olarak temsil edilmiştir.

Bu tür bir sembolizm, Kore’deki Konfüçyüsçü düşünce içerisinde Xunzi’nin (순자) “insan doğası kötüdür (성악설)” anlayışıyla ilişkilendirilebilir. Xunzi’ye göre, insanın doğası itibarıyla eğilimleri bencil ve kötülüğe meyillidir; ancak ahlaki eğitim ve kişisel çabayla bu eğilimler aşılabılır (Kang, 2010, s.4-6). Konfüçyüsçülüğün bu tür öğretisi, Joseon dönemi halkı arasında daha iyi bir ahlaki karakter geliştirme yolunda önemli bir yaşam ideali olarak kabul edilmiştir. Halbuki, ahlaki olgunluk ve kendini geliştirme fikri, gerçekte dönemin sosyal yapısı içerisinde yalnızca Yangban gibi bilgili bir seçkin zümreyle sınırlı kalmış ve çoğu halk için sadece ideal bir hedef olarak kalıp kurumsal sınırlamalar ve dönemin gerçek koşulları nedeniyle uygulamada sınırlı kalmıştır.

Bu bağlamda Kore toplumunda, “insan doğası kolay kolay değişmez” yönünde bir düşünce yerleşiklik kazanmıştır. Bugün dahi Korece’de sıkça kullanılan “빈부귀천은 타고난다 (Zenginlik ve yoksulluk gibi sosyal statüler doğuştan belirlenir)” ya da “사람은 고쳐 쓰는 것이 아니다 (İnsan, onarılıp tekrar kullanılabilecek bir şey değildir)” gibi ifadeler, bu tarihsel ve kültürel arka planın dildeki yansıması olduğu düşünülebilir.

4.4.1.3. Açgözlülük, Dürüst Olmama ve Fıtratsızlık Sembolleri

Korece atasözlerinde köpek, zaman zaman hırslı ya da dürüst olmayan bireyleri hicvetmek için kullanılan sembolik bir figürdür. Bu bağlamda köpek, sahte görgü, uygunsuz hırs ya da fırsatçılık gibi toplumsal olarak hoş karşılanmayan eğilimleri mecazî bir figür olarak temsil eder. Bu kategorideki atasözler, incelenen Korece köpek temalı tüm atasözlerinin yaklaşık %6,1’sını oluşturmaktadır.

Bu semboller, “도둑개가 꺾섬에 오른다 (Hırsız köpek saman yığınınına tırmanır)”, “등겨 먹던 개가 말경에는 쌀을 먹는다 (Pirinç kabuğu yiyen bir köpek sonunda pirinç yer)”, “등겨 먹던 개는 들키고 쌀 먹던 개는 안 들킨다 (Pirinç kabuğu yiyen yakalanır fakat pirinç yiyen köpek yakalanmaz)” ve “파리한 강아지 꿈지 치레하듯 (Solgunlaşmış bir köpek kuyruğu süsler gibi)” gibi atasözlerinde açıkça görülmektedir. Bu sözlerde köpek, sahip olmadığı toplumsal ya da ahlaki bir konumu elde etmeye çalışan, ama özünde bu konuma uygun olmayan bir varlık olarak sunulur. Özellikle “도둑개 (Hırsız köpek)” ve “등겨 먹던 개 (Pirinç kabuğu yiyen köpek)” ifadeler, sıradan ve düşük konumda olan birinin, zamanla hak etmediği bir yüceliğe ulaştığı ima edilir. Bu tür anlatımlar, yalnızca bireyin aşırı hırsını değil, toplumsal adalet duygusuna aykırı biçimde yükselme ya da dış görünüşle gerçeği çarpıtma gibi durumları da eleştirir.

Bu tür atasözlerinde köpeğe atfedilen sembolizm, Dongheum'un (2010, s.44-45) Kore ve Çin'deki hayvan temalı atasözlerini karşılaştırmalı olarak incelediği çalışmasında da 'açgözlülük' özelliğiyle öne çıkmıştır. Araştırmaya göre, köpek genellikle yiyeceğe karşı güçlü bir bağımlılık gösteren bir hayvan olarak algılanmakta ve bu doymak bilmezliği nedeniyle hırsızlık gibi davranışlarla ilişkilendirilmektedir. Bu algı, yalnızca hayvan davranışına dair gözlemlerle sınırlı kalmayıp, toplum tarafından olumsuz değerlendirilen insan özelliklerinin —örneğin ölçsüz hırs, aşırı maddi tutku ve açgözlülük— eleştirel bir şekilde yansıtılmasında mecazî bir araç olarak kullanılmaktadır. Sonuç olarak, atasözlerinde köpek yalnızca iştahı güçlü bir hayvan olarak değil, toplumsal ahlâkın sınırlarını aşan davranışları eleştirmek amacıyla kullanılan sembolik bir figür hâline gelmektedir. Bu durum, Konfüçyüsçü değer sisteminde vurgulanan itidal, tevazu ve haddini bilme gibi erdemlerle de doğrudan ilişkilendirilebilir. Konfüçyüsçülükte hırs, insan doğasının bir parçası olarak kabul edilir, ancak bu arzular kontrolsüz bırakıldığında toplumsal düzensizliğe yol açacağına inanılır. Bu anlayışın temel kavramı olan "kendi arzularını bastırıp ritüel düzene geri dönmek" anlamındaki "克己復禮 (극기복례, Kijibokrye)", bireysel tutkuların dizginlenerek toplumsal düzenin temeli olan li (예, ritüel/nezaket kuralları) ilkesinin yeniden tesisi gerektiğini vurgular. Bu yaklaşım, bireysel özdisiplin yoluyla toplumsal düzeni sürdürmeyi amaçlayan Konfüçyüsçü ahlâkın temelini oluşturur (Encyclopedia of Korean Culture2).

4.4.1.4. Uygunsuzluk Sembolü

Bu makalede incelenen Korece köpek temalı atasözlerinde, köpeğin uygun olmayan ya da yakışsız bir durumu temsil ettiği örnekler tüm atasözlerinin yaklaşık %1,5'ini oluşturmaktadır. Bu temada köpek, kendisiyle bağdaşmayan bir statü, görünüm ya da nesneyle ilişkilendirilerek yerli yerinde olmama, kaba bir yapının incelikli bir şeyle buluşmasındaki gariplik gibi durumları hicvetmek için kullanılır.

Bu anlam, “개 발에 편자 (Köpek ayağına nal)” atasözünde açıkça görülmektedir. Bu ifade, köpeğin ayağına nal takılması gibi gereksiz, anlamsız ve yakışmayan bir çabayı anlatır. Burada köpek, sahip olmadığı bir statüye zorla uyarlanmak istenen bir varlık olarak görünür ve aynı zamanda göstermelik süslemeler, yapay uyarlamalar veya kişinin kendisine uygun olmayan şeylerle özdeşleşmesi de eleştiri konusudur.

Bu tür anlatımlar, geleneksel Kore toplumunda önemli bir değer olan kişinin konumuna uygun hareket etme ve uyum içinde yaşama anlayışını yansıtmaktadır. Koreliler için alçakgönüllülük, yalnızca dilsel bir nezaket değil, aynı zamanda taşınamayacak bir rolü üstlenmemek ve haddini bilerek davranmak gibi içselleştirilmiş bir davranış biçimi olarak görülür. Bu nedenle, kişinin ait olmadığı bir konumu istemesi veya abartılı bir süsleme ile kendini göstermesi, toplumsal uyumu ve estetik dengeyi bozan bir durum olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda köpek figürünün, doğasına uymayan şeylerle ilişkilendirilerek uyumsuzluk ve yapaylığı hicvetmesi, Kore kültüründeki yerleşik değer yargılarıyla yakından ilişkilidir (Choi, Han, & Kim, 2024, s.49).

4.4.1.5. Önyargı ve Olumsuz Damga Sembolleri

Korece köpek temalı atasözlerinde köpek, bazen toplumsal ya da bireysel düzeydeki önyargı, suçluluk duygusu ya da damgalanmışlık gibi olguları yansıtan bir mecaz olarak karşımıza çıkar. Bu gruba giren atasözleri, incelenen köpeklerle ilgili tüm atasözlerin yaklaşık %3,0'ünü oluşturmaktadır. Köpek burada, doğrudan bir davranıştan ziyade algılayış biçiminin çarpıklığı veya kişinin kendi geçmişinden kaynaklanan utanma ve savunma refleksi ile ilişkilendirilir.

“개 눈에는 똥만 보인다 (Köpeklerin gözüne sadece dışkı görünür)” atasözü, bir kişinin dünyayı kendi kirli, olumsuz ya da değersiz bakış açısıyla değerlendirdiğini ifade eder. Burada köpek, kendi iç dünyasındaki yozluk ya da düşüklükle dış dünyayı da aynı biçimde algılayan bireyi temsil eder. Aynı zamanda, bakışın nesnel değil, tamamen öznel bir filtreyle şekillendiğini vurgular.

Benzer biçimde “상추밭에 똥싼 개는 저 개 저 개 한다 (Marul tarlasına dışkısını yapan köpekler “o köpek, o köpek” der)” atasözü ise, bir suçlunun başkalarını işaret ederek kendini gizlemeye çalışmasını hicveder. Bu sözde köpek, kendi hatasının farkında olup da bu suçluluk hissini başkalarını suçlayarak bastırmaya çalışan kişiyi simgeler. Bu tür atasözleri, kişinin hem başkalarını nasıl algıladığını hem de kendi eksikliklerini bastırmak için geliştirdiği savunma mekanizmalarını yansıtan sosyal eleştirilerdir.

Bu sembolizm, Kore toplumunun toplumsal uyum, şeref ve haysiyet gibi değerlere verdiği önemi ve insanın kendi kusurunu nasıl inkâr ettiğine dair kolektif gözlemleri yansıtır. Köpek, bu bağlamda öznelliğin, utanmanın ve damgalanmışlığın dışavurumu olarak sembolleştirilmiştir.

4.4.1.6. Talihsizlik Sembollü

Korece köpek temalı atasözlerinde köpek, bazen insanın kaçamayacağı kaderi ya da peşini bırakmayan bir talihsizliği ifade eden mecazî bir figür olarak yer almaktadır. Bu tema, köpekle ilgili tüm atasözlerinin yaklaşık %3,0’ünü oluşturmaktadır. Burada köpek, doğrudan bir davranışı temsil etmekten çok, bireyin kontrolü dışında şekillenen kötü yaşam koşulları ile özdeşleştirilmiştir.

Bu tür atasözlerinde köpeğin kader ve talihsizlikle özdeşleştirilmesi, Kore halkının tarihsel olarak karşı karşıya kaldığı zorluklarla yakından ilişkilidir. Kore toplumu, uzun süre boyunca savaşlar, kıtlıklar, doğal afetler ve siyasi baskılarla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu süreçte bireyler, hayatlarının birçok yönünün kendi kontrolleri dışında şekillendiğini görmüş ve bu da kadercı bir dünya görüşünün halk arasında kökleşmesine neden olmuştur.

Kore toplumunda köpek, tarihsel olarak dışlanmış, değersiz ve hor görülen bir varlık olarak algılanmıştır. Bu algı, köpeği yalnızca sosyal hiyerarşinin en altında konumlandırmakla kalmamış, aynı zamanda kötü kaderin ve yoksul yaşamın sembolü hâline getirmiştir. Özellikle “제 팔자 개 못 준다 (Kendi kaderini köpeğe vermez)” atasözü, bireyin kendi denetimi dışında şekillenen hayat koşullarına duyduğu içsel kabullenışı ve buna eşlik eden kırılganlığı bir arada yansıtır. Benzer şekilde, “쇠뿔에 미끄러져 개똥에 코 방아 찧는다 (İnek gübresi üzerinde kayıp burnumu köpek gübresine çarptım)” atasözü ise talihsizliğin peş peşe geldiği, bir kötülüğün ardından daha da kötüsünün yaşandığı durumları hicveder. Bu tür sözlü ifadeler, Kore halkının zorlu tarihî deneyimleri karşısında geliştirdiği kaderci bakış açısını ve buna rağmen hayatı sürdürmeye dair dirençli tutumunu yansıtan önemli örneklerdir.

Bu atasözleri, Kore toplumundaki dayanma kültürü, başkalarının durumunu kıyaslayarak kendi talihsizliğini anlamlandırma eğilimi, ve şikâyetle sabır arasında gidip gelen çelişkili duyguları gözler önüne serer. Köpek burada şikâyet edilen ama ayrılınamayan bir hayatın simgesidir.

4.4.1.7. Dışlanma ve Yabancılık Sembolleri

Korece köpek temalı atasözlerinde köpek, toplumun ya da ailenin dışına itilen, tam olarak ait kabul edilmeyen bir varlık olarak da sembolleştirilmiştir. Bu kategoriye giren atasözleri, incelenen köpek ile ilgili tüm Korece atasözlerinin yaklaşık %3,0’ünü oluşturmaktadır. Bu temada köpek, ait olamayan, kabul görmeyen ve merkezî kimliğe erişemeyen bireyleri temsil eder.

Bu anlam, Korece atasözlerinden “개 보름 쇠뿔 한다 (Köpek yeni ayın ilk dolunay gününü geçiriyor gibi yapar)” ve “사위 자식 개 자식 (Damat, köpek gibi)” ifadelerinde açık biçimde görülmektedir. İlk atasözünde köpek, toplumsal kutlamaların dışında kalan, unutilan ve kolektif hafızada yer bulamayan bir figür olarak tasvir edilmektedir. İkinci atasözü ise damadın ailenin öz bireyi olarak kabul edilmediğini, dışlanmaya açık ve kalıcı olarak “öteki” konumunda görüldüğünü yansıtır. Burada köpek, görünüşte aileye dâhil olsa da içsel olarak benimsenmemiş bireyleri sembolize eder. Bu ifade, ailecilik toplum yapısı içerisinde damadın düşük statüsünü açıkça ortaya koymaktadır.

Kore'nin ailecilik perspektifinden bakıldığında, damat kan bağıyla doğrudan bağlı olmayan bir “dış kişi” olarak görülmekte ve bu nedenle tam anlamıyla aile bireyi olarak kabul edilmesi zorlaşmaktadır. Ayrıca, Soylarına değer veren Koreliler için oğula yüklenen soyun devamı sorumluluğunun damada verilmemesi de bu algıyı pekiştirmektedir (Choi, 1997, s.65-68). Bu bağlamda, “사위는 백 년 손이요 며느리는 종신 식구 (Damat, yüz yıllık misafirdir ve gelin ise ömür boyu aile üyesidir)” şeklindeki söz, damadın aileye geçici olarak dâhil edilen bir figür, gelinin ise kalıcı kabul edilen bir birey olduğunu ifade etmektedir. Bu sözden, kadınların kayın ailesinde erkeklere kıyasla daha uzun süre kalması ve buna bağlı olarak damadın eşinin ailesiyle yeterince güçlü bir bağ kuramaması nedeniyle misafir olarak algılandığı anlaşılmaktadır (Online JoongAng Gazetesi, 2017).

Joseon döneminin aile yapısından kaynaklanan geleneksel Kore toplumundaki aile merkezli anlayışta, kan bağına dayalı ilişkiler mutlak şekilde ön plandaydı. Bu nedenle, damat ya da ailenin dışından gelen bireyler, tam anlamıyla bir aile üyesi olarak kabul edilmekte zorlanıyordu. Bu tür bireyler, genellikle geçici ya da ikincil konumda değerlendirilmiş ve sosyal olarak dışlanmışlardır. Bu toplumsal algı, Korece atasözlerinde de yansımaları bulmuş; damat ya da dışarıdan gelen bireyler köpek metaforuyla betimlenerek, onların toplumdaki kırılgan ve sınırdaki statüsü sembolik biçimde ifade edilmiştir.

4.4.1.8. Hayal Kırıklığı Sembolü

Kore atasözlerinde köpek, zaman zaman arzuladığı hedefe ulaşamayan, çabası sonuçsuz kalan ya da beklediği sonuca erişemeyince durumu kabullenmek zorunda kalan bir bireyi temsil eden sembolik bir figürdür. Bu tür sembollerin yer aldığı atasözleri, çalışmada incelenen tüm köpek temalı Korece atasözlerinin yaklaşık %1,5'ini oluşturmaktadır. Bu bağlamda köpek, başarısızlık sonrası gelen boşluk hissi, kayıp duygusu ve kabulleniş gibi durumlarla ilişkilendirilir.

Bu sembolizm, özellikle “닭 쫓던 개 지붕만 쳐다본다 (Tavuğu takip eden köpek sadece çatıya bakar)” atasözünde açıkça görülmektedir. Bu sözde köpek, tavuğu yakalamaya çalışırken başarısız olmuş ve artık sadece tavuğun kaybolduğu çatıya bakmakla

yetinmektedir. Burada önemli olan köpeğin ne kadar çaba sarf ettiği değil, sonunda tavuğu yakalayamaması, yani başarısızlıkla sonuçlanan bir sürecin varlığıdır. Bu atasözü, boşa giden çabayı, gerçekleşmeyen arzuları ve buna eşlik eden çaresizlik veya teslimiyet duygusunu yansıtır.

Bu tür anlatımlar, Kore toplumunun hedef odaklı kültürel yapısıyla da yakından ilişkilidir. “모로 가도 서울만 가면 된다 (İster dolambaçlı yoldan git, yeter ki Seul’e var)” atasözü de bu anlayışı destekler niteliktedir. Bu söz, sürecin nasıl olduğundan ziyade nihai sonucun elde edilmesinin esas olduğunu vurgular ve Kore toplumundaki sonuç odaklılık eğilimini yansıtır (Shin, 2009).

Sonuç olarak, “닭 쫓던 개 지붕만 쳐다본다 (Tavuğu takip eden köpek sadece çatıya bakıyor)” gibi atasözleri; toplumun başarısızlığı küçümseyen yaklaşımının yanı sıra, başarısızlık sonrası sorgulamak yerine hızlıca kabullenmeye ve uyum göstermeye meyilli bir davranış biçimini temsil eder. Bu sözdeki köpek, yalnızca başarısız bir figür değil, aynı zamanda umut bağladığı şeyi yitirmiş ve sessizce bu kaybı izleyen bir karakter olarak karşımıza çıkar.

4.4.1.9. Acelecilik Sembolü

Korece köpek temalı atasözlerinde köpek, bazen sabırsızlıkla öne atılan, düşünmeden hareket eden ya da sonucunu hesaba katmadan davranan bireyleri temsil eden mecazî bir figür olarak yer alır. Bu anlamda kullanılan atasözleri, incelenen köpek ile ilgili tüm Korece atasözlerinin yaklaşık %1,5’ini oluşturmaktadır.

Bu temanın en belirgin örneği, “꼬리 먼저 친 개가 밥은 나중에 먹는다 (Önce kuyruğunu sallayan köpek yemeği daha sonra yer)” atasözüdür. Bu sözde köpek, heyecanla kuyruğunu sallayıp öne atılsa da, sonunda yemeği daha sonra alan bir konuma düşer. Bu, düşünmeden yapılan aceleci davranışların istenilen sonucu doğurmayabileceğini, hatta bazen öncelik yerine gecikmeyle sonuçlanabileceğini ifade eder. Köpek burada, davranışıyla sonuca ulaşma arasında tutarlılık kuramayan bireyleri simgeler. Bu çerçevede köpek, fazla erken davranmanın getirdiği ters etkiyi yansıtan uyarıcı bir figür olarak kullanılmaktadır.

Bu tür sembolizm, Kore toplumunun sıra ve düzen anlayışına, sabırlı davranışın ödüllendirilmesine ve acelecilik karşıtı kültürel eleştirilere işaret etmektedir. Özellikle hiyerarşik yapıların belirgin olduğu geleneksel Kore toplumunda, bireyin yerini bilmesi ve sıraya göre hareket etmesi önemli toplumsal değerler arasında yer almıştır. Bu durum, “Acele ettikçe dolan” anlamına gelen Kore atasözü “급할수록 돌아가라” aracılığıyla açıkça ortaya konur. Bu atasözü, Kore’de Üç Krallık Dönemi’nden Birleşik Silla’ya ve oradan da Goryeo dönemine uzanan süreçte resmî din olan Budizm düşüncesine dayanmaktadır. Budist anlayışta, insanın terk etmesi gereken üç unsur arasında hırs, öfke ve cehalet yer alır; bu üçü ise zihinsel acelecilikten kaynaklanan olgulardır (Moon, 2013, s.84). Dolayısıyla bu atasözü, bir yol ayrımında uzak ama güvenli bir köprü yolunu tercih etmenin, sonuçta hedefe daha hızlı ve sağlıklı ulaşmayı sağlayacak bir bilgelik olduğunu ifade etmektedir.

4.4.2. Türkçe Atasözleri

4.4.2.1. Bencillik, Çalım ve Kibirlilik Sembolleri

Türkçe köpek temalı atasözlerinde köpek, bazen kendini olduğundan üstün gören, sahip olmadığı meziyetlerle övünen, ya da yersiz bir şekilde kibirlenen bireyleri hicvetmek amacıyla mecazî bir figür olarak kullanılır. Bu temadaki atasözleri, köpeklerle ilgili Türkçe atasözlerinin yaklaşık %8,0’ini oluşturmaktadır. Bu oran, köpek figürünün toplumsal ölçülere uymayan davranışları eleştirmek için de sembol hâline geldiğini gösterir.

Bu anlam “İtin duası kabul olsa gökten kemik yağar”, “Çok havlayan köpek ısırılmaz”, “İt kağrı gölgesinde yürür de kendi gölgesi sanırmış” ve “Köpeğe gem vurma, kendisini at sanır” gibi atasözlerinde açıkça görülmektedir. Bu sözlerde köpek; yetersiz olduğu hâlde büyüklenen, gürültüyle varlık göstermeye çalışan, ya da geçici bir fırsatı kendine aitmiş gibi sanan bireylerin simgesi olarak yer alır. Halk söyleminde bu figür, içi boş özgüven, yüzeysellik ve toplumsal dengeyi bozan benmerkezci tavırlar ile ilişkilendirilmiştir.

Tevazu, Türkiye’de İslamî öğretilerle yakından ilişkili önemli bir ahlaki değer olarak kabul edilir. Zira İslam’a göre gerçek büyüklük yalnızca Allah’a mahsustur ve insanın kendini yüceltmesi, Allah’a karşı bir saygısızlık ve kulluk bilincinden uzaklaşma olarak değerlendirilir (Çağrı, 2011, s.583-585). Bu nedenle toplumda, kendini öne çıkaran

veya kibirli davranan kişilere karşı genellikle olumsuz ve eleştirel bir tutum sergilenir. Bu toplumsal bakış açısı atasözlerine de yansımış ve alçakgönüllülükten uzak bireyler zaman zaman “köpek” gibi olumsuz sembollerle betimlendiği düşünülebilir. Bu tür benzetmeler, toplumsal normlara aykırı davranışların hayvansal özelliklerle ilişkilendirilerek kınanmasını ifade eden geleneksel bir anlatım biçimidir.

Türkçe atasözlerinde köpek, kendini bilmezlik, aşırı özgüven ve kibirli davranışların mecazı olarak sıkça kullanılırken, bu tür anlamlar Korece atasözlerinde genellikle köpek figürüyle değil, farklı hayvanlar üzerinden, özellikle de tavşan (토끼) ve kurbağa (개구리) figürleriyle ifade edilmektedir. Korece’de “호랑이 없는 굴에 토끼가 왕 노릇한다 (Kaplan olmayan mağarada tavşan kral olur)” gibi atasözlerinde, tavşan gerçekte güçsüz ve önemsiz bir varlık olmasına rağmen, otorite figürü yokken kendisini büyük gören kibirli bir figürü temsil eder (Song, 1997, s.215). Aynı şekilde “개구리 올챙이 적 생각 못한다 (kurbağa, iribaşkenki hâlini hatırlamaz)” atasözü ise, geçmişteki değersizliğini unutarak şimdiki konumuna aşırı güven duyan ve böbürlenmiş kişileri hicveder (Song, 1997, s.572). Bu tür anlatımlar, Türkçe’deki “İt kağıt gölgesinde yürür de kendi gölgesi sanırmış” veya “Köpeğe gem vurma, kendini at sanır” gibi sözlü anlatımlarla işlevsel olarak benzerlik göstermektedir. Bu fark, iki toplumun hayvanlara yüklediği kültürel anlamlarla birlikte, toplumsal kibir ve haddini bilmezliğe dair eleştirileri hangi mecazlar üzerinden kurduklarını yansıtmaktadır.

4.4.2.2. Tembellik Sembolü

Türkçe köpek temalı atasözlerinde köpek, zaman zaman çalışma isteğinden yoksun, hazıra alışmış, ya da rahata düşkün bireylerin mecazı olarak yer alır. Bu anlamda kullanılan atasözleri, köpekle ilgili tüm Türkçe atasözlerinin yaklaşık %20’ini oluşturmaktadır. “Karnı tok it gölgede yatar” atasözü, ihtiyaçları karşılandığında harekete geçmeyen, fiziksel olarak eylemsiz ve zihinsel olarak da pasif kalan bireyleri tanımlar. Burada köpek, temel gereksinimleri sağlandığında çaba göstermeye yanaşmayan, yerinden kalkma gereği duymayan bir figür olarak resmedilir.

Bu atasözü, toplumdilbilimsel açıdan değerlendirildiğinde, toplumun çalışmaya yüklediği kültürel anlamı ve “rahata alışmanın” olumsuz bir toplumsal değer olarak nasıl

kodlandığını yansıtır. Türk halk söyleminde üretkenlik, aile sorumluluğu ve alın teriyle kazanma kavramları geleneksel olarak övgüyle anılmıştır. Buna karşılık, ihtiyacını giderdiği anda geri çekilen, konfor alanında kalan kişi, toplumun beklediği dayanışma ve üretim etiğine karşı kayıtsız biri olarak görülmüştür. Bu bağlamda köpek, burada yalnızca bir hayvan değil, toplumsal beklentileri karşılamayan bireylerin tembelliğini hicveden sembolik bir figürdür.

Bu bağlamda, Korece’de bu temaya en yakın örneklerden biri “배부른 고양이는 쥐를 잡지 않는다 (Tok kedi fare tutmaz)” atasözüdür (Song, 1997, s.293). Bu sözde kedi, ihtiyacı karşılandıktan sonra artık görevini yerine getirmeye gerek duymaz, yani, doyuma ulaştığında işlevsel motivasyonunu kaybeder. Toplumdilbilimsel açıdan bu atasözü, Kore toplumunda bireyin rol ve sorumluluklarının, çoğu zaman dışsal ihtiyaç ve baskılara göre şekillendiğini, ve rahatlık hâlinin genellikle görev ihmaliyle sonuçlanabileceğini yansıtır. Her iki kültürde de bu tür sözlü anlatımlar, toplumun çalışmaya yüklediği kültürel değerler ile eylemsizlik veya atalete yönelik olumsuz tutum arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.

4.4.2.3. Engelleyicilik Sembolü

Türkçe köpek temalı atasözlerinde köpek figürü, bazı durumlarda ilerleyen süreci kesintiye uğratmak isteyen ama bunu başaramayan, etkisiz engellemek isteyen bir bireyin mecazı olarak yer alır. Bu temaya uyan atasözleri, köpekle ilgili Türkçe atasözlerinin yaklaşık %2,0’ini oluşturur. “İt ürür, kervan yürür” atasözünde, köpek yüksek sesle karşı çıkan, rahatsızlık verici şekilde direnen ama gidişatı değiştirme gücünden yoksun olan bireyleri temsil eder. Burada kervan, toplumsal ya da yapısal ilerlemeyi simgelerken, köpek ise bu ilerlemeye sesli ama etkisiz direniş gösteren kişiyi temsil eder. Bu bağlamda köpek, aktif biçimde müdahale eden bir engelleyici olarak mecazlaşmıştır.

Toplumdilbilimsel açıdan bakıldığında, bu atasözü toplumun yeniliğe, harekete ya da kurulu düzene karşı çıkan marjinal veya muhalif sesleri nasıl sınırladığını gösterir. Halk söyleminde, dışsal eleştiri ya da direnişin, eğer sonuç üretmiyorsa, değersiz ve etkisiz kabul edilmesi yaygındır. Bu nedenle köpek burada sadece ses çıkaran değil, süreci bilinçli biçimde kesmeye çalışan ama gücü yetmeyen bir figür olarak değerlendirilir.

Korece’de bu duruma kısmen karşılık gelebilecek bir örnek ise “개가 짖어도 기차는 달린다 (Köpek havlıyorsa da tren gider)” atasözüdür. Bu söz de, gereksiz müdahalelerin veya engellemeye dönük tepkilerin doğanın ya da büyük süreçlerin akışını değiştiremeyeceğini anlatır. Her iki atasözünde de köpek, etkili olmaya çalışan ama güçsüz kalan bir engelleyici olarak sembolize edilmiştir.

4.4.2.4. İsrâf Sembolü

Türkçe atasözlerinde köpek, bazı durumlarda kontrolsüz ve düzensiz bir yaşam tarzının doğurduğu toplumsal düşkünlüğün simgesi olarak da karşımıza çıkar. Bu temaya uyan atasözleri, incelenen köpek ile ilgili Türkçe tüm atasözlerinin yaklaşık %2,0’ini oluşturur. “Bekarın parasını it yer, yakasını bit” atasözü, evlenmemiş, düzenli bir hayatı olmayan kimselerin, hem maddî kaynaklarını israf edeceğini hem de zamanla kişisel bakım ve sosyal itibarını yitireceğini ifade eder. Burada “it”, bu savrulmuş hayatın içinde malın değersiz kişilere gitmesini, “bit” ise kişisel ihmalin yol açtığı düşkünlük hâlini simgeler.

Bu atasözü, Toplumdilbilimsel açıdan değerlendirildiğinde, Türk toplumunda bekarlığın, sahipsizlikle ve sosyal denetimsizlikle ilişkilendirilen olumsuz bir durum olarak kodlandığını yansıtır. Aynı zamanda, köpek ve bit gibi figürler, sadece hijyen ya da ekonomik kayıpları değil, sosyal normlardan sapmış bireyin yaşadığı çöküşü de temsil eder. Bu bağlamda köpek figürü, israf sembolünden ziyade yaşamsal çöküşü hızlandıran çevresel tehditlerin kişileştirilmiş biçimi olarak da anlam kazanır.

Bu toplumsal algının temelinde, Türk kültürünün derin biçimde etkilendiği İslami değerler sistemi yer almaktadır. İslam’da evlilik, bireysel sorumluluğun ve toplumsal düzenin temel bir unsuru olarak görülmekte, hem dinî hem de ahlaki bir görev olarak teşvik edilmektedir. Evlilik, yalnızca bireysel mutluluk için değil, toplumun ahlaki bütünlüğü ve istikrarı için de gerekli bir kurum olarak değerlendirilir. Nitekim Peygamber Muhammed’in, “Evlenmek benim sünnetimdir; kim sünnetimden yüz çevirirse, benden değildir” (Al-Bukhārī, Nikâh, 1) hadisi, evliliğin hem kişisel hem de toplumsal bir sorumluluk olduğu fikrini destekler. Bu anlayış, Türk toplumunda bekar bireylerin genellikle sorumsuzluk, dağınıklık ve toplumsal normlara uyumsuzluk gibi olumsuz imgelerle ilişkilendirilmesine zemin hazırlamıştır.

Korece'de ise, bu derece çok katmanlı bir anlamı hayvan figürleriyle mecazlaştıran atasözü bulunmamaktadır. İsrâf sembolü, Kore atasözlerinde genellikle bireyin iç disiplini, zaman yönetimi, ya da aile eksikliğinin yol açtığı duygusal dengesizlik gibi insan merkezli yorumlarla aktarılır. Bu da iki kültürün, yaşam düzeni ve sosyal kontrol algılarını farklı mecaz sistemleriyle ifade ettiğini gösterir.

4.4.2.5. Deneyimsizlik ve Yetersizlik Sembolleri

Türkçe atasözlerinde köpek, bazı durumlarda yetersiz bilgiyle uzmanmış gibi davranan kişileri hicvetmek için kullanılan bir figürdür. Bu temaya ait atasözleri, incelenen köpeklerle ilgili tüm Türkçe atasözlerinin yaklaşık %2,0'ini oluşturur. “Bakmakla usta olursa, köpekler kasap olurdu” atasözü, sadece gözlemle ya da dışarıdan izleyerek bilgi edinmenin, uygulamalı bilgi ve deneyimin yerini alamayacağını vurgular. Bu sözde köpek, kasabın her hareketini görse de onu taklit ederek aynı beceriyi kazanamayacak bir varlık olarak sunulur. Böylece köpek, gözleme dayalı ama deneyimsizlikle hareket eden yetersiz bireylerin sembolü hâline gelir.

Bu atasözü, Toplumsal bağlamda değerlendirildiğinde, Türk toplumunda gerçek bilgiyle görünüş arasındaki ayrımı nasıl önemseydiğini gösterir; yalnızca bir mesleği seyretmek değil; o mesleğin pratiğini bizzat tecrübe etmek ve sabırla öğrenmek değerli olduğu anlaşılmaktadır.

Korece'de ise bu temaya benzer bir ifade “서당 개 삼 년이면 풍월 한다 (Mektepteki köpek bile üç yıl geçince şiir okur hale gelir.)” gibi, gözlemle bile bir şeyler öğrenilebileceğini öne süren daha iyimser yaklaşımlar üzerinden kurulur. Bu da, Türkçe'de gözlemsel bilgiye karşı mesafeli, Korece'de ise öğrenmenin farklı yollarına açık bir dil kültürünü yansıtır.

4.4.2.6. Yanlılık Sembolü

Türkçe atasözlerinde köpek, bazı durumlarda görevi gereği tarafsız olması gereken bir varlığın, yakınlık ilişkileri nedeniyle taraflı davranmasını sembolize eder. Bu kapsamdaki atasözler köpeklerle ilgili tüm atasözlerinin yaklaşık %2,0'ini oluşturur. “Komşu iti

komşuya ürümez” atasözü, özellikle komşuluk, hısımlık veya çıkar ilişkilerinin, adalet veya görev anlayışının önüne geçtiği durumları eleştirir. Burada köpek, normalde tehlike sezdiğinde havlayarak tepki veren bir varlıkken, komşusunu tanıdığı için görevini yapmaz ve böylece duygusal bağlılığın adaletin önüne geçtiği bir davranış biçimini yansıtır.

Bu atasözün ortaya çıkışı, özellikle geleneksel Anadolu toplumlarında kişisel ilişkilere dayalı sosyal yapının, adalet ya da tarafsızlık gibi evrensel değerlere zaman zaman baskın geldiği durumlardan kaynaklanır. Türk kültüründe komşuluk, dayanışma ve sadakat gibi değerler yüceltilmekle birlikte, bu bağların bireylerin görev bilincini ya da adalet anlayışını gölgelediği anlar da olmuştur. Bu durum, toplum içinde sadece akrabalık ve yakınlık ilişkilerine göre davranan kişilere yönelik bir halk eleştirisi olarak anlam kazanır.

SONUÇ

Bu çalışma, Korece ve Türkçe köpek temalı atasözlerini toplumdilbilimsel bir bakış açısıyla karşılaştırmalı olarak analiz etmeyi amaçlamış ve bu doğrultuda her iki kültürdeki köpek sembolizminin tarihsel, kültürel, sosyolojik ve dilsel temellerini ayrıntılı biçimde incelemiştir. Elde edilen veriler ışığında, köpek figürünün yalnızca dilsel bir unsur değil, aynı zamanda her iki toplumun değerler sistemini, sosyal yapısını ve tarihsel tecrübelerini yansıtan güçlü bir kültürel sembol olduğu ortaya konmuştur.

Öncelikle her iki toplumun köpeğe yönelik genel bakış açısı ve kültürel bağlamda köpeğin konumu incelendiğinde, geleneksel Kore toplumunda köpeklerin hem sadık bir bekçi hem de belirli dönemlerde et kaynağı olarak işlevsel bir rol üstlendiği görülmektedir. Ancak modernleşme ve bireysel yaşam tarzlarının etkisiyle bu algı zamanla değişmiş; günümüzde köpekler, Kore toplumunda giderek daha fazla evcil dost ve duygusal destek unsuru olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Türkiye’de ise köpek, hem sadakat ve koruma gibi olumlu, hem de uğursuzluk ve ölüm gibi olumsuz çağrışımlara sahip çok katmanlı bir figür olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, Türk kültüründe köpeğin hem gündelik yaşamda hem de mitolojik ve inanç sistemlerinde önemli ancak çelişkili bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Bu tür kültürel arka planların, iki toplumun atasözlerine nasıl yansıdığını incelemeye yönelik yapılan araştırma sonucunda, hem Korece hem Türkçede köpek temalı atasözlerinin hayvan temalı atasözleri içinde anlamlı bir orana sahip olduğu tespit edilmiştir (Korece’de %17,5; Türkçede %15,0). Ayrıca, bu atasözlerinin büyük kısmı olumsuz semboller içermekle birlikte, azınlıkta kalan olumlu temsillerde bile köpeğin sadakat, koruyuculuk ve öğrenme gibi önemli toplumsal değerleri temsil ettiği görülmektedir. Korece’de olumlu sembollerin toplam oranı %22,7 iken, Türkçede bu

oran %20,0'dir. Bu durum, her iki kültürde de köpeğe dair toplumsal algının benzer yönler taşıdığını, ancak anlamların dayandığı kültürel arka planların oldukça farklılaştığını göstermektedir.

Olumlu sembollere bakıldığında, her iki kültürde de köpek figürü, sadakat ve koruyuculuk bağlamında önemli bir yer tutmaktadır. Kore'de “개도 주인을 알아본다 (Köpek bile sahibini tanır)” gibi atasözleri, köpeğin sahibine olan sadakati ve tanıma yeteneğini öne çıkarırken, Türkçede “Köpek sahibini ısırmaz” gibi atasözleri, köpeğin minnettarlığı ve karşılıklı güveni temsil ettiğini göstermektedir. Bu semboller, toplumların köpeği evcilleştirilmiş ve güvenilen bir varlık olarak kabul etmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca, hem Kore'de hem Türkiye'de köpeğin toplulukları dış tehditlerden koruyan bir varlık olarak kabul edilmesi, onun koruyuculuk sembolüne dönüşmesini sağlamıştır. Ancak bu sembolizmin arka planı kültürel olarak farklıdır: Kore'de köpek, Şamanist geleneklerde kötü ruhları uzaklaştıran kutsal bir rehber olarak görülürken; Türk kültüründe köpek, göçebe yaşam tarzının etkisiyle sürüleri ve aileyi yırtıcılardan koruyan işlevsel bir yardımcıdır.

Öğrenme ve çaba sembolizmi de her iki dilde mevcuttur. Korece'de “서당 개 삼 년이면 풍월 한다 (Mektepteki köpek bile üç yıl geçince şiir okur hale gelir.)” gibi ifadeler, gözlem yoluyla bile öğrenmenin mümkün olduğu inancını aktarırken; Türkçede “Köpek suya düşmeyince yüzmeyi öğrenmez” sözü, deneyim ve pratiğin önemi vurgulanarak daha pragmatik bir öğrenme anlayışını yansıtır. Bu farklılık, Kore'de Konfüçyüsçü düşünce sisteminin eğitime verdiği önemin, Türkçede ise deneyime dayalı öğrenmenin öne çıkmasının bir yansımasıdır.

Öte yandan, olumsuz semboller açısından da birçok ortaklık gözlemlenmiştir. Her iki kültürde de köpek, alçaklık, değersizlik, saldırganlık, sorumsuzluk, müdahalecilik, ahlaki yozlaşma, cehalet gibi bireysel veya toplumsal sapmaları temsil etmek amacıyla mecazi olarak kullanılmaktadır. Ancak sembollerin arka planında farklı kültürel duyarlılıklar yatmaktadır. Örneğin, Kore atasözlerinde köpek, “삼 년 먹여 기른 개가 주인 발등을 문다 (Üç yıldır beslediği köpek, sahibinin ayağını ısırır)” gibi ifadelerle ihanet, ikiyüzlülük ve riyakârlık gibi soyut, ahlaki çöküşleri temsil ederken; Türkçede “Köpeğe

gem vurma, kendini at sanır” gibi sözlerle kibirlilik ve haddini aşma gibi davranışsal kusurlar eleştirilir. Bu fark, Kore toplumunun içsel ahlak ve sosyal uyuma odaklı değer sistemi ile Türk toplumunun daha çok davranış ve görev etiğine dayalı yapısı arasındaki farkı yansıtmaktadır.

Korece atasözlerinde ayrıca köpek, “개 팔자가 상팔자라 (Köpeğin kaderi bile talihlidir)” gibi ifadelerle kışkırtılan, özgürlük ve tatmin arzusunu yansıtan bir figür olarak da karşımıza çıkar. Bu yaklaşım, Kore halkının tarih boyunca yaşadığı sıkıntılar ve kolektif travmalar nedeniyle idealize edilen, sorumluluktan uzak bir yaşam arzusu ile ilgilidir. Buna karşın Türk atasözlerinde köpek, genellikle üretkenlik ve görev bilinci ile ilişkilendirilir; “Aç it av almaz” gibi sözlerle bireyin toplumsal katkısı sorgulanır. Bu da Kore’de bireyin iç dünyasındaki huzur arayışıyla, Türkiye’de ise dış dünyadaki işlevsel katkı arasındaki farkı ortaya koymaktadır.

Toplumdilbilimsel açıdan bakıldığında, köpek temalı atasözleri, birey-toplum ilişkilerinde ahlaki sınırların nerede çizildiğini, hangi davranışların yüceltildiğini veya dışlandığını göstermektedir. Köpek figürü, yer yer aşağılayıcı bir varlık, yer yer sadık bir yardımcı olarak toplumların kolektif bilinçaltında yer edinmiştir. Özellikle toplumların sınıfsal yapısı, dini inanışları, ekonomik yaşam tarzı ve tarihsel travmaları bu sembolizmin biçimlenmesinde belirleyici olmuştur. Kore’de Konfüçyüsçülük, patrilineal aile yapısı, Şamanizm ve tarihsel trajediler; Türkiye’de ise İslam ahlakı, göçebe kültür, üretkenlik ve sosyal denetim gibi etkenler, köpek figürünün anlam yüklenmesinde temel rol oynamıştır.

Bu bağlamda, köpek temalı atasözlerinin dil öğretimi açısından da önemli katkılar sunduğu söylenebilir. Özellikle Korece öğrenen Türk öğrenciler veya Türkçe öğrenen Koreli öğrenciler için bu tür atasözü karşılaştırmaları, yalnızca kelime ve gramer bilgisini değil; aynı zamanda o dilin düşünce tarzını, kültürel değerlerini ve sosyal yapısını anlama açısından büyük avantaj sağlar. Öğrenciler, bir dilin metaforik yapısını ve kültürel bağlamını çözümleyerek, yalnızca dili öğrenmekle kalmaz; aynı zamanda o toplumun dünyayı nasıl algıladığını da öğrenmiş olur. Ayrıca, atasözleri gibi kalıplaşmış ifadelere hâkim olmak, iletişimde doğallık ve bağlamsal uygunluk açısından da önemli bir yetkinlik kazandırır.

Sonuç olarak, bu çalışma yalnızca Korece ve Türkçedeki köpek temalı atasözlerinin sınıflandırılması ve anlam analizi ile sınırlı kalmamış; aynı zamanda bu dilsel yapıların toplumların değerler sistemi, kültürel hafıza ve sosyolojik yapılarıyla nasıl bağlantılı olduğunu da kapsamlı bir şekilde ortaya koymuştur. Bu yönüyle çalışma, hem dil bilimi hem toplumdilbilim hem de kültürel çalışmalar açısından disiplinlerarası bir katkı sunmaktadır. Özellikle kültürlerarası iletişimin gelişmesi, dil öğretiminin derinleşmesi ve atasözlerinin kültürel çözümleme aracı olarak değerlendirilmesi açısından bu tür karşılaştırmalı çalışmaların arttırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu çalışma, şu katkılarda bulunmaktadır:

- Korece ve Türkçe atasözlerinin kültürel kodlarını açığa çıkararak, dilsel sembollerin sosyokültürel temellerini görünür kılmıştır.
- Atasözlerinin birey-toplum ilişkileri üzerindeki yansımalarını köpek teması üzerinden derinlemesine analiz ederek toplumdilbilimsel çözümlemeye katkı sağlamıştır.
- Dil öğrencileri için kültürel farkındalık oluşturacak bir araç niteliği taşımakta, özellikle metaforik anlatım ve deyimsele ifadelerin daha iyi kavranmasına zemin hazırlamaktadır.
- Toplumların hayvanlara atfettiği sembolik anlamlar üzerinden, tarihsel deneyimlerin, ekonomik yapının ve ahlaki değerlerin dile nasıl yansıdığını göstermiştir.

Dolayısıyla bu araştırma, yalnızca akademik dünyaya değil, aynı zamanda dil öğretimi, kültürel diplomasi ve çokkültürlü eğitim alanlarına da somut katkılar sunabilecek nitelikte bir kaynak olarak değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, Ö. A. (1971). *Atasözleri sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Al-Bukhārī* (E. M. Z. al-Nāşir). Dār Ṭūq al-Najāh.
- Batdolga, B(밤바체렐 받돌가). (2013). *A comparative study of Korean and Mongolian proverbs: mainly proverbs related to horse* (한국과 몽골의 속담 비교 연구 : ‘말(馬)’ 관련 속담을 중심으로) [Yüksek lisans tezi, Kongju University]. <https://scienceon.kisti.re.kr/srch/selectPORSrchArticle.do?cn=DIKO0013046146>
- Bolomaa (별로마). (2009). *The research of symbolic meaning expressed in Korean animal proverbs* (한국어의 동물 속담에 나타난 상징의미 연구) [Yüksek lisans tezi, Konkuk Üniversitesi]. https://konkuk.dcollection.net/public_resource/pdf/0000000489075_20250602071251.pdf
- Bulut, Ö. (2020). *Dil ve kültür bağlamında Almanca ve Türkçe’de hayvan adları içeren atasözleri ve deyimler* (Yayın No. 634311) [Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. <https://avesis.omu.edu.tr/yonetilen-tez/59154391-5a6d-4532-acd6-689baad2b0ca/dil-ve-kultur-baglaminda-almanca-ve-turkcede-hayvan-adlari-iceren-atasozleri-ve-deyimler>
- Choi, H(최훈석), Han, J(한지민) & Kim, D(김도일). (2024). Korean Lay Theory of Modesty: Critical Analysis of the ‘Modesty Bias’ Perspective and Suggestions for Future Research (겸손에 관한 한국인의 상식이론: ‘겸손 편향’ 관점의 한계 및 장래연구 제언). *Korean Journal of Social and Personality Psychology* (한국심리학회지: 사회및성격), 38(1), 45-69. 10.21193/kjspp.2024.38.1.003
- Choi, J(최준식). (1997). *Do Koreans have a culture? (한국인에게 문화는 있는가)*. 사계절출판사.
- Choi, M(최미영). (2006). *Comparative analysis on the proverbs concerned with animals of Korea and Japan proverbs - focused on twelve zodiac animals (한 · 일 양국의 동물속담 비교 . 분석 -12 지 동물을 중심으로-)* [Yüksek lisans tezi, Kyunghee University]. <https://dl.nanet.go.kr/SearchDetailView.do?cn=KDMT1200645391>
- Çağrııcı, M. (2011). Tevazu. *İslamansiklopedisi*, 40, 583-585.
- Dehcheshmeh, S. M. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türkçe Farsça hayvan adları içeren deyim ve atasözlerinde dilsel ve kültürel benzerlikler* (Yayın No.696645) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. <https://avesis.deu.edu.tr/-yonetilen-tez/a32a4157-46de-4b86-b85d-75a31abeaac6/yabanci-dil-olarak-turkce-ogretiminde-turkce-farsca-hayvan-adlari-iceren-deyim-ve-atasozlerinde-dilsel-ve-kulturel-benzerlikler>
- Doğan, L. & Bayraktar, F. S. (2002). Türk kültüründe ve atasözlerinde hayvanlarla ilgili inanışlar. *Türk Kültürü Aylık Dergisi*, 468, 229-256. https://www.academia.edu/37038652/T%C3%9CRK_K%C3%9CLT%C3%9CR

%C3%9CNDE_VE_ATAS%C3%96ZLER%C4%B0NDE_HAYVANLARLA_
%C4%B0LG%C4%B0L%C4%B0_%C4%B0NANI%C5%9ELAR

- Dongheum(동함). (2010). *A comparative study of Chinese and Korean animal proverbs - focusing on proverbs about dogs* (한·중 동물 속담 비교 연구 – ‘개’에 관한 속담을 중심으로) [Yüksek lisans tezi, Kyung Hee Üniversitesi]. https://m.riss.kr/search/detail/DetailView.do?p_mat_type=be54d9b8bc7cdb09&control_no=2f5f423e1f9afe6dffe0bdc3ef48d419&keyword
- Düşmez, Ö. A. (2014). *Türk atasözlerinde geçen hayvan adlarına göre kavram profilleri* (Yayın No.398287) [Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi]. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/130548/yokAcikBilim_10059053.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
- Encyclopedia of Korean Culture1 (한국민족문화대백과사전). Hunting Scene Painting (수렵도, 狩獵圖), <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0031313>
- Encyclopedia of Korean Culture2 (한국민족문화대백과사전). 극기복례 (克己復禮). <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0007342>
- Ercan, C. A. (2020). *Türk dünyası atasözlerinde mitolojik izler* (Yayın No. 624948) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/372787/yokAcikBilim_10333908.pdf?sequence=-1
- Erdoğan, S. (2020). Atasözleri ve deyimlere göre Türkçe’deki “it ve köpek” kavramları. *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, 14, 135–148. <https://doi.org/10.29228/cahij.43212>
- Erkan, A. (2021). *A study on Korean culture education for turkish students -focus on the comparison Korean and turkish female proverbs-* (터키인 한국어 학습자를 위한 한국 문화 교육 연구) [Yüksek lisans tezi, Paichai University]. https://m.riss.kr/search/detail/ssoSkipDetailView.do?p_mat_type=be54d9b8bc7cdb09&control_no=169f3c1ea99d01cbffe0bdc3ef48d419#redirect
- Eyüpoğlu, A. (2017). *Kazan-Tatar Türkçesi ile Özbek Türkçesinde hayvan adları ile kurulan atasözlerinin karşılaştırmalı incelemesi* [Yüksek lisans tezi, Ordu Üniversitesi]. <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/518448>
- Gass, S. M., & Varonis, E. M. (1991). *Miscommunication in nonnative speaker discourse*. In N. Coupland, H. (akt. McKay, 1996, s.12.)
- Gencel, İ. E., & Müderrisoğlu, M. V., & Solmaz, T. A. (2020). Yaygın eğitim ve deneyimsel öğrenme. *Deneyimsel Eğitim Merkezi Derneği*, 1-130. <https://www.deneyimselogrenme.com/post/yayg%C4%B1n-e%C4%9Fitim-ve-deneyimsel-%C3%B6%C4%9Frenme>
- Gülaçar, İ. (2013). İslâm ahlâk esasları ve felsefesi. *İslam Araştırma Dergisi*, 27(2), 205–212. <https://www.islamiarastirmalar.com/wp-content/uploads/2023/11/10-53.pdf>
- Haber Merkezi. (2024, 23 Nisan). Dişi Köpek Kuyruğunu Sallamayınca, Erkek Köpek Ardına Düşmez atasözünün anlamı nedir?. *Malatya Söz*,

<https://www.malatyasoz.com/haber/19963315/disi-kopek-kuyrugunu-sallamayinca-erkek-kopek-ardina-dusmez-atasozunun-anlami-nedir>

- Ham, S. (2014). *Anlamıyla Kore tarihi (뜻으로 본 한국역사)*. 한길사.
- Has, S., & Atay, A. (2020). Dil kültür etkileşimi açısından “ekmek” ve “pirinç (kome 米)” sözcüklerinin deyim ve atasözlerindeki anlam değerleri. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 5(10), 141-153. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akader/issue/57649/795894>
- Hsu, C. Y. (2009). *A comparative study of animal proverbs in Chinese and Korean (중국어와 한국어의 동물 속담 비교 연구)* [Yüksek lisans tezi, Chinese Culture Üniversitesi]. <https://hdl.handle.net/11296/kk8fjw>
- Hymes, D. (1972). *On communicative competence*, University of Pennsylvania Press. 53-73.
- Jang, A(장안영). (2021). Korean women's proverbs and language ideology (한국의 여성 관련 속담과 언어 이데올로기). *Oriental Cultural Institute (동양문화연구원)*, 35, 239–262. <https://doi.org/10.22863/eacs.2021.35..239>
- Jang, S(장승희). (2015). The essence of trust in Confucianism and trust education :focus on the concept of ‘trust’ in the analects of Confucius (유교에서 신뢰의 본질과 신뢰교육 - 『논어』의 ‘信’ 개념을 중심으로). *Korean Ethics Society (윤리연구)*, 1(103), 83–113. <https://doi.org/10.15801/je.1.103.201509.83>
- Jo, H(조향록). (2005). New direction of teaching Korean culture for Korean language learners (한국어 학습자를 대상으로 하는 문화교육의 새로운 방향), *The International Association For Korean Language Education (국제한국어교육학회)*, 16(2), 279-306. https://www.kci.go.kr/kciportal/landing/article.kci?arti_id=ART001130566
- Jo, H(조현용). (2017). *Korean language, speaking culture (한국어, 문화를 말하다)*. 하우. (Akt. Oyunbileg, 2018)
- Kahrıman, M. (2014). A Study on Education Method of Korean Culture by Using Proverbs for Turkish Learners (터키인 학습자를 위한 속담을 활용한 한국문화 교육 방안) [Konferans sunumu], İstanbul Üniversitesi. <https://blogs.helsinki.fi/eakle-7/files/2018/04/Merve-KAHRIMAN-%EB%85%BC%EB%AC%B8.pdf>
- Kang, J(강지연). (2010). An analysis of Xunzi's theory of human nature- focusing on desires, confirmation, and self-cultivation – (순자의 인간본성론에 관한 소고 - 욕구와 승인, 자아 수양의 문제를 중심으로 -). *Korea Philosophical Society(대한철학회)*, 115, 1–21. <https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART001474011>
- Kavak, F. (2021). Arap ve Türk atasözlerinde ortak çağrışımlar. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 30(1), 135–183. <https://doi.org/10.51447/uluifd.871493>

- Kim, H(김현숙). (2016). Study on characteristics of proverb for culture education (문화교육을 위한 속담의 특징 고찰). *The Research Society Of Language And Literature* (어문연구학회), 87, 251–276. <https://doi.org/10.17297/rsll.2016.87..010>
- Kim, J(김종대). (2001). *The symbolic world of Korean culture through 33 animals* (33 가지 동물로 본 우리문화의 상징세계). 다른세상.
- Kim, K(김경화). (2021, 12 Mayıs). "Korean and Japanese drinking cultures may differ, but isn't 'truth drunk' universal?" (“한일 음주 문화는 달라도, '취중진담'은 공통이라고?”), *The Korea Times* (한국일보) <https://www.hankookilbo.com/News/Read/A2021051009470005113>
- Kim, M(김명화). (2011). *The comparative study of Korean and Chinese proverbs of the twelve animal* (한·중 12 지신 동물 속담 비교 연구) [Yüksek lisans tezi, Kongju National Üniversitesi]. https://m.riss.kr/search/detail/DetailView.do?p_mat_type=be54d9b8bc7cdb09&control_no=4be82c77f14f2daeffe0bdc3ef48d419&keyword=
- Kim, M(김미애). (2009). *Comparing animal proverbs in Korea and China: focusing on the animals of the zodiac* (한국과 중국의 동물속담 비교 – 십이지신 동물을 중심으로) [Yüksek lisans tezi, Hanyang Üniversitesi]. https://m.riss.kr/search/detail/DetailView.do?p_mat_type=be54d9b8bc7cdb09&control_no=c076549baeb6809affe0bdc3ef48d419
- Kim, S(김선평). (1995). *The story of the twelve zodiacs* (열두 띠 이야기). 집문당. (akt. Kim, 2009)
- Kim, S(김승용). (2021). *Korean absolute knowledge* (우리말 절대지식). 동아시아.
- Kurucu, A. (2020). *Türkiye ve Kosova'da kullanılan atasözlerinde hayvan adları* (Yayın No. 646181) [Yüksek lisans tezi, Ordu Üniversitesi]. <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/102925>
- Kurudayıoğlu, M., & Temur, N. (2021). 21. yüzyıl becerileri çerçevesinden Türk atasözlerine bir bakış. *Bilig*, 99, 1–25. <https://doi.org/10.12995/bilig.9900>
- Küçük, S., & Zeyrek, S. (2023). Türk atasözlerinde geçen bazı hayvan imgeleri üzerine tespitler. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 9(4), 730–749. <https://doi.org/10.20322/littera.1364359>
- Labov, W. (1966). *The social stratification of English in New York City*. Center for Applied Linguistics.
- Labov, W. (1972). *Sociolinguistic patterns*. University of Pennsylvania Press.
- Lee, B(이병희). (2021). The methods and martial nature of hunting in Goryeo (고려시기 사냥의 방법과 尚武性). *The Dongguk Historical Society* (동국사학), 72, 5–44. <https://doi.org/10.22912/dgsh.2021..72.5>
- Lee, J. (2020). Kore kültüründe 12 hayvan sembolleri ve anlamları. *Uluslararası Karşılaştırmalı Edebiyat, Tarih ve Düşünce Dergisi*, 9, 198–232. <https://doi.org/10.38060/kare.680379>

- Lee, K(이극). (2008). *A comparative study of proverbs about animals in Korea and China* (한국과 중국의 동물에 관한 속담의 비교 연구) [Yüksek lisans tezi, Kyunghee Üniversitesi].
https://m.riss.kr/search/detail/DetailView.do?p_mat_type=be54d9b8bc7cdb09&control_no=4f325cb66816d365ffe0bdc3ef48d419
- Lee, K(이기문). (1982). *Dictionary of Proverbs* (속담 사전). 일조각.
- Lee, S. (2023). *Türk ve Kore kültüründe hayvan adi içeren atasözleri üzerine bir karşılaştırma* (Yayın No. 772647) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi].
<http://hdl.handle.net/11655/28572>
- Lee, T. (2017). *Kore atasözlerinin mukayeseli incelenmesi* (Yayın No. 453096) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=zVstU3E5xQeuwx0BHzyw3Q&no=8grzxTkkipBlceNaUp9oQw>
- Lee, Y(이윤희), & Kim, J(김진수). (2018). The pragmatic reconsideration of the functions of a proverb, the language of story (속담, 이야기의 언어, 그 기능에 관한 화용론적 재고). *Korean Language and Literature Society* (한국어문학회), 142, 1–31. <https://doi.org/10.37967/emh.2018.12.142.1>
- McKay, S. L., & Hornberger, N. H. (1996). *Sociolinguistics and language teaching*. Cambridge University Press.
- Minguillan, J. M. D. (2006). *Cultural and linguistic comparison of the Korean and American-British animal proverbs* (한국과 영·미 문화권 동물 속담의 문화언어학적 비교) [Yüksek lisans tezi, Chonnam National University].
<http://www.riss.kr/link?id=T10711466&outLink=K>
- Ministry of the interior and safety(법무부). (2024). *Short-term foreign visitors by nationality (region) by year* (연도별 단기체류외국인 국적(지역)별 현황). Ministry of The Interior and Safety.
<https://www.data.go.kr/data/15100003/fileData.do>
- Moon, T(문태준). (2013, Şubat). More haste, less speed (급할수록 돌아가라). *Narakjungje* (나라경제), 2, 1-100.
<https://ieec.kdi.re.kr/userdata/nara/201302/201302.pdf>
- Nasr, S. H. (2009). İslami çalışma ahlakı. *İş Ahlakı Dergisi*, 2(3), 143–151.
<https://isahlakidergisi.com/content/7-sayilar/3-2-cilt-1-sayi/b007/nasr.pdf>
- Oyunbileg, P. (2018). *The comparative study of Korean and Mongolian proverbs of the twelve animal – Focusing on the dog, the cow, the tiger, the horse* (한국어와 몽골어의 12 지 동물 속담 연구 - 개, 소, 호랑이, 말을 중심으로-) [Yüksek lisans tezi, Sangmyung Üniversitesi].
https://smulib.dcollection.net/public_resource/pdf/200000116198_20241129063601.pdf
- Oyungerdene(어용에르덴). (2012). *Comparative study of the proverbs of Korean and Mongolian centered on animal proverbs* (한국과 몽골어의 속담어 비교 연구-

- 동물 속담어를 중심으로-) [Yüksek lisans tezi, Gangnam University].
<http://www.riss.kr/link?id=T13752631&outLink=K>
- Potapova, A(포타포바 알리나). (2021). *A comparative study of proverbs related with animals in Korean and Ukrainian* (한국어와 우크라이나어의 동물 관련 속담 비교 연구) [Yüksek lisans tezi, Inha University].
https://m.riss.kr/search/detail/DetailView.do?p_mat_type=be54d9b8bc7cdb09&control_no=f2da9767b377ad1affe0bdc3ef48d419
- Ran, W. (2016). *Contrastive study on symbolic meaning of 12 zodiac in Korean and Chinese proverbs* (한·중 12 지신 동물 속담의 상징의미 대조 연구) [Yüksek lisans tezi, Yongnam University]. <http://waiyulw.com/14/93023.html>
- Shin, H(신현철). (2011, 15 Mayıs). The driving force behind Korea's growth has been, in order of impact: government efforts, diligence, passion for education, and private enterprises. (한국 성장 원동력은 정부노력 > 근면성 > 교육열 > 민간기업). *Maeil Business Newspaper* (매일경제).
<https://www.mk.co.kr/news/economy/4916401>
- Shin, Y(신영규). (2009, 10 Kasım). A society that values results over process (과정보다 결과를 중요시하는 사회). *Jeonmin Gazetesi* (전민일보).
<https://www.jeonmin.co.kr/news/articleView.html?idxno=46942>
- Son, Y(손영화). (2017). A Study on Socio-Psychology of Koreans through Traditional Proverbs (전통 속담을 통해 본 한국인의 사회심리). *Korean Studies Monographs* (한국학논집), 67, 417–
<https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART002094543>
- Son, Y(손영화). (2022). *Proverbs and Korean social psychology* (속담과 한국인의 사회심리). 커뮤니케이션북스.
- Song, J(송재선). (1997). *Dictionary of animal proverbs* (동물속담사전). 동문선.
- Tapan, A. (2022). Türk atasözlerinde toplumsal kabulün şartları: Kalıpyargılar ve simgesel sınırlar. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 10, 679–702.
<https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1235956>
- Online JoongAng Gazetesi(중앙일보). (2017, 29 Ocak). Daughters-in-law become family over time, but sons-in-law remain ‘guests for a hundred years’... Why is that? (며느리는 시간 지나면 가족, 사위는 '백년손님'...왜?). *The JoongAng Gazetesi*(중앙일보). <https://www.joongang.co.kr/article/21186533>
- Trudgill, P. (2000). *Sociolinguistics: An introduction to language and society* (4.baskı). Penguin Books.
- Türk, O. (2019). Kültürel miras olarak hayvanların atasözlerimize kattıkları anlam üzerine bir değerlendirme, *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 44, s.320-334.
<https://doi.org/10.17498/kdeniz.650439>
- Türkeribaltacı, Z. (2015). *Türk kültüründe köpek (inanış, uygulama ve anlatılar)* [Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi].

<https://avesis.marmara.edu.tr/yonetilen-tez/cade6993-da6f-4ef8-a945-9c7d7b3faa03/turk-kulturunde-kopek-inanis-uygulama-ve-anlatilar>

- Türküzü, S. G. (2018). *Çeviri amaçlı Korece atasözleri, deyimleri ve Hanca dürtlemeler*. Likya Kitap.
- Uhm, K(엄국화). (2024). Myeongsimbogam (明心寶鑑) and Sohak (小學): A Comparative Study with on Friendship (交友論) (『명심보감(明心寶鑑)』과 『소학(小學)』의 우정론 - 『교우론(交友論)』과 비교하여). *The Society of Christian Social Ethics in Korea* (한국기독교사회윤리학회), (60), 329–359. <https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART003162194>
- Wang, K(왕결). (2015). *An analysis of symbolic meaning of animals in Korean and Chinese proverbs* (한·중 생활 속담에 나타난 동물의 상징의미 분석) [Yüksek lisans tezi, Sangmyung University]. https://m.riss.kr/search/detail/DetailView.do?p_mat_type=be54d9b8bc7cdb09&control_no=aa764920a4300e55ffe0bdc3ef48d419
- Wang, Y(왕연). (2010). A study on trends of Korean culture education research in Korean as a second language teaching (외국어로서의 한국어교육에서 문화교육 연구 동향 분석), *The Korean Language And Culture Education Society*(한국언어문화교육학회), 6(3), 201-238. <https://doi.org/10.18842/klaces.2010.6.3.010>
- Wang, Y(왕옥비). (2017). *A comparative study about animal proverbs in Korean and Chinese: focus on dog proverbs* (한·중 동물 속담의 비교 연구: '개'에 관한 속담 중심으로) [Yüksek lisans tezi, Hanyang Üniversitesi]. https://m.riss.kr/search/detail/DetailView.do?p_mat_type=be54d9b8bc7cdb09&control_no=28ab8e8c70f2ea46ffe0bdc3ef48d419&keyword
- Werber, J. (2024, 1 Mayıs). Türk mitolojisinde köpeklerin önemi ve isimlendirilmesi, *ilket.com*. <https://ilket.com/turk-mitolojisinde-kopeklerin-onemi/#:~:text=T%C3%BCrk%20mitolojisinde%20k%C3%B6pekler%20i%C3%A7in%20bir%C3%A7ok,Yaman%2C%20Karayel%20gibi%20isimler%20bulunmaktad%C4%B1r>
- Whang, S(황상민). (2011). *The psychological code of Koreans* (한국인의 심리코드). 추수밭.
- Yoo, H(유혜선), & Park, E(박은정). (2023). A study on the meaning area of Korean cultural vocabulary ‘정(情)’- focusing on the comparison of perceptions between generations of ‘정이 많다’ and ‘오지랖이 넓다’ – (한국 문화 어휘 ‘정(情)’의 의미 영역 연구 – ‘정이 많다’와 ‘오지랖이 넓다’의 세대 간 인식 비교를 중심으로). *The Korean Language and Literature* (우리말글학회), 98, 231–256. <https://doi.org/10.18628/urimal.98..202309.231>
- Zhumabekov, K. (2019). *Türkiye türkçesi ve kazak türkçesinde hayvan adı içeren atasözleri üzerine karşılaştırmalı bir çalışma* (Yayın No. 622679) [Doktora tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi].

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=-un2WyKxS1aYHiP0f4Q6Lg&no=cbpKP-COdKUYoegv0ERRzg>

